



Diari Oficial

del

Consell General

Núm. 13/2018 - 50 pàgines

Sessió extraordinària del dia 26 de juliol del 2018

El dia 26 de juliol del 2018, dijous, es reuneix a la Casa de la Vall, (nou hemicicle), el M. I. Consell General, en sessió extraordinària convocada d'acord amb allò que estableix el Reglament de l'Assemblea i amb l'ordre del dia que figura en el Butlletí del Consell General núm. 69/2018, que és el següent:

1- Examen i votació de la Proposició de Llei de suport als emprenedors, la seva internacionalització i el seu finançament.

2- Examen i votació del Projecte de Llei d'ordenament del sistema educatiu andorrà.

3- Examen i votació del Projecte de Llei de la producció ecològica i dels règims de qualitat dels productes agraris i alimentaris.

4- Examen i votació del Projecte de Llei de modificació de la Llei 19/2016, del 30 de novembre, d'intercanvi automàtic d'informació en matèria fiscal.

Un cop oberta la sessió, sota la presidència dels M. I. Srs. Vicenç Mateu Zamora i Mònica Bonell Tuset, Síndic General i Subsíndica General, respectivament, s'ha procedit a comprovar la presència dels membres, que ha quedat registrada d'acord amb la relació següent:

M. I. Sr. Miquel Aleix Areny
M. I. Sr. Gerard Alís Eroles
M. I. Sr. Marc Ballestà Alias
M. I. Sr. Josep Anton Bardina Pau
M. I. Sr. Ladislau Baró Solà
M. I. Sra. Mònica Bonell Tuset
M. I. Sra. Sílvia Eloïsa Bonet Perot
M. I. Sr. Joan Carles Camp Areny
M. I. Sr. Ferran Costa Marimon
M. I. Sr. Carles Enseñat Reig
M. I. Sr. Antoni Fillet Adellach

M. I. Sra. Sofia Garrallà Tomàs
M. I. Sra. Rosa Gili Casals
M. I. Sr. Carles Jordana Madero
M. I. Sr. Pere López Agràs
M. I. Sr. Josep Majoral Obiols
M. I. Sra. Maria Martisella González
M. I. Sr. Vicenç Mateu Zamora
M. I. Sr. Antoni Missé Montserrat
M. I. Sra. Carine Montaner Raynaud
M. I. Sr. Carles Naudi d'Areny-Plandolit Balsells
M. I. Sr. Víctor Naudi Zamora
M. I. Sra. Judith Pallarés Cortés
M. I. Sra. Meritxell Palmitjavila Naudí
M. I. Sr. Josep Pintat Forné
M. I. Sra. Patrícia Riberaigua Marme
M. I. Sr. Justo Ruiz González

S'ha excusat l'absència del M. I. Sr. Jordi Gallardo Fernández.

També hi és present el M. I. Sr. Antoni Martí Petit, Cap de Govern, acompanyat de la M. I. Sra. Maria Ubach Font, Ministra d'Afers Exteriors i dels M. I. Srs. Gilbert Saboya Sunyé, ministre d'Economia, Competitivitat i Innovació; Francesc Camp Torres, Ministre de Turisme i Comerç; Jordi Torres Falcó, Ministre d'Ordenament Territorial; Sílvia Calvó Armengol, Ministra de Medi Ambient, Agricultura i Sostenibilitat; Eric Jover Comas, Ministre d'Educació i Ensenyament Superior; Olga Gelabert Fàbrega, Ministra de Cultura, Joventut i Esports i Carles Àlvarez Marfany, ministre de Salut.

Assisteix també a la sessió el Sr. Josep Hinojosa Besolí, secretari general del Consell General.

(El M. I. Sr. Joan Carles Camp Areny, secretari de la Sindicatura, llegeix l'ordre del dia)

(Són les 9.32h)

El Sr. síndic general:

S'obre la sessió.

Bon dia a tothom.

Passem doncs tot seguit al primer punt de l'ordre del dia:

1- Examen i votació de la Proposició de llei de suport als emprenedors, la seva internacionalització i el seu finançament.

L'informe de la Comissió Legislativa d'Economia ha estat publicat en el Butlletí número 62/2018 del 26 de juny.

Intervé per exposar l'informe de la comissió, el M. I. Sr. Ferran Costa Marimon, nomenat ponent per part de la comissió.

Teniu la paraula.

El Sr. Ferran Costa:

Sr. síndic, lamento dir-li que no tinc preparat aquest informe de la ponència. No el tinc aquí. Disculpi.

El Sr. síndic general:

D'acord.

Doncs passem tot seguit a les intervencions per part dels grups parlamentaris.

Per part del Grup Liberal, té la paraula la Sra. Judith Pallarés.

La Sra. Judith Pallarés:

Gràcies Sr. síndic.

La Proposició de llei de suport als emprenedors, la seva internacionalització, el seu finançament, és una proposta del Partit Socialdemòcrata que va ser discutida al ple ja fa més d'un any, el 29 de març del 2017.

Però avui, tot i l'ordre del dia, el que discutim al ple és una llei que res té a veure amb la proposada inicialment, i que com a conseqüència de les nombroses esmenes de tots plegats, ha canviat pràcticament tot el seu contingut, fins i tot el nom de la mateixa que serà: Proposició de llei de suport a

l'activitat empresarial i al foment de l'emprenedoria, que és el text que en parlarem.

A millor o pitjor criteri, amb les esmenes hem transformat una proposta inicial de 88 articles i 6 disposicions en un text de 18 articles i 7 disposicions. Sense cap dubte, un text molt més senzill.

El Grup Liberal, ja vèiem en el seu inici que la proposició socialdemòcrata era ambiciosa, però al nostre entendre complexa i feixuga en algunes de les seves parts.

Vam proposar suprimir tot un articulat dedicat al finançament empresarial mitjançant per reformes de finançament de crowdfunding utilitzades en alguns estats de formes molt diverses però que entenem poc eficients en la seva possible implantació a Andorra.

Hem de dir però, que el plantejament d'aquestes propostes va facilitar una discussió força interessant dins del si de la Comissió d'Economia, en la qual es va parlar de formes de finançament que aviat segurament haurem d'afrontar però que segurament no serà dins d'aquest text.

A la comissió vam tenir la compareixença de l'INAF per parlar d'aquesta qüestió. En aquest cas, em permetrà el Govern que vulgui fer constància en acta de què encara avui no sabem com el Sr. Ramon López Galindo no va assistir a aquesta reunió.

Ja sabem tots que no té costum de quedar-se a Andorra els divendres i desgraciadament la Comissió d'Economia era un divendres al matí. Igual és que cobra poc com per quedar-se quan el Consell General el requereix. Tot i així ja vam veure que en aquest cas no era pas imprescindible la seva presència, ja que les Sres. Mari Pau Naranjo, directora del servei de supervisió i control de l'INAF, i la Sra. Judith Alarcon, tècnica dels serveis de supervisió i control, doncs van donar-nos resposta a tot allò que necessitàvem, i a les quals els hi vull agrair la seva disposició.

Dit això, la supressió final de tota la part i de cada finançament ja obligava a modificar el títol de la llei per un de més concret i adient al contingut d'aquest text definitiu.

Tampoc valoràvem positivament algunes iniciatives que pretenien donar moltes facilitats en la gestió de tràmits a empreses dedicades únicament al sector de I+D, que pot ser molt interessant però que entenem i també des del ple de la comissió, que la reducció de tràmits ha de ser per a totes les empreses i per a tots els usuaris de l'Administració i no únicament per a uns quants, ni tampoc compartíem alguna altra mesura una mica intervencionista com la prioritjació en el registre notarial.

Finalment, la llei ha quedat reduïda en un seguit d'iniciatives molt més simples que ajudarà en alguns aspectes i millorarà alguns altres però que no ofereix veritables incentius ja que les propostes dependran dels reglaments que la desenvolupin i de la visió i voluntat política del moment que pugui oferir més o menys suport a les noves iniciatives empresarials.

El projecte de llei en qüestió després d'un capítol de disposicions generals que regula l'objecte i l'àmbit d'aplicació de la llei en la que es defineix de forma diríem o com a mínim el nostre criteri, de forma poc coherent el concepte d'emprenedoria, se centra bàsicament el contingut de la llei en dos grans eixos.

Un dels eixos en el capítol 2 seria el dedicat en el foment i suport de l'emprenedoria, el qual té per objecte fonamental l'educació en l'emprenedoria a través d'introduir i fomentar aquest concepte i la seva necessitat en les diverses etapes de la formació dels andorrans des de l'ensenyament obligatori, post obligatori, superior o formació professional.

I per altra la creació de programes de suport en l'emprenedoria i l'eventual impuls en l'àmbit com la fiscalitat i la seguretat social adaptades a aquests programes en funció de les necessitats de cada moment i cada sector.

En el capítol tercer dedicat al suport a l'activitat empresarial constitueix el nucli central del projecte per dir-ho així que tractarà aspectes com la creació del punt empresa, un punt especialitzat en l'atenció i la informació i la gestió dels tràmits necessaris en la creació en la vida i també en l'extinció de les empreses.

La simplificació de tràmits per a l'exercici d'activitats empresarials i econòmiques, l'establiment de mesures per al foment de la internacionalització i la innovació de l'empresa andorrana.

En les disposicions finals, el Grup Demòcrata va aprofitar per introduir una sèrie de canvis en l'actual normativa sobre inversió estrangera, la llei de societats anònimes i responsabilitat limitada i també la llei de comerç amb la voluntat de simplificar alguns tràmits i reconduir algunes irregularitats.

Així doncs, amb mode de conclusió, semblaria legítim valorar aquest projecte de llei des d'una perspectiva més global com a positiu, tot i que obvia algunes qüestions que entenem que són transcendents per aconseguir un impuls efectiu en l'emprenedoria com ara el foment entre els joves.

Més enllà de l'educació, l'establiment d'un marc fiscal i de cotitzacions a la seguretat social més favorable durant els primers anys d'exercici d'una activitat per als treballadors autònoms que iniciïn una activitat emprenedora amb l'objectiu

d'incentivar la creació d'empreses, la incentivació específica, la creació d'empreses vinculades també amb l'economia social, les noves tecnologies i el disseny industrial i artístic, el foment més enllà del que existeix de les Startups, l'atracció de talent internacional a través d'afavorir, l'arribada de professionals qualificats d'altres països, l'impuls de contractació pública a emprenedors, per citar alguns exemples.

Sé que algunes d'aquestes qüestions que ara acabo de mencionar ja es treballen des del Govern i de fet des d'alguns altres departaments i segurament per aquesta raó ens semblava estrany que no s'aprofités aquesta ocasió de la llei per incidir més en algunes propostes més àmplies, les quals Govern ja les coneix i hi treballa.

Doncs tot i que la llei no és... és veritat que el text legal que ha quedat és un seguit de bones intencions prou ampli com perquè també les empreses es puguin desenvolupar de forma més fàcil. Per aquestes raons, el Grup Liberal votarem a favor d'aquesta llei, també a l'espera que les iniciatives que promou el projecte de llei es duguin a terme d'una forma que sigui adequada, útil i eficaç en un futur proper.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Comencem el torn d'intervencions dins del Grup Mixt, Sra. Sílvia Eloïsa Bonet.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Gràcies Sr. síndic.

Aquesta llei tenia per objecte regular i fomentar l'activitat emprenedora en l'àmbit tecnològic i biotecnològic, el medi ambient i l'economia verda, les energies renovables l'I+D amb l'objectiu de potenciar els sectors de l'economia andorrana relacionats amb aquests àmbits.

Bona part dels països desenvolupats del món en els quals la recessió econòmica generalitzada, les elevades taxes d'atur i la inestabilitat laboral entre altres factors, han obligat a moltes persones a reinventar-se i dotar l'economia de nous productes i serveis amb l'objectiu d'obrir mercats i projectes empresarials fins ara inexistents.

És difícil diferenciar empresari i emprenedor, de ben segur que molts empresaris són emprenedors, però no tots els emprenedors són empresaris. Hi ha factors relacionats amb el tipus de projecte o model de negoci, els objectius, el lideratge o el nivell de risc que influeixen per poder situar-nos en una categoria o en una altra o en les dues.

La pròpia Unió Europea en el seu pla d'acció sobre emprenedoria 2020, estableix que l'emprenedoria és un important motor de creixement econòmic i creació d'ocupació, crea noves empreses i llocs de treball, obre nous mercats i afavoreix noves competències i capacitats.

L'emprenedoria fa que l'economia sigui més competitiva i innovadora. Igualment diu, els emprenedors potencials es troben a Europa en un entorn dur, l'educació no ofereix una base sòlida per a la carrera empresarial, hi ha dificultats d'accés al crèdit i als mercats, problemes per traspassar negocis, por de sancions en cas de fracàs i onerosos procediments administratius.

El Sr. síndic general:

Hauríeu d'anar acabant, si us plau.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Sí Sr. síndic.

Però reconec que alguns aspectes que hi havia en la proposició de llei com el crowdfunding, personalment creia que calien estar regulats en una llei diferent, i en compareixença en la comissió de l'INAF, aquest òrgan va expressar que el problema per a la introducció d'aquest tipus de plataformes a Andorra és l'aplicació de la norma per la falta de recursos que té actualment l'INAF per a destinar les funcions que hauria de portar a terme d'acord amb aquesta regulació, registre i supervisió de crowdfunding.

Entenia també que calia ampliar l'àmbit d'aplicació de la llei i d'altres aspectes que via les esmenes presentades anaven en aquest sentit.

Però el resultat del treball en comissió és el text que avui es sotmet a consideració, tot i que amb molt debat en el si de la comissió, des del meu punt de vista no ha aconseguit donar resposta a un repte que la majoria de països han aconseguit legislar al voltant...

El Sr. síndic general:

Hauríeu d'anar acabant Sra. consellera. Teniu 15 segons.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Sí, doncs ja continuaré en la següent intervenció.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Per SDP, Sr. Víctor Naudi, dins del Grup Mixt.

El Sr. Víctor Naudi:

Gràcies Sr. síndic.

El meu vot serà favorable a la Proposició de llei de suport als emprenedors, la seva internacionalització i el seu finançament.

En el debat de la presa en consideració de la proposició de llei del mes de març del 2017, deia que la proposició de llei em semblava molt restrictiva ja que únicament estava enfocada a un sector concret d'activitats.

El concepte d'emprenedoria del PS es circumscriu únicament a l'obertura de nous mercats fins ara inexistents i bàsicament destinats a l'àmbit tecnològic, el biotecnològic, les energies renovables, el medi ambient i l'I+D.

Es deixa de banda sectors més tradicionals per a formar petites i mitjanes empreses o aquelles persones que actuant per compte propi decideixin endegar un projecte empresarial en àmbits ja coneguts però que podrien aportar un fet diferenciador.

Per un altre costat, entrava en contradicció amb la llei d'immigració. Tot i tenir el mèrit de proposar la creació de plataformes de finançament participatiu, al meu entendre s'hauria de regular per una llei pròpia i específica del sistema financer.

Tant és així que dels 88 articles, dues disposicions transitòries, dues disposicions addicionals, i dues de finals, la proposició de llei ha acabat amb 18 articles, una disposició transitòria, i set disposicions finals. Ens ho recordava la consellera Pallarés.

Finalment i malgrat que el resultat final del treball, en comissió legislativa sigui un text ben diferent de l'inicial, almenys tindrà el mèrit de facilitar una sèrie de tràmits als nous emprenedors. D'aquí el meu vot favorable.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pels consellers socialdemòcrates, Sr. Gerard Alís, teniu la paraula.

El Sr. Gerard Alís:

Gràcies Sr. síndic.

El 17 de febrer del 2017, els consellers socialdemòcrates vàrem entrar a tràmit parlamentari la Proposició de llei de suport als emprenedors, la seva internacionalització i el seu finançament.

Dins del context econòmic que el nostre país travessa, entenem i entenem que era necessari regular l'activitat emprenedora per fomentar-la i així contribuir a la dinamització de la nostra economia.

Per això, aquella proposició tenia tres eixos bàsics.

El suport a l'emprenedoria consistint d'una banda en fomentar l'esperit emprenedor en els nostres ciutadans i especialment en els nostres joves, i d'altra, en mesures per simplificar, facilitar i ajudar l'activitat emprenedora i la creació d'empreses.

El segon, la internacionalització dels empresaris, buscant a completar la normativa existent en matèria d'obertura econòmica per afavorir l'expansió del talent andorrà cap a l'exterior, i alhora, captar talent estranger cap al principat.

I el darrer, el finançament dels emprenedors, desenvolupant mesures per facilitar l'obtenció de finançament per part dels projectes emprenedors.

Una volta la proposició de llei treballada en comissió, sotmetem avui a consideració l'adopció del text resultant.

He de començar lamentant que la majoria, Demòcrates per Andorra ha desvirtuat totalment el text de llei presentat, retallant i buidant de contingut les motivacions inicials.

Em permetran una imatge gràfica. Vam presentar un arbre ben dens i florit que de ben segur calia podar, però DA ha retornat un tronc i quatre branques, quedant aquella iniciativa en una llei de cara a la galeria però sense real contingut de suport als emprenedors.

Entrant al text resultant i de manera resumida hem de constatar que més que una llei de suport a l'emprenedoria, el que han fet és una llei d'activitat empresarial on el concepte emprenedor hi té poca cabuda.

Tot i que hem acceptat aquest canvi d'orientació, la filosofia del text era fomentar iniciatives que aportessin valor afegit a la nostra societat, creient que no calia reforçar els sectors més consolidats.

El nostre text incorpora tot un seguit de mesures concretes i detallades per facilitar la creació d'empresa i simplificar la burocràcia en aquest procedir. Mesures que han estat suprimides i substituïdes per encàrrecs genèrics al Govern de buscar simplificació de procediments. En comptes de donar resposta a les necessitats, es fixen compromisos que ja veurem si es compliran.

La proposició de llei també incloïa mesures per fomentar l'emprenedoria i l'esperit emprenedor en els nostres ciutadans i especialment en els nostres joves, futur de la nostra societat. També ho han

retallat, substituint les mesures concretes per missatges genèrics a potestat del Govern. Un brindis al sol!

La proposició de llei també incorporava mesures concretes per afavorir la internacionalització dels emprenedors i afavorir la captació de talent. També ho han deixat en facultats del Govern de torn, un nou brindis al sol.

Finalment la proposició de llei incloïa un apartat destinat al finançament de l'activitat emprenedora.

Com és sabut, tota activitat empresarial requereix finançament i per això vam voler incorporar noves mesures de finançament perquè els emprenedors poguessin tirar endavant les seves iniciatives. També s'han carregat l'apartat.

Aquí introduïm dues mesures distintes.

Primer un grup d'actuacions destinat a empresaris i PIMES per facilitar la renovació de les seves operacions de finançament i permetre remissió de deute, sense cap explicació ni motivació, DA ho ha eliminat.

Segon, la regulació del finançament participatiu, el crowdfunding, també eliminat, entenen que cal una regulació en un text a part, que no disposen de recursos per regular la seva creació i que la nostra societat no està preparada per aquest tipus de finançament.

Al nostre entendre, això en res està justificat i més quan els agents econòmics del nostre país han demanat públicament aquesta regulació.

DA ha argüït vuit excuses no fonamentades per no entrar a regular el crowdfunding al principat, però de ben segur que en el seu programa electoral de les properes eleccions, incorporarà aquesta iniciativa com a actuació per donar suport a l'activitat empresarial.

És clar, sent una iniciativa del PS, DA no hi ha volgut donar curs.

En definitiva, com deia, més que una llei d'emprenedoria, el text que es sotmet a consideració és una declaració de bones intencions en vers l'activitat empresarial però sense cap mesura concreta o palpable. Malgrat les reivindicacions dels nostres empresaris, es deixa passar una oportunitat important motivada perquè a DA no li interessa els nostres empresaris i també perquè malgrat els discursos de diàleg i de màsters a crear, sempre manifesta, de cap manera poden assumir una iniciativa de l'oposició en aquest cas del PS, i això malgrat ser beneficiosa per la nostra societat.

I no puc acabar sense comentar que fins i tot han introduït per via de disposicions finals a la llei, un fre

a la llibertat d'empresa. Em refereixo a la modificació de la Llei de societats, i en concret al seu article 85 per quan a partir d'ara les persones que hagin optat per constituir una societat mercantil per desenvolupar la seva activitat ja no tindran la voluntat de dissoldre dita societat, essent un nou requisit de motivar la decisió. Motivació imposada per llei però sense cap criteri o manera de fer de concretar, quedant a l'arbitrarietat de l'Administració competent, admetre la motivació si és convenient o no, si és suficient o no i en tot cas impedit la llibertat de decisió de dissolució d'una societat.

Promoure l'emprenedoria exigeix garantir la llibertat d'empresa i salvat de més d'interès general o de dret públic, el ciutadà ha de disposar de la llibertat de crear una societat per efectuar una iniciativa empresarial i també de dissoldre aquella quan ho estimin oportú. Aquella modificació atenta a la llibertat d'empresa i això dins d'un text legal que hauria de precisament, fer el contrari, com he dit, fomentar l'esperit d'emprenedor.

En resum, la iniciativa presentada pels socialdemòcrates, amb clara voluntat de promoure l'emprenedoria al principat, ha quedat totalment desvirtuada, tenint avui un text de voluntat de suport a l'empresa...

El Sr. síndic general:

Hauríeu d'anar acabant, si us plau.

El Sr. Gerard Alís:

...de cap manera tindrà el suport de fomentar l'emprenedoria al nostre país.

Cap iniciativa de suport a l'emprenedoria ha efectuat DA des de què governa, per desídia, o simplement per manca d'interès a donar suport als nostres emprenedors. I l'única reacció de DA quan algú presenta una iniciativa per promoure l'emprenedoria, és desmerèixer el text, retallar-lo de manera que quedarà en una declaració d'intencions sense aplicació pràctica per als nostres ciutadans.

Aquest és, però, el tarannà de DA. Ja es va produir la mateixa reacció en relació a la Llei de cooperatives presentada pel PS.

DA, dia a dia ens demostra que el Govern...

El Sr. síndic general:

Heu d'anar acabant Sr. conseller.

El Sr. Gerard Alís:

Acabo Sr. síndic.

...des del núvol, i en tot cas, d'esquena als ciutadans. Per això els socialdemòcrates no podem donar suport al text que finalment es sotmet a consideració i ens abstindrem en la votació.

Moltes gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Per part dels consellers d'Unió Laurediana-Independents de La Massana, dins del Grup Mixt, Sr. Joan Carles Camp, teniu la paraula.

El Sr. Joan Carles Camp:

Moltes gràcies Sr. síndic.

Avui es sotmet a aquesta Cambra l'examen i votació de la Proposició de Llei de suport als emprenedors, la seva internacionalització i el seu finançament.

Aquesta Proposició de Llei fou admesa a tràmit en aquesta Cambra el 29 de març del 2017, és a dir, fa 16 mesos i va ser admesa per la unanimitat dels consellers. Malgrat ser admesa per la totalitat dels grups parlamentaris, tots els grups excepte els consellers socialdemòcrates ja ens vam pronunciar que calia adaptar-la a Andorra, que aquesta Proposició de Llei al nostre entendre, era un "copiar y pegar" de la legislació espanyola, entre altres aspectes a millorar i que calien modificacions importants al respecte.

Tant ha estat així que la proposició de Llei presentada inicialment tenia: 9 capítols, 88 articles i 6 disposicions entre transitòries, addicionals i finals.

Després del treball efectuat en el si dels grups parlamentaris i la Comissió d'Economia, el resultat és el següent: és una llei que ha estat en un període de pròrrogues durant cinc mesos; una llei que entre tots els grups parlamentaris s'hi van presentar 103 esmenes, incloses les 6 del propi Grup Socialdemòcrata; una llei que s'ha hagut de demanar la compareixença de l'INAF per aclarir dubtes sobre l'apartat del finançament i, en concret, del crowdfunding.

Amb tot l'exposat es preveia que seria una llei que podria tenir modificacions importants, i així ha estat. Al final ha quedat en una proposició de llei ben diferent, tan diferent que fins i tot li hem canviat el títol. Al sortir de la comissió la llei que votarem avui es diu Proposició de Llei de suport a l'activitat empresarial i foment a l'emprenedoria, res a veure ambdós títols enunciatius de la proposició de llei, res a veure amb el contingut, amb el contingut de la proposició i amb el contingut de la proposta que es votarà avui.

I és que aquesta proposició de Llei que es sotmet avui tan sols consta de 3 capítols, de 18 articles, d'1 disposició transitòria i de 7 disposicions finals, molt diferent a la presentada, com us deia.

Com a elements a destacar entre modificacions, supressions i mancances -perquè n'hi ha, i moltes-, els consellers d'Unió Laurediana-Independents de La Massana hi afegim el següent: amb el redactat actual queda clar que aquesta Llei no es cenyeix només a les activitats de l'àmbit tecnològic, biotecnològic, del medi ambient, renovables, energia verda, I+D i noves tecnologies, sinó que ara aquesta Llei és aplicable a totes les activitats empresarials sense excloure'n cap i que es duguin a terme per persones físiques o jurídiques amb domicili al Principat d'Andorra. Aquest fet fou motiu d'una esmena nostra i ens satisfà.

En el tema del finançament via crowdfunding per dir-ho d'una manera planera ha quedat esborrat d'aquesta Llei... No existeix. En l'actualitat només o solament en els articles 7, 8 i 9 hi fa una lleugera referència i d'una manera indirecta o interpretable al nostre entendre, i tan sols es parla en aquest capítol en programes de suport a l'emprenedoria. L'article 7 diu així: *"El Govern ha de crear mitjançant reglament i amb la periodicitat que es determini programes per fomentar l'emprenedoria"* i part de l'article 8 ho regula així: *"Poden incloure -en referència als programes que us deia- formació, orientació i finançament o subvencions amb les institucions públiques o privades que corresponguin"*.

Senyores i senyors, a part de ser discrecional, també és un brindis al sol. S'han de crear però després el Govern farà el que vol. És a dir, si el Govern vol en crearà de programes de suport els que convingui i els que vulgui, i si no vol, ja veurem. O si convé, fins i tot podem tornar a canviar el Reglament.

Una mica tot dins de la mateixa línia de sempre en la qual ens té acostumats el Govern de DA. Els consellers de l'oposició si volen ens donen informació, i si no vol el Govern no ens en dóna cap. El dia de la presa en consideració de la Proposició de Llei de suport als emprenedors, els que parlen, és a dir jo mateix, els vaig reclamar al Govern d'Andorra que tinguin tancats els acords necessaris per la utilització i comercialització de plataformes via canals com Paypal, Google Play o Apple Store. Els consellers d'UL independents de La Massana estem convençuts que amb els acords tancats per la utilització professional d'aquestes plataformes es pot ajudar a promoure l'activitat comercial i empresarial i es pugui operar d'una vegada per totes online.

Aquesta també és una demanda dels joves emprenedors i de ben segur que serà un estímul per

al foment de l'emprenedoria. L'acord d'aquestes plataformes juntament amb la simplificació dels tràmits a la Duana donarien un alè d'aire fresc al nostre comerç, que dit sigui de passada tampoc passa pel millor moment.

Reconeixem nosaltres que aquesta també és una demanda de temps ençà d'una part del sector comercial de tot el Principat d'Andorra, però el ministre Francesc Camp al respecte plataformes online, el dia del debat de la presa en consideració d'aquesta Llei ens va contestar: *"El Govern està treballant en alguna d'aquestes plataformes, està conversant regularment amb Paypal, amb Google, no s'ha acabat la legislatura, temps al temps"*. Sí que està al nostre programa, esperem. Miri, jo no sé si ens hem d'esperar gaire, o potser ens haurem d'esperar a la propera legislatura Sr. ministre, perquè vostès durant l'anterior legislatura ens deien textualment: *"Estem integrant Paypal Andorra"* i a la campanya del 2015 vostès deien: *"Gràcies a la integració del sistema Paypal negociarem la presència a les principals places del mercat en línia del món com per exemple Amazon"*. És a dir senyores i senyors, vostès ja ho donaven per fet i el més calent encara ho tenen a l'aigüera.

Deixi de vendre fum, si us plau, que en l'actualitat els empresaris i comerciants, i els emprenedors i molts altres han d'anar lluitant contra la globalització però, això sí, amb menys armes que els nostres competidors. I el que volem, el que cal als empresaris, comerciants i emprenedors d'Andorra és que actuem. El que volen i cal pels empresaris, comerciants i emprenedors d'Andorra és que deixem de parlar en condicional. El que necessita Andorra és que els comerciants, empresaris i emprenedors tinguin oportunitats de negoci, i si aquests tenen oportunitat de negoci no es preocupin senyors de Govern que ja tindrem inversió estrangera...

El Sr. síndic general:

Hauria d'anar acabant, si us plau.

El Sr. Joan Carles Camp:

Sí, Sr. síndic.

Ara bé, si no hi ha oportunitat de negoci no en tindrem cap d'inversió estrangera. També vull que els hi quedi clar.

Senyors del Govern, dedueixo que aquestes mancances ja les deuen conèixer, per tant, el que calia i el que cal és actuar, així ho haguéssim fet els consellers d'Unió Laurediana i els consellers Independents de La Massana. Amb tot malgrat aquesta Llei no ser la nostra, no ser la que desitjaríem els d'UL-Independents de La Massana, donarem

suport perquè val més aquesta encara que sigui una declaració d'intencions molt genèrica, té cap.

Moltes gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

És ara el torn del Grup Parlamentari Demòcrata. Té la paraula el conseller, Sr. Carles Jordana.

El Sr. Carles Jordana:

Gràcies Sr. síndic.

Des del Grup Demòcrata estem acostumats a què el Partit Socialdemòcrata vulgui legislar únicament per fer titulars i twits, però tan descaradament i obert com en aquesta Proposició de Llei els hi confesso que no ens ho pensàvem pas. En el debat de presa en consideració del 29 de març de l'any passat, ja els vam manifestar que valoràvem molt positivament una proposició de Llei d'emprenedoria per quan era una iniciativa altament productiva.

Ara bé, Sr. Alís, en els treballs en comissió hem pogut constatar que lluny de trobar-nos amb una eina de treball per impulsar l'emprenedoria del nostre país amb un text treballat innovador que reflecteix la realitat socioeconòmica del país, ens hem trobat un nyap! Sí, un nyap, perquè s'han limitat, senyors consellers del Partit Socialdemòcrata, a reproduir ni més ni menys una còpia literal i dolenta de dos textos legislatius en vigor al Regne d'Espanya. Concretament la seva Proposició de Llei copia d'una part 36 articles de la Llei espanyola 14/2013 titulada "Apoyo a los emprendedores y su internacionalización", i copia per altra part 52 articles més de la Llei espanyola 5/2015 titulada "Fomento de la financiación empresarial", projectes de Llei espanyols que, per cert, va promoure el Partit Popular.

Per mirar de maquillar aquest nyap us heu vist obligats a presentar 6 esmenes a la vostra pròpia Proposició de Llei, per mirar d'adaptar-les a les especificitats i realitats andorranes. Però és que part del conjunt dels grups polítics han presentat un total de 104 esmenes.

Les esmenes presentades des del nostre grup parlamentari han estat encaminades a reconduir la situació i fer d'aquest text quelcom més aplicable a la realitat andorrana.

El moll de l'os de la vostra Proposició de Llei era sense dubte el que feia referència a la creació de plataformes de finançament participatiu, malgrat semblava quelcom que podria ser interessant, ja ens va generar dubtes des del principi i aquests dubtes es van agreujar en els treballs en comissió.

Efectivament les plataformes de finançament participatiu o *crowdfunding*, no estan regulades a nivell de la Unió Europea i cada Estat ho regula com ho considera oportú. L'Estat espanyol, a qui heu copiat, ho regula a la seva manera, a l'espanyola.

No heu tingut en compte en cap moment, que per la introducció d'aquest tipus de plataformes a Andorra caldria facultar a l'AFA, -antiga INAF-, de les corresponents funcions de control i supervisió i dotar-la també dels mitjans econòmics i humans necessaris pel seu finançament. Caldria doncs, modificar la llei que la regula.

Tampoc heu tingut en compte que per oferir serveis de finançament participatiu caldria modificar la llei sobre el règim jurídic de les entitats operatives del sistema financer, així com les altres disposicions que regulen l'exercici de les activitats financeres a Andorra.

Els seus assessors no han realitzat que al nostre país els préstecs de diners només estan autoritzats a fer-los les entitats bancàries i les entitats de crèdit especialitzat. Al tractar-se d'una còpia espanyola només cal analitzar-ne la seva implementació i desenvolupament per constatar que ha estat un fracàs estrepitos.

Efectivament, si mirem el teixit empresarial espanyol segons les dades del *Instituto Nacional de Estadística*, a data d'1 de gener del 2018 hi havia a Espanya 3,5 milions d'empreses actives, però només 22 plataformes de *crowdfunding* en funcionament... Sí, 22 plataformes.

No cal ser el primer de la classe per deduir que aquestes plataformes no han promogut l'emprenedoria espanyola, ni tampoc cal ser el primer de la classe per veure que si no ha funcionat el país veí tampoc ho farà el nostre país.

Però és que no hem estat els únics en tenir aquests dubtes. Cada grup polític que els va donar suport hi van votar tots a favor de l'esmena de supressió d'aquest capítol de la llei tret d'SDP, crec recordar, que s'hi va abstenir.

Nogensmenys i contràriament a allò que els senyors socialdemòcrates aneu escombrant a les columnes dels diaris és tot l'arc parlamentari el qual no accepta la vostra còpia de proposició de *crowdfunding* espanyol. Ni tan sols els vostres nous socis del conegut "pacte de la cadira" tampoc hi donen suport. Malgrat tot, les nostres esmenes han permès reflotar un text que mira d'aportar solucions reals al teixit empresarial andorrà fonamentant l'emprenedoria a través de l'educació i de programes de suport, creant el "punt empresa" destinat a l'atenció, la informació i la gestió de tràmits necessaris en la creació de l'empresa dirigit tant als

emprenedors, als empresaris i als professionals que els representen, simplificant els tràmits per a l'exercici d'activitats empresarials i econòmiques, i finalment implementant mesures de foment de la internacionalització i de la innovació.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pel Govern, té la paraula el ministre, Sr. Gilbert Saboya.

El Sr. Gilbert Saboya:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Bé, ens trobem avui reunits en sessió parlamentària per la votació de la Proposició de llei d'emprenedoria, per utilitzar un títol de consens perquè ni el títol ha quedat indemne de la versió inicial, una versió inicial que va ser iniciativa del Partit Socialdemòcrata i que va ser presa en consideració a finals de març del 2017 en aquesta mateixa Cambra. I vull destacar que va ser presa en consideració per unanimitat, per tant, la voluntat del conjunt de forces polítiques a Andorra de suport a l'emprenedoria queda plenament acreditada en aquesta votació.

També és veritat que en aquell moment el ministre Camp, en aquell moment titular de Turisme i Comerç ja avisava que caldria abordar una revisió profunda, una revisió profunda de l'articulat i adaptar-lo a la realitat econòmica i jurídica andorrana i per adequar molts dels seus aspectes. De fet el Govern no va ser l'únic a combinar aquesta apreciació de la necessitat de donar un suport a la presa en consideració en el seu criteri, sinó que també va alinear-se perfectament amb els grups parlamentaris -que hi ha en el seu conjunt i que ja s'ha vingut explicant de forma clara a les intervencions anteriors- han sumat més de 100 esmenes a l'articulat. Per tant, jo crec que tot l'arc parlamentari era plenament conscient de què era necessari promoure un text en aquest sentit, però que aquest no era el text.

Per tant, avui el que tenim al davant nostre és un text genuïnament parlamentari, és un text genuïnament de debat en comissió. No és un text de Govern i per tant, el que tenim avui és l'expressió majoritària dels grups parlamentaris que l'han treballat.

Per tant Sr. Alís, fer l'exercici de què DA ha escombrat, em sembla una lectura absolutament fantasiosa del que és el procés d'aquesta llei. Aquesta llei el que ha tingut és un examen acurat per part de

la resta de grups parlamentaris i us heu quedat sols! Aquesta és la realitat.

Per tant, el que diria és que voldria agrair el treball realitzat en comissió, jo crec que aquesta llei és millor que la inicial. Voldria agrair també que es fessin iniciatives com convocar a l'INAF en qüestions delicades com el *crowdfunding* que motivava pràcticament en un sòl capítol 47 dels 80 i escaig articles, per tant, era un debat sobre quasi bé la meitat de l'articulat i jo crec que va ser una bona iniciativa la de convocar a l'INAF. Estic segur que això va permetre que les aportacions fossin més constructives i que el debat fos amb major coneixement de causa i crec que s'ha plasmat de forma clara en les votacions que van fer referència en aquest punt en concret.

Per anar ràpid, algunes de les intervencions precedents de la consellera Pallarés i del conseller Camp, feien referència a una llei per a tots. Jo crec que això és un avenç important, una diferència fonamental entre el text que avui es votarà i el text inicial. El text inicial era una visió restrictiva de l'emprenedoria i abans no es posin nerviosos en les files socialdemòcrates és un adjectiu que no l'utilitzo de cap manera despectiva perquè, de fet, és el propi Partit Socialdemòcrata que en la descripció que en fa en l'exposició de motius inicial diu, i cito: "*El concepte emprenedor ha de ser interpretat de forma restrictiva dissenyant un àmbit sectorial acotat*". Miri, acotar l'emprenedoria és un exercici molt difícil... Molt difícil. Jo crec que el conjunt de grups parlamentaris han tingut la saviesa, en aquest cas, de fer una llei per a tots i, per tant, una llei per l'emprenedor que és tot aquell que inicia una iniciativa empresarial, que assumeix pels seus propis mitjans els riscos per a materialitzar una oportunitat de negoci, i jo crec que aquesta és una diferència clara i és una diferència notable.

En la Proposició inicial, el fet de plantejar de manera restrictiva els possibles beneficiaris de les mesures, ja assignava una sèrie de paquets, una mena de menú per a tots... Amb l'emprenedoria no funciona així. Les mateixes mesures no obeeixen a les mateixes iniciatives i, per tant, ens semblava que intentar crear ara noves figures, nous registres, nous tràmits per tenir una sèrie de tractaments fiscals o de seguretat social, que hi podem entrar més tard. Jo crec que al Sr. Alís li suggeriria que entréssim amb debat de fons en els temes fiscals que vostès plantejaven i amb la situació actual, o amb els temes de seguretat social que vostès plantejaven en comptes de fer consideracions purament estètiques de resultats de votacions que m'hi dedicaré també perquè al final és el que ha centrat la seva intervenció.

Si vol discutim de fiscalitat i de quina utilitat tenia el que vostès proposaven que era una còpia de les lleis fiscals... de la llei d'emprenedoria espanyola i que per tant està pensada en donar deduccions fiscals en un país on el tipus és més enllà del 20% sempre, fins al 30%. Allà sí que té sentit introduir durant dos anys, durant els dos primers anys disminucions o reduccions d'aquests impostos, els dos primers anys. Digueu-me des de les files dels socialdemòcrates quantes iniciatives empresarials ja els dos primers anys tenen beneficis? I amb l'impost que tenim avui aquí a Andorra amb exempcions dels primers 40.000 euros de rendes amb una bonificació del 50% sobre una taxa del 10% genèrica, ja m'explicaran si això és realment una cosa que motivarà inversió. O si vol, fem el mateix amb la seguretat social.

Jo crec que aquí hi ha un debat interessant, jo crec que s'ha aixecat per part de la consellera Pallarés, tots sabem que s'està preparant des del Govern un text de modificació de les cotitzacions de la seguretat social. Aquest text em consta que passarà la setmana que ve pel Govern i introduirà canvis molt substancials en la cotització dels autònoms. Per cert, DA va ser la primera força des del Govern que va introduir una reducció per la quota dels autònoms ja fa tres o quatre anys, però que ara anirà més enllà.

Es plantejaran reduccions de quota del 25% de la quota actual.

Per tant, en els nivells d'ingressos més baixos, en les rendes netes més baixes d'aquells autònoms, d'aquells empresaris, d'aquells emprenedors que comencen la seva activitat, tindran reduccions que motivaran pagar una quota del voltant de 113 euros en lloc dels 453.

Evidentment, perquè ha de ser de justícia, el que s'ha de fer és que quan més ingressin, quan més hi hagin rendes netes positives o més xifra de negoci, hauran de contribuir més i, per tant, s'ha fet un escalonat creant nous escalonaments al 25%, al 50%, al 62,5%, al 75% i 100%, de forma escalonada i respectant els criteris de justícia de qui quan més recapti, com més guanyi, més hagi de cotitzar.

De la mateixa manera, quan es plantegen aquestes disminucions de cotitzacions a la seguretat social, s'han de fer tenint en ment l'equilibri de les branques, perquè és molt fàcil determinar que ara fem subvencions, però ens hem de preocupar també de mantenir que aquestes subvencions no desequilibrin els dèficits ja existents a la CASS.

Des d'aquest punt de vista, la nova modificació que presentarem la setmana que ve o que s'aprovarà la setmana que ve a Govern, introdueix també l'augment de les cotitzacions en aquells trams de rendes més altes, perquè qui més és capaç de generar

més haurà de contribuir. D'aquesta manera es produeix un equilibri responsable. Perquè és molt fàcil anar donant subvencions, si després això redunda en un desequilibri major de les finances públiques o de les finances de la CASS en aquest sentit.

Per tant, crec que quan tingueu haver de poder examinar aquest text, doncs, trobareu una resposta més adequada que la que presentava el text inicial.

Per cert, que tampoc ens hem oblidat de crear una disposició nova per aquells empresaris que iniciïn la seva activitat amb una sèrie de requisits inicials, en els quals, durant el primer any no tan sols a tots se'ls hi aplicarà el 50% de reducció, sinó que en alguns d'ells, amb unes casuístiques més definides, se'ls hi aplicarà zero cotització. Més ben dit, se'ls hi farà una contribució de 57 euros al mes per tenir cobertura sanitària i res més en concepte de cotització.

Una mica l'estil del que el president Macron a França ha fet l'anomenada "année blanche".

Per tant, jo crec que aquesta és una millor solució que la que vostès plantejaven a la Llei i, per tant, jo crec que tindreu ocasió, en tot cas, de valorar-ho el dia que se us presenti també.

La Llei preveu creació de programes de suport, com diem aquí.

De fet, el que li deia al Sr. Alís, és que l'emprenedoria és massa diversa, és massa oberta. El que s'ha de crear és un ecosistema emprenedor. No són quatre mesures les que poden respondre de la mateixa manera a totes les casuístiques i, per tant, té molt sentit i entenc les prevencions que pot tenir el Sr. Camp quant a la capacitat d'implementar-ho, però té molt sentit que el Govern tingui la capacitat d'efectuar programes de suport d'una manera especial per un cert tipus d'emprenedoria i una manera diferent, perquè hi ha gent que necessita avantatges fiscals, hi pot haver gent que necessita avantatges de seguretat social, però hi pot haver gent que necessita altres coses que no són les mateixes per a tots els sectors i, per tant, d'aquí aquesta espècie de flexibilitat que jo agraeixo des del Govern.

Espero, doncs, que amb accions puguem contrarestar aquesta prevenció que tenia el Sr. Camp, i estic segur, per exemple, que el Sr. Camp valorarà algunes accions que van en aquest sentit, perquè com deia, l'ecosistema emprenedor també és un ecosistema d'economia de xarxa.

I en aquest sentit hem iniciat ja, com tots sabeu, doncs, una sèrie d'acords amb entitats i institucions del nostre entorn, per poder fer que l'emprenedoria andorrana es pugui connectar en xarxa, que ho puguin fer els projectes andorrans i que tinguin accés

a presentar-se fora de les nostres fronteres per obtenir finançament per intercanviar experiències. O de la mateixa manera que pugin fer els projectes, els que els inversors andorrans tinguin accés també, doncs, a oportunitats d'inversió a fora. O també que les iniciatives que ja existeixen avui a nivell d'emprenedoria, citaré el NIU d'Andorra Telecom, que em sembla una excel·lent iniciativa i que, a més, el Sr. Camp coneix bé perquè està situada allà a la Massana. Doncs, també citaria els "demodés" del NIU, citaria, doncs, també l'impacte a Andorra que fa Mora Banc amb la col·laboració Ship2B. Per tant, aquesta necessitat de posar-se en xara és molt important perquè a Andorra el teixit és massa petit.

Per això hem signat un acord amb Barcelona Tech City.

El Sr. síndic general:

Hauríeu d'anar acabant, si us plau.

El Sr. Gilbert Saboya: (0.44'.47")

Barcelona Tech City és un referent a nivell internacional i ja hi ha empreses andorranes que han anat a presentar els seus projectes allà. Hem firmat també amb "Business France". Estem també, doncs, amb negociacions amb una incubadora acceleradora de la regió d'Occitània per poder també oferir sortida cap al costat francès. (0.45'.06")

Per tant, acabaré amb dos referències, una en el *crowdfunding*, perquè és difícil, doncs, que amb aquesta intervenció pugui passar-hi a part.

Crowdfunding mereix un capítol a part i segurament el tindrem en el debat, -de fet mereixia un capítol a part en la Llei que ha saltat pels aires perquè bàsicament, com s'ha dit abans ja per part de tots els que m'han precedit en l'ús de la paraula menys el PS, era la còpia absoluta de la llei espanyola, una llei que està fortament contrastada pel sector, i que en cap cas, doncs, permetia donar una bona resposta.

En el tema de *crowdfunding* i més a títol de tancament, tots sabeu segurament que la Unió Europea ha llançat ja una iniciativa a aquest respecte. El març d'aquest any ha llançat, doncs, la voluntat de crear una norma en el conjunt de l'espai europeu, una norma que seria opcional. Jo crec que Andorra el que ha de fer és un cop aquesta norma estigui llesta, analitzar-la bé per mirar d'incorporar-la en el seu ordenament jurídic perquè amb la dimensió del mercat aquí a Andorra, si a Espanya hi ha 22 plataformes, si hem de posar 12 persones a l'INAF per vigilar aquestes plataformes, que és el que tenen a Espanya, abans de fer aquest moviment, jo crec que és millor esperar que hi hagi una regulació,

perquè llavors, si la fem, la plataforma que vingui aquí a Andorra, no només servirà al mercat andorrà que és massa petit, sinó que podrà servir també al mercat transfronterer i al mercat transnacional.

El Sr. síndic general:

Hauríeu d'anar acabant, si us plau.

El Sr. Gilbert Saboya:

Tancaré, doncs, conclouent que per les intervencions que m'han precedit es denota un vot favorable en el conjunt de la Cambra, crec que això és positiu. I tancaré, doncs, amb paraules del Sr. Camp, val més aquesta Llei que cap, afegiré que val més aquesta Llei que la que teníem. I afegiré que això és així per voluntat de tots menys del PS.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Obriríem un segon torn d'intervencions.

Pel Grup Liberal...

No hi ha intervenció.

Pel Grup Mixt, Sra. Sílvia Bonet.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Gràcies Sr. síndic.

Voldria acabar la intervenció que tenia anteriorment i que per manca de temps no he pogut acabar.

M'havia quedat en el punt que el treball en comissió i el text que avui se sotmet a consideració, tot i que amb molt debat en el si de la comissió, des del meu punt de vista, no ha aconseguit donar resposta a un repte que la majoria de països han aconseguit legislar al voltant de l'emprenedoria, i no soluciona els problemes que es troben les persones que volen ser emprenedores i no tan empresàries. És a dir, emprendre un negoci diferent i innovador, però en definitiva l'emprenedoria és innovació, és fer allò que els altres no s'atreveixen.

Les noves tecnologies i els emprenedors estaven íntimament lligats i són una forma important de generar riquesa i això va quedar palès en la trobada d'emprenedors d'arreu del món que es va fer al Principat d'Andorra el passat juny.

El projecte seguia de forma important la llei espanyola -això ja s'ha comentat- però sí que ens donava un marc inicial per aconseguir una llei més andorrana i, alhora, ens oferia l'oportunitat per treballar, per aconseguir que ser emprenedors es convertís en una perspectiva atractiva amb més

suport en les fases més importants del cicle vital i el creixement de les empreses i augmentar la internacionalització per tal que l'economia creixi.

Per aquests motius, i tot i que la Llei resultant des del meu punt de vista no dona millores substancials per afavorir l'emprenedoria, sinó que no deixa de ser un catàleg de bones intencions per millorar l'activitat empresarial sense cap tipus d'acció concreta nova, objecte inicial del projecte, el meu vot serà favorable i comparteixo el que deia el Sr. Camp, més val això que res.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Per SDP no hi ha intervenció...

Pels consellers socialdemòcrates, Sr. Gerard Alís.

El Sr. Gerard Alís:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Bé, després del que hem sentit i del treball que es va fer en comissió, la primera pregunta que em ve a l'esperit és per què es va admetre aquesta Llei a tràmit, perquè si no és per quedar bé amb els emprenedors, perquè simplement no hi havia real voluntat que aquesta Llei quedés tal com era i que quedés, perquè és clar que després de cinc mesos de pròrrogues per fer esmenes i tal, sí que s'ha fet una adaptació de la Llei a la nostra legislació, una adaptació de crear una Llei que queda com una declaració d'intencions, que evidentment és perfectament aplicable al nostre país, però que no té cap mesura concreta que pugui ser palpable pels nostres ciutadans.

La Llei tenia tota una sèrie de mesures per simplificar els tràmits de creació de societats, es creaven noves figures, noves figures que els agents econòmics han vist amb bons ulls. Es parlava del finançament, m'hi referiré més tard, i efectivament, i ja ho vam dir el dia del debat de presa en consideració, aquesta Llei va ser preparada per uns assessors que es van inspirar de la normativa espanyola, perquè hi havia mesures que havien tingut uns certs resultats a Espanya i que podien ser aplicables.

Ja ens vam obrir aquell dia a fer totes les adaptacions que fossin necessàries perquè quedés més adaptada a la legislació vist que el text venia preparat de fora. Però és que, insisteixo, les adaptacions que vostès han aportat, la feina que vostès han fet ha sigut realment buidar la Llei totalment de contingut perquè quedí en res.

I en això em remetré al que comentava el Sr. ministre en relació a l'àmbit d'aplicació. És cert que nosaltres, deliberadament nosaltres vam acotar la Llei a un àmbit d'aplicació en concret perquè el que volem és fomentar creació de talent i de noves entitats que a Andorra no hi eren. Però en tràmit a comissió hem estat totalment oberts i hem admès que això s'ampliés, aquest àmbit d'aplicació i perquè fos aplicable a totes les empreses.

Per tant, no és una qüestió que volíem limitar una emprenedoria, crèiem que no calia reforçar els sectors consolidats al país i sí que calia obrir a altres sectors. El treball en comissió va resultar que era potser millor que tingués un més ampli àmbit d'aplicació i ho vam acceptar.

Però aquest treball constructiu, i aquí em referiré al que ha dit el Sr. ministre, no és el que hem rebut per part de DA, perquè Sr. ministre, vostè ens diu que és el conjunt dels grups que han fet això. Miri, jo el convido que es llegeixi detalladament l'informe del ponent d'aquesta Llei i veurà que les esmenes de DA són molt simples, supressió, supressió i supressió. I si mira les esmenes dels altres grups totes van a modificar els articles, guardant l'essència de les coses i mesures aportades, i aportant millores, és a dir, fent un treball constructiu, no un treball totalment destructiu. Vostès que tenen la virtut de sempre criticar l'oposició per dir que només fiquen traves al Govern i que no treballen i que són destructius envers els projectes presentats pel Govern, bé, quan l'oposició presenta un text amb múltiples funcions i admès a tràmit com deia, i a més que s'hagi de modificar, vostès l'únic que fan és destruir i desmerèixer.

La Llei, com he dit, va ser preparada per assessors estrangers i inspirada efectivament en legislació, en aquest cas d'Espanya. Bé, jo crec que vostès no han de desmerèixer la legislació que el Parlament espanyol adopta. Aquesta legislació, efectivament, està emmarcada dins d'un àmbit jurídic concret i cal la seva legislació, però les mesures de fons que s'aportaven han de ser necessàries i haguessin pogut funcionar. Vostès no han volgut ni entrar en això, simplement han volgut eliminar les coses dient que això no era aplicable a Andorra.

I aquí entraré al tema del finançament. Miri, la realitat, la problemàtica bàsica i la que no és una solució és que per fer una empresa cal finançament, i la queixa dels nostres empresaris és que hi ha dificultats d'accedir al finançament. Sobretot després de la crisi que hem patit. Saben vostès molt bé que els bancs són reticents a donar finançament a les empreses, i per tant, tota iniciativa que necessiti finançament per poder desenvolupar-se es veu limitada. I el que es va voler en aquesta Llei és

d'aportar mesures que poguessin trobar nous canals de finançament...

El Sr. síndic general:

Hauríeu d'anar acabant, si us plau.

El Sr. Gerard Alís:

Acabo.

...i que insisteixo en dos parts. La primera part és que aportàvem mesures concretes de deute públic. Res, simplement ho han eliminat.

I el tema del *crowdfunding*, miri, insisteixo, el *crowdfunding* no hi ha cap regulació internacional -és cert que la Unió Europea està preparant una normativa- i ens vam inspirar d'allò que donava més protecció a l'inversor, que és la norma espanyola que és una més restrictiva que les altres. I això havia de permetre. Es podia adaptar a Andorra? Si hi hagués voluntat, es podia adaptar. De fet, l'INAF en cap moment va dir en la seva compareixença que calgués un text a part. El que va dir és que si s'havia de regular es podia regular, fos en el text o no, però que sí que calia tenir en compte, evidentment, les funcions de supervisió i les funcions d'intervenció i és el que calia adaptar. Cap aportació han fet sobre aquest tema, simplement ho han eliminat.

Insisteixo, estic convençut que el seu programa electoral de les pròximes comportarà una llei de *crowdfunding* perquè és una necessitat demanada pels nostres empresaris.

Moltes gràcies Sr. Síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pels consellers d'Unió Laurediana-Independents de la Massana, no hi ha intervenció...

Pels consellers demòcrates, Sr. Carles Jordana.

El Sr. Carles Jordana:

Gràcies Sr. síndic.

Miri Sr. Alís, la presa en consideració és que no podia ningú votar en contra d'aquesta proposta. Jo li recordo una mica els fets com van anar. Vostès van venir al nostre grup amb uns assessors, i allà ens van deixar els assessors, -per cert vostès van marxar-, i aquests assessors que eren advocats d'un despatx prestigiós espanyol, ens van venir a explicar.

I en les preguntes que els hi fèiem nosaltres no tenien resposta perquè el que vam contrastar és que no havien fet una adaptació a les peculiaritats andorranes. Recordo que jo mateix vaig preguntar

sobre si s'havia tingut en compte coses com la prevenció de blanqueig de diners, que és una cosa sensible a Andorra. I altres coses pel *crowdfunding*.

Però no obstant, i repeteixo, en la meua intervenció li he dit, era una cosa que valia la pena mirar-s'ho, però això no vol dir que sigui un crèdit ja concedit de valoració. Per això hi ha els treballs en comissió. No obstant, repeteixo, que el *crowdfunding* o aquestes plataformes de pagament, vostès partien copiant un sistema que, com bé li van dir en la compareixença de l'INAF, és un sistema que el sistema espanyol ha triat molt restrictiu, molt tancat. A diferència del sistema anglosaxó, que és molt liberal, molt obert, i que és el que funciona, per cert. És el que realment funciona.

Per tant, l'únic que li hem fet entendre és que potser primer això no funcionarà, perquè si no està funcionant a Espanya no veiem perquè hauria de funcionar a Andorra, i dos, s'ha de desglossar d'aquesta llei i fer-ne una llei com Déu mana, preparada, treballada, perquè vostès tampoc ho van contemplar que s'havien de modificar altres lleis, la Llei de l'INAF, i vostè ara aquí sembla que vingui a dir que aquesta feina ens pertocava a nosaltres d'arreglar-li els seus nyaps.

Per tant, una cosa és la presa en consideració, que òbviament no podem ningú, crec jo, d'aquest arc parlamentari oposar-s'hi, i l'altra, és el treball en comissió que ha reflectit la realitat.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel Govern, Sr. ministre.

El Sr. Gilbert Saboya:

Gràcies Sr. síndic.

Bé, em sap greu Sr. Alís que vostè continuï insistint en aquesta idea que el dolent de la pel·lícula és DA. Ja sabem que és el seu guió i que, per tant, la dificultat de sortir-se del guió és notòria. Però escolti'm, les xifres són les xifres.

Miri, 100 esmenes presentades, més de 100 esmenes presentades en un text que en tenia 87: 24, ho dic de memòria, del Partit Demòcrata, 23 de SDP, 17, em sembla, de la Sra. Sílvia Bonet o 14, 17 també de Liberals...

Escolti, no és el *rodillo* de DA. No vulgui culpar a DA d'alguna cosa que és el fruit del debat en comissió de tot l'arc parlamentari. I si vol, li'n donaré proves: 4 esmenes de les 12 presentades pel Grup Liberal aprovades per majoria, majoria ampla; 2

esmenes de les 15 presentades per la consellera Sílvia Bonet, aprovades per majoria ampla; de les 8 presentades pel PS totes rebutjades, totes, les 8 que vau presentar vosaltres totes, però no pels vots de DA, per majoria ampla. I si vol parlem de les esmenes del Grup Parlamentari Demòcrata, 23 esmenes presentades de les quals 15 amb el vot favorable de més d'un component de l'arc parlamentari. És a dir, no DA sols. I per tant en queden només 8 de les quals 5 amb abstencions d'almenys d'un o dos grups.

Per tant, no ens vulgui vendre una pel·lícula aquí que ha sigut tots contra vosaltres, perquè això no ho és. De fet, això em recorda la cantarella que sempre digueu al Partit Socialdemòcrata que ja van perdre les eleccions de fa no sé quants anys perquè eren tots contra vosaltres. No senyors, vau perdre la confiança del poble en dos anys. Això no ho ha fet ningú més, ningú més ha fet això. Això sí que és un assoliment polític majúscul, passar de 14 consellers a 6 amb només 2 anys. Qui no va donar confiança és el poble andorrà, ningú es va coordinar per fer-los-hi perdre la confiança. És la seva gestió durant dos anys que ho va merèixer.

Sobre *crowdfunding* per acabar, la votació sobre *crowdfunding*, és clar, és que vostè em diu, és que les esmenes eren de supressió. És que *crowdfunding* era un capítol de 47 article sobre 87, per tant, la meitat de la Llei va caure sola. I va caure sola amb els vots de tots, menys em sembla l'abstenció d'SDP, però que tampoc va ser favorable a les tesis del PS, de tots i va ser amb el vot de tots, perquè evidentment, escolti, el *crowdfunding* s'ha de saber també vostè el que és. El *crowdfunding* a tota Espanya hi ha 22 plataformes muntades.

Amb l'activitat de *crowdfunding* que és la de préstec, a l'any 2016, amb tot un any a tota Espanya es va fer 60 milions de captació, a tota Espanya, 60 milions de captació amb 22 plataformes. Per això es necessiten 15 persones en el regulador, la meitat de les quals amb autorització, l'altra meitat de les quals amb supervisió.

Les regulacions, com que són pròpies de cada país, dependrà de la dimensió d'aquest país que realment hi hagi possibilitats que hi hagi mercat. I avui aquí a Andorra, si la regulació que fem és una regulació només pel país d'Andorra, doncs, ja em dirà vostè quina plataforma vol que vingui.

Per això dic, i per això crec que és la solució i no cal esperar el programa de DA perquè vostè ho pugui llegir, per això dic que s'ha d'aprofitar l'oportunitat que presenta, que la Unió Europea agafi aquest tema, desenvolupi una regulació pel conjunt del mercat europeu, semblaria ser que és opcional, i que

per tant, des d'aquest punt de vista sempre podríem escollir de fer-ho o no, inclús que estiguessin en una relació com l'acord d'associació, agafar aquesta norma, perquè llavors sí que una plataforma que es munta aquí a Andorra, no només podria donar satisfacció a les problemàtiques del mercat local que és extremadament reduït, perquè si a tota Espanya hi ha 60 milions en un any d'euros, imagineu el que tindrem aquí, tindrem també la capacitat, potser, de captar una plataforma que des d'aquí presti aquests serveis no només cap a Andorra sinó també cap a fora.

Per tant, no caldrà que vostè esperi al programa de DA per saber almenys quin és el parer del Govern.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

Pel Grup Liberal, no hi ha intervenció...

Dins del Grup Mixt, Sr. Gerard Alís.

El Sr. Gerard Alís:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Dos consideracions, una primera general en relació al contingut del text.

Sr. ministre no sé si hem d'anar a repassar cada una de les esmenes com s'ha fet, però en tot cas el que no es pot fer és dir el que no és. Insisteixo, mireu el detall de les esmenes. Les esmenes presentades per la majoria de grups de l'oposició són constructives, modifiquen detalls, modifiquen argumentació. Les esmenes presentades per DA són de supressió, i per tant, això no és que digui que tots contra el PS. Això no ho he dit, he dit que precisament hi van haver moltes esmenes que eren constructives, que es van debatre, inclús s'hagués pogut arribar a consensos, però com que hi havia una esmena que suprimia capítols, no tenia cap aportació. Per tant, aquí es veu el diferent tracte de construir.

Entrant una mica al tema del *crowdfunding*. Escolti'm, el que passa és com sempre, a DA quedem ancorats en el passat. Com que això no estava regulat normativament, no anem a buscar altres formes de finançament. Escolti'm internet també va néixer a Estats Units, i si no haguéssim fet progressos per anar incorporant coses i fer experiències i anar-ho adaptant progressivament, doncs potser avui en dia no tindríem internet.

Les targes de crèdit a Andorra, jo encara recordo quan es començaven a posar targetes de crèdit. Era petit, però hi havia reticències, perquè aquí fèiem

anar l'efectiu. Doncs bé, s'ha d'evolucionar. I el crowdfunding era un canal de finançament alternatiu que està funcionant de manera general arreu del món, i aquí jo puc convenir amb vostès de què hi ha regulacions més obertes i regulacions més restrictives, i de fet deliberadament vam optar per començar amb una regulació com és l'espanyola, que té una normativa que és més restrictiva, i en tot cas que dóna major protecció a l'inversor.

Però l'essència no està aquí, l'essència és: hem d'avançar? Cal oferir als nostres empresaris canals alternatius de finançament?

La resposta de DA és clara: és no, és no. Esperem, anem esperant que algun dia ho faci, i com sempre que ens agafem i que anem sempre a remolc del món.

Bé, comentaven abans: PayPal. Tenim problemes, no avancem, clar que Andorra no avança, perquè Andorra mai és prou activa i sempre estem esperant a veure què fan els altres i farem el millor que podem.

Escolti, potser avançar i donar mesures. Comencem, fer una legislació, la posem en marxa i si cal modificar-la, la modifiquem. Perquè escolti'm, no és la primera vegada, i aquí sí que em refereixo durant aquesta legislatura de què presenten una llei i al cap de 15 dies d'estar aprovada presenten una nova llei per modificar perquè hi ha hagut un canvi i cal adaptar-ho.

Escolti'm, d'adaptacions d'aquestes en fem constantment. Miri, tenim el tema de mitjans de pagament precisament ara, que hem aprovat una llei fa quatre dies i ara tornem a tenir una llei que torna a modificar això.

Que ve per un tema d'adaptació? Jo hi estic d'acord, però en tot cas ja fem aquestes coses i això també es podia fer si hi hagués voluntat.

El problema és que no hi havia voluntat.

Insisteixo, vostès ho portaran en el programa això? Estic convençut que sí perquè és una demanda dels empresaris. Volen nous canals de finançament i aquest canal de finançament està aquí. I hi ha empresaris, hi ha iniciatives a Andorra que requereixen anar cap aquí, i han de recórrer a fora per anar en aquests canals de crowdlending, crowd amb accions, el que sigui. En tot cas hi ha aquesta gent que ho necessita. De fet, de la compareixença de l'INAF van dir que havien tingut dues consultes de la possibilitat de constituir plataformes a Andorra. Com que no està regulat no es fan, però vull dir que l'interès hi és i si hi és s'ha d'oferir i hem de poder oferir als nostres empresaris la possibilitat de què aquest canal de finançament existeixi a Andorra, i si

cal anar-lo adaptant, ja l'anirem adaptant. El que passa és que sigui un règim restrictiu obert, insisteixo, cap, cap després de tants mesos per fer esmenes, cap aportació han fet per poder adaptar això a la normativa andorrana i donar aquesta possibilitat. Simplement, s'ho han carregat, deixem-ho per més endavant a veure què diu la Unió Europea.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

Sr. Jordana.

El Sr. Carles Jordana:

Gràcies Sr. síndic.

Miri Sr. Alís, vostè és molt hàbil desvirtuant les coses i una mica podríem dir-li la frase coneguda que vostè en fa un "saca la pa dentro". Perquè vostès s'han limitat a anar a comprar una cosa que ja existeix a fora d'Andorra, ficar-ho aquí, ni tan sols agafar la molèstia de treballar i d'adaptar-ho a la realitat andorrana per fer un titular Srs. del Partit Socialdemòcrata. Fer el titular, fer la foto que ens té acostumats el Sr. López de sortir al twitter, de dir: "nosaltres hem fet la llei d'emprenedoria".

Sí Sr. López, perquè vostè de seguida va sortir en una foto reunits amb la Cambra de Comerç aquell mateix dia que vau entrar a tràmit aquesta proposició de llei.

El que li estem reprovant, tot l'arc parlamentari i el Sr. ministre convé amb nosaltres, és que vostès no han fet el que vostè està defensant en el seu discurs, de voler aportar una millora, de ser progressistes, d'aportar... no.

Vostès han comprat un model, un projecte de fora, l'heu aportat aquí i punt. Ni més ni menys. Que funciona o no funciona. Doncs miri, justament en la compareixença de l'INAF, el que va quedar molt clar és que no hi ha homogeneïtzació a Europa. Que el model espanyol és un model restrictiu justament. Que no és el model al qual s'inspira, que és el model anglosaxó, que és un model molt liberal, molt obert, i que és el que funciona. Vostès ni tan sols han entrat en aquest fons del debat de mirar per què hem agafat un model espanyol que òbviament no funciona? Perquè el crowdfunding o el crowdlending l'implementem o no l'implementem a Andorra? Perquè no ho heu fet vosaltres si realment volíeu fer una llei d'emprenedoria com us vanaglorieu, treballada i feta des de la realitat andorrana? No, vosaltres heu comprat i repeteixo, heu anat de compres, heu

comprat un projecte a Espanya, fet per uns assessors, que us haurà costat els diners que us haurà costat, perquè s'han limitat crec jo a traduir dos lleis i poca cosa més, perquè ni tan sols hi havia errors "esgarrafals" d'aquesta llei que demostraven que ni tan sols s'havien mirat el que era la realitat andorrana. I vostès després han anat per tots els sectors, venent que vosaltres sou els que preneu lleis d'emprenedoria.

Per cert, només recordar-vos i mirant els vostres cosins germans que van votar en contra d'aquesta llei en el congrés espanyol. Per tant, alguna cosa no va bé.

Repeteixo, compartim, -i això era el que vam dir en la presa en consideració-, la iniciativa, el debat en si, però després hem de mirar el contingut. I aquest contingut no s'aguanta per enlloc.

I Sr. Alís, no és veritat que des del Grup Parlamentari Demòcrata l'únic que hem fet són esmenes d'eliminació.

El que afecta al crowdfunding, el que es va votar va ser l'esmena del Partit Liberal, perquè l'havien presentat abans que nosaltres. I nosaltres el que vam fer és retirar la nostra perquè havia decaïgut.

Per tant, l'esmena que va quedar votada va ser la del Partit Liberal, en la qual tots i tampoc SDP hi va votar a favor, va votar en contra. I aquesta és la realitat. I vostès el que han d'acceptar és que no han fet bé la feina, ni més ni menys.

Si volien fer una llei d'emprenedoria, el que havíeu de fer era treballar-la des del fons de la qüestió andorrana. I això porta el seu temps, porta els seus detalls, reunir-se amb els diferents grups de "loadings" o de pressió per dir: "Escolta què és el que es necessita a Andorra?" No adapto una cosa de fora, ni tan sols adaptar-la, la compro. Perquè vostè no para de dir que: "us heu inspirat". No us heu inspirat, heu copiat, heu comprat un projecte de fora, l'heu traslladat aquí i aquí em quedo tan ample.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Per part del Govern...

Sr. ministre, no hi ha intervenció...

Alguna altra intervenció...

Sr. Alís.

El Sr. Gerard Alís:

Gràcies Sr. síndic.

Miri, jo crec que no han de donar lliçons vostès amb si la llei és un nyap o no perquè els nombrosos nyaps de lleis que es presenten i que hem d'arreglar a les comissions, vostès saben molt bé, em referia a temes de finances. Inclús hem tingut més culpes aquí a tribuna pels errors introduïts. Per tant, arreglar lleis, aquí ho fem tots.

Vostès amb tots els mitjans dels quals disposen, -Govern, grup-, acaben presentant lleis que cal retocar profundament perquè siguin aplicades i perquè no embrutin la imatge d'aquest parlament.

Per tant, crec que no han de donar lliçons.

Ja li he dit, la llei en matèria crowdfunding es va inspirar efectivament de la normativa espanyola, que és on hi ha una regulació, i es va optar per aquesta mesura com vostè diu, més restrictiva evidentment perquè calia començar i calia donar més protecció a l'inversor.

Que vostè em diu que no i que creu que potser seria millor anar cap a alguna cosa més anglosaxó, més lliberal. Doncs bé, en podem parlar d'això, però és que el problema és que ni hem parlat d'això, simplement hem dit que això no toca i que Andorra no està preparada per això. I així no avancem. I això és el missatge que hem de passar.

El missatge que hem de passar és que hi ha una demanda, perquè malgrat dir que no, ens hem reunit amb els agents econòmics i socials. Tots han vist amb bon ulls que calien mesures per simplificació, mesures per facilitar el finançament. I tots quan hi ha una opció i un text sobre la taula que permet fer això, simplement l'excusa és no perquè Andorra no està preparada, no perquè aquesta llei no s'adapta.

Escolti'm, per això estan les esmenes.

Jo crec que després de divuit mesos de tramitació, no haver pogut trobar esmenes o no haver pogut facilitar que el crowdfunding no es pogués regular a Andorra, crec que és una pèrdua de temps. I en tot cas, mostra clarament la voluntat. O bé no ens interessa donar suport als emprenedors, o bé simplement perquè no paren de dir-ho, com que la iniciativa la va presentar el PS, doncs no podem donar-hi suport.

Moltes gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

Sr. Jordana.

El Sr. Carles Jordana:

Gràcies Sr. síndic.

I per acabar, miri Sr. Alís és que li encanta fer el “saca la pa dentro”.

Escolti'm, vostè no em contesta a la pregunta. El projecte que heu copiat no funciona al país en el qual l'heu copiat. És un fracàs. Hi ha 22 plataformes instaurades. Per què vostè està tant convençut que copiant un model que no funciona, funcionaria a Andorra? Vostè és que no contesta. Vostè no para de dir que som nosaltres els dolents de la pel·lícula, que per culpa nostra hi ha una manca d'oportunitat.

Nosaltres li reitem que el gruix de la seva llei, com bé li ha dit el ministre, quasi 40 articles de la seva proposició de llei era el crowdfunding. Per tant, com bé he dit en la meua intervenció, era el moll de l'os. I aquest moll de l'os vostè no l'ha sabut defensar. Fins i tot dels dubtes que es van generar, la comissió va tenir convenient de fer venir l'INAF perquè en resolguessin dubtes. I allà en van aprendre de noves, que ho he dit en la meua intervenció. Que calia modificar varies lleis que tampoc vostè hi havia caigut, com la pròpia llei de l'INAF. Perquè és la que se l'havia d'haver dotat per controlar i supervisar aquestes plataformes de finançament i sobretot també canviar la llei de mitjans de pagament.

Però contesti'm. Per què vostès que copien un model que no funciona, independentment de què sigui més o menys conservador, més o menys liberal, però vostès han anat a copiar un sistema que no funciona, i això les xifres ho diuen.

Vostè no em contesta. Vostè pretén que copiant un sistema que no funciona, sí que funcionarà a Andorra.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

Hauríem d'anar tancant el debat.

Sr. Alís.

El Sr. Gerard Alís:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Bé, jo si hi ha 22 plataformes a Espanya que utilitzen aquesta llei i que permeten donar un canal de finançament alternatiu als empresaris, jo crec que dir que no funciona, és una mica agosarat. I és que jo crec que si n'hi hagués només una, ja estem donant la via de què hi hagi un canal de finançament alternatiu i que els empresaris puguin utilitzar.

Per tant, jo crec que és una mica agosarat. No he analitzat les dades de com vostè diu de si funciona o no, per ratis de població, però en tot cas insisteixo,

crec que Espanya en aquest cas va fer una llei per desenvolupar això i regular aquestes plataformes de finançament alternatiu, i per tant, donar l'opció als empresaris i emprenedors del seu país de què tinguin altres vies de finançament. Aquí simplement tanquem les portes.

Per què ens vam inspirar del model espanyol? Ja els hi hem dit, ens vam inspirar del model espanyol perquè aquesta era més proteccionista de l'inversor i creiem que era el que necessitava Andorra en aquest moment.

Dues coses afegiré. Vostè comentava abans el tema de blanqueig de diners. Escolti'm, que jo sàpiga Espanya també és membre del Consell d'Europa i també està al Moneyval, i per tant la llei funciona i per tant també s'apliquen aquests requisits.

I en segon lloc, i aquí ja li puc donar la raó en temes de tècnica legislativa. Calia modificar la llei de l'INAF.

Escolti'm, la llei deia molt quant als articles i del capítol destinat al *crowdfunding*, que l'INAF era supervisor d'aquestes plataformes i que hi havia uns requisits de capitals mínims per crear les plataformes, i hi havia uns controls.

Que aquest article en lloc d'estar en l'article de la llei actual, és reforçar-se... bé, és un tema de tècnica legislativa, que fins i tot podria compartir. Però si era aquest el problema, simplement calia afegir una modificació i fer aquesta adaptació. En tot cas, no vingui a dir que no es donaven les funcions que es requeria en la llei perquè tot això estava contingut en les disposicions.

La conclusió és clara. Simplement, hi ha una necessitat pel país, hi ha una necessitat clara. Els empresaris després d'una crisi requereixen finançament, requereixen iniciatives que fomentin l'emprenedoria i la solució que aporta DA és una llei, un brindis al sol, una declaració d'intencions. I mesures concretes, cap. Ja ho veurem quan es farà, ho portarem o no al programa. Ja veurem què fa la Unió Europea, i llavors copiarem i farem.

Moltes gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

Sr. ministre.

El Sr. Gilbert Saboya:

Sí, jo crec que aquest últim debat, ja s'allarga molt però jo crec que la pregunta que li feia el Sr. Carles Jordana era l'encertada.

Per què s'entesta vostè a defensar un model que no ha funcionat? I ara em diu vostè que l'única raó, -l'única-, que vostè m'ha dit ara, que m'ha semblat entendre, és que havíeu triat aquest model perquè era el més proteccionista, Sr. Alís. Aquesta és l'única raó que vostè m'ha donat. Hem triat l'espanyol perquè era el més proteccionista. Vostè sap quin és el problema de l'espanyol? Vostè sap quin... Miri la Sra. Pallarés li està dient des del darrera. És aquest, és aquest. Perquè l'espanyol limita a 3000 euros per tiquet la participació de l'inversor no acreditat. I ser inversor acreditat és molt difícil. L'inversor acreditat no té límit, però l'inversor normal està limitat a 3000 euros per tiquet. És més, està limitat a 10.000 euros per tiquet, per plataforma anual, -perdó-, no per tiquet. 10.000 euros màxim d'inversió amb *crowdfunding* per plataforma per any. I a més no permet l'agrupació d'inversors en cada ronda.

Per tant, escolti, si l'únic argument que vostè em pot donar per defensar per què van triar el model espanyol, és aquest, doncs francament l'anàlisi que vostès van fer en el moment de triar el model és francament dolent.

Per tant deixi'm cloure el debat amb... També li diré una altra cosa que vostè sembla que no entengui: les regulacions de *crowdfunding* són per cada país, i per tant, la dimensió del mercat de cada país determina quantes plataformes hi podrà haver. Si a Espanya vostè té 22 plataformes per donar 61 milions a l'any de lending, vostè imagini's el que té aquí a Andorra la possibilitat o la dimensió. I per això hem de posar catorze persones més a l'INAF que segurament s'han de dedicar a altres prioritats avui en dia.

Per tant, no és una qüestió de no voler el *crowdfunding*, vostè ha de ser també suficientment ponderat per veure que el mercat només d'Andorra és molt difícil que pugui acollir un inici d'aquest terme.

Per això dic que la perspectiva d'una norma que permeti activitats transfrontereres i transnacionals que és la que podria obrir la Unió Europea, no es tracta d'esperar a què la Unió Europea faci alguna cosa, però si la Unió Europea té un text que permet activitat transfronterera és llavors quan una plataforma, aquí a Andorra, pot tenir sentit i per tant, és aquella l'opció que s'ha de valorar. Aquest és el punt que vostè sembla que no entén.

I una última pregunta Sr. Gerard Alís: vostè sap quan cobra una plataforma de *crowdfunding* per prestar el servei de recaptar? Perquè aquí tampoc ens fem una idea de què la plataforma de *crowdfunding* és una cosa que els costos o els mètodes de finançament siguin barats. Vostè sap quan costa d'interès de mitjana una plataforma de *crowdlending*

avui a Espanya? Entre el 4 i el 8%, Sr. Alís... Entre el 4 i el 8%. Vostè com a empresari considerarà que el 4 i el 8% és un interès absolutament favorable, etc? Bé, doncs és el que és. Tampoc hem de presentar les coses, és un instrument vàlid, és un instrument que creixerà, és un instrument que Andorra l'ha d'incorporar però que l'ha d'incorporar quan tingui la seguretat que des d'Andorra també es podran fer serveis cap a fora perquè la dimensió del mercat andorrà és massa petita. És així.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

Sr. Gerard Alís.

El Sr. Gerard Alís:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Només en aquesta darrera intervenció del Sr. ministre.

Tot el que vostè acaba d'explicar són detalls concrets del *crowdfunding* que ha estat divuit mesos de tramitació que es podien analitzar i que es podien incorporar. Cal que ens anticipem... Cal que ens anticipem! El problema és que no ens anticipem, i què fem? Esperem. Que una normativa europea serà favorable? Segurament. També quan hi hagi un acord d'associació que permeti lliure associació tindrem favors però, cal anar-se anticipant.

Per tant, tornem al mateix, nosaltres hem presentat un model i en comptes d'adaptar aquest model al que considerem que és més favorable per Andorra, simplement hem dit, no i ja veurem quan... Ja veurem.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

Si no hi ha més intervencions, acabades doncs les intervencions, obriríem un breu termini de temps per votar.

(Votacions)

Sra. secretària, si voleu procedir a donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. Maria Martisella:

Sí.

24 vots a favor, cap en contra, 3 abstencions.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Bé, a la vista del resultat, declaro aprovada la Proposició de llei.

Passem al segon punt de l'ordre del dia.

2- Examen i votació del Projecte de llei d'ordenament del sistema educatiu andorrà.

L'informe de la Comissió Legislativa d'Educació, Recerca, Cultura i Esports ha estat publicat en el Butlletí número 64/2018, del 29 de juny.

Intervé per exposar l'informe de la comissió el M. I. Sr. Justo Ruiz González, nomenat ponent per part de la comissió.

El Sr. Justo Ruiz:

Gràcies Sr. síndic.

En la reunió del dia 16 de maig del 2018 la Comissió Legislativa d'Educació, Recerca, Cultura i Esports em va nomenar ponent del Projecte de llei de l'ordenament del sistema educatiu andorrà. Em correspon avui presentar una síntesis de l'informe de la comissió.

La Comissió Legislativa d'Educació, Recerca, Cultura i Esports en el decurs de les reunions celebrades els dies 16, 13, 20 i 27 de juny de 2018 ha analitzat el Projecte de llei i les esmenes que li han estat presentades.

A l'esmentat Projecte de llei li foren presentades 41 esmenes a l'articulat: 2 esmenes per part del Grup Parlamentari Demòcrata, 5 esmenes per part del Grup Parlamentari Mixt (Sra. Sílvia Eloïsa Bonet), 23 esmenes per part del Grup Parlamentari Mixt-PS i 11 esmenes per part del Grup Parlamentari Liberal.

La Sindicatura en data 1 de febrer del 2018 i als efectes determinats per l'article 18.1.d) del Reglament del Consell General, va constatar que les esmenes formulades pels grups parlamentaris no eren contràries a les disposicions de l'article 112 del Reglament del Consell General i les va admetre a tràmit.

D'acord amb el que preveu l'article 45 del Reglament del Consell General l'esmentat Projecte de llei així com les esmenes a l'articulat que han estat presentades han estat trameses a la Comissió Legislativa d'Educació, Recerca, Cultura i Esports el dia 9 de maig del 2018.

De les esmenes que figuren en l'informe de la Ponència: 14 esmenes s'han aprovat per unanimitat, 11 esmenes no s'han aprovat, 10 esmenes han estat

retirades per obrir el pas a establir unes transaccions que han estat aprovades per unanimitat, i 6 esmenes han estat retirades. Del resultat de la votació de les esmenes se'n desprèn l'informe de la comissió, el text del qual es sotmet avui a consideració d'aquesta Cambra.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Bé, acabada la intervenció del ponent, proposo procedir al debat i votació dels articles que han estat objecte de reserva d'esmena i continuar després amb el debat de les altres parts del text.

Us informo que ha estat presentada una reserva d'esmena pel M. I. Sr. Pere López Agràs, conseller general del Grup Parlamentari Mixt.

Iniciem, doncs, el debat amb la reserva d'esmena. És la reserva d'esmena presentada pel Sr. Pere López que es correspon a l'esmena número 23 de l'informe del ponent proposant suprimir l'article 20 del Projecte de llei.

Intervé per defensar la reserva d'esmena el Sr. Pere López. Teniu la paraula.

El Sr. Pere López:

Gràcies Sr. síndic.

La reserva d'esmena que avui demanem de debatre té un contingut i un component més elevat del que alguns, a priori, puguin arribar a pensar. No es tracta només de discutir sobre la obligatorietat de la religió catòlica, o si aquesta ha de ser en horari lectiu, o no, sinó el que hi ha realment a debatre avui és la laïcitat de l'escola andorrana i per tant de l'ensenyament públic del país. I per tant, és un tema que em sembla que és gens menor.

L'any 89 es va crear l'escola andorrana amb una voluntat i un esperit laic, tot i que finalment no va quedar escrit literalment amb el projecte de llei. El terme catòlic o qualsevol de les seves possibles derivacions, no hi apareixen; tampoc hi apareixen a hores d'ara en la web del ministeri dins de les finalitats de l'Escola Andorrana cap referència a l'Església catòlica. De fet, si llegim l'article 2. h) de la Llei andorrana veiem clarament que una de les seves finalitats és formar els alumnes en ètica, religions i coneixements al voltant de la moral, i per tant cap referència específica i exclusiva a l'Església catòlica.

Per tant, ens demanem per què no s'ofereix a l'Escola Andorrana, una escola que ha de ser laica, una assignatura, tal com diu la seva pròpia llei, sobre ètica, religions, per què no? Filosofia en lloc d'una

assignatura limitativa, orientadora i fins i tot podríem considerar adoctrinadora de religió catòlica de forma exclusiva.

Em sembla que oferir un ampli ventall cultural de formació i de coneixements als nostres joves ha de ser un objectiu de l'Escola Andorrana i donar-los més eines per poder interpretar la realitat. Al final es tracta, posant un exemple, com un lampista o un manyac que de quantes més eines disposa més fàcil té poder fer front als problemes.

La nostra és una societat plural, en la que conviuen ciutadans que professen diferents religions: hindús, musulmans, jueus; ciutadans que treballen, que paguen els seus impostos i que per tant no se'ls pot obviar. També n'hi ha d'altres que no professen cap religió als quals no els hi fa cap mal una formació genèrica d'ètica, moral i de religions amb plural.

Les noves generacions tenen, i hem de voler que tinguin -vull pensar que tothom estarà d'acord amb això-, una mentalitat més oberta amb matisos, per tant, un debat "religió catòlica: sí" o "religió catòlica: no" és un debat limitatiu, dual que a més, em sembla, que és anacrònic.

Alguns miren d'explicar aquest fet pel paper històric de l'Església catòlica al nostre país, un fet -i ara parlo a títol personal-, que comparteixo... comparteixo, ara bé, dins d'uns límits determinats. Veiem si aquesta presència avui en dia algun dia no és ja més que suficient. Jo diria que la presència en actes públics de tot tipus i commemoracions del paper de l'Església catòlica no corre perill, i si ho mirem dins de l'ensenyament cal recordar que fins a tres centres escolars estan dirigits per ordres religioses i que el pressupost d'aquests centres es finança al 100% des de l'Estat.

Per tant, aquest paper preferent que podem estar d'acord a trobar-li a l'Església catòlica és més que present. Ara bé, quan aquest paper és pretén omnipresent, es vol imposar a altres espais que han de ser necessàriament laics, em sembla que és fer un ús desproporcionat de la força que, a més, genera rebuig en amples capes de la societat.

Hi ha més arguments. El primer, com deia, és el de la laïcitat de l'Escola Andorrana, el segon és l'existència de centres religiosos ja finançats 100% per l'Estat. També voldria fer una referència a la Constitució. La Constitució ens parla que l'Estat ha de garantir la llibertat de culte i de religió però a més diu que no es pot forçar ningú a pronunciar-se en relació a la seva orientació i a la seva religió. Per tant, ens sembla que una assignatura a la qual et pots apuntar, o no, determina clarament quins alumnes o quines famílies estan més properes i quines famílies

no, i això passa tant pels que fan l'assignatura com pels que no la fan.

I finalment, entrant en una qüestió també més pràctica de l'Escola Andorrana, aquesta assignatura acaba suposant un perjudici pels alumnes que no fan aquesta assignatura. Per tant, quan aquesta assignatura s'ofereix dins de l'horari escolar, els alumnes que finalment no opten per aquesta assignatura -que en algunes classes són molts- estan, per dir-ho d'alguna manera, aturats. Han de fer tutories, han de fer altres treballs, treballs que s'han de fer de nou quan els alumnes que fan religió catòlica s'incorporen amb grup en general i, per tant, que ens sembla que aquests quatre arguments donen més que suficient el motiu perquè avui hem presentat aquesta reserva d'esmena, una reserva d'esmena que en el cas de no prosperar, com imagino si no hi ha canvis substancials en alguns posicionaments, em portaria a demanar Sr. síndic la votació per separat a la Llei global d'aquest article.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

És ara el torn dels grups parlamentaris. Pel Grup Liberal, Sr. Ferran Costa, teniu la paraula.

El Sr. Ferran Costa:

Gràcies Sr. síndic.

Sotmetem a votació l'esmena presentada pel Grup Socialdemòcrata relativa a l'assignatura de religió, al sistema d'ensenyament andorrà.

Vista l'exposició del Sr. López és indiscutible que el posicionament de la seva formació és clar i rotund. En diversos aspectes, Sr. López, podem estar d'acord però no pas en tots.

Des del Grup Parlamentari Liberal volem fer certes aportacions que pensem que ajuden a enriquir aquest discurs i el contextualitzen en una realitat molt concreta, la nostra, a la qual com a societat he de donar resposta.

Des del Grup Parlamentari Liberal creiem que l'hora de religió setmanal que s'imparteix a l'Escola Andorrana, de caràcter optatiu, ha de continuar fent-se dins de l'horari curricular. Són diversos els motius que ens mouen a defensar aquest posicionament. D'entrada és una assignatura optativa, aquesta discrecionalitat fa que siguin els pares i mares o els tutors legals dels alumnes que tinguin la llibertat per escollir si creuen que la signatura de religió és interessant pels seus fills, o no. Això fins el dia d'avui no ha suposat cap mena de conflicte en el si de l'Escola Andorrana.

Ja avui dia, aquesta assignatura és una opció per la qual opten una gran quantitat de les famílies del país. No té massa sentit, doncs, privar d'una opció que és escollida per una part important de les famílies aquí a casa nostra i que aquesta opció deixi d'estar disponible dins de l'horari escolar.

També la interpretació d'aquesta assignatura és treballar sobretot la història de la religió catòlica però també la d'altres religions. Són aspectes a tenir en compte.

Per tots aquests motius creiem que l'opció de l'assignatura de religió ha de continuar sent disponible dins de l'horari escolar. És una assignatura que porta grans beneficis a l'alumnat. En aquest sentit volem recordar que la classe de religió permet que els alumnes puguin entendre molts aspectes històrics i culturals impregnats de continguts religiosos propis de la nostra tradició judeo-cristiana. Difícilment es podria entendre la Història d'Andorra, el seu art i la seva cultura sense un coneixement notable, en aquest cas de la religió catòlica, ja que forma part de la nostra identitat. Aquesta importància de la religió catòlica i d'altres religions es fa extensible a la història, l'art i la cultura d'Europa i del món.

D'altra banda, a més dels coneixements que ofereix l'assignatura, hem de tenir en compte els valors que aporta, uns valors indispensables per aconseguir una educació integral de la persona. Aquesta assignatura contribueix a una formació humanista que l'Escola Andorrana ha d'oferir promoure, una formació que a més ha de ser un antídoto contra els fonamentalismes. Creiem que no s'ha de fer un ús partidista de l'assignatura de religió sinó que s'ha de valorar els seus beneficis i intentar mantenir-la allí on es troba, dins del programa curricular i amb caràcter optatiu, ja que els objectius d'aquesta assignatura complementen els objectius generals del sistema educatiu andorrà.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

És el torn ara el Grup Parlamentari Mixt. Sra. Sílvia Eloïsa Bonet teniu la paraula.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Sí, només pel meu sentit de vot.

Votaré a favor de la reserva d'esmena de la mateixa manera que vaig fer en comissió.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Per SDP, Sr. Víctor Naudi.

El Sr. Víctor Naudi:

Gràcies Sr. síndic.

Bé, entenc que en el debat d'aquesta reserva d'esmena del PS el que vol fer, el Sr. López és promoure un debat que s'allunya de la pròpia reserva d'esmena en si, no? En tot cas, referint-se a la supressió de l'article 20 del Projecte de llei.

Jo sóc partidari de defensar la laïcitat en l'Escola Andorrana evidentment, però és clar, jo crec que una cosa no té res a veure amb l'altra. En tot cas, si supervisa aquest article 20 jo crec que des configura el Projecte de llei i crec que hi ha dos raons: una, el Projecte de llei i aquest article concretament en cap cas obliga, és una assignatura de la religió catòlica que és opcional, queda clarament evidenciat. Jo crec que fins i tot doncs hi ha altres motius perquè s'hagi de mantenir en el Projecte de llei en el sentit que primer de tot la nostra Constitució ho estableix, i després hi ha una raó també de rang superior que és l'Acord establert entre el Principat d'Andorra i la Santa Seu al 2008 amb el qual es dona... es reforça doncs aquesta... el caràcter preferencial de la religió catòlica en el sentit que evidentment l'article del Projecte de llei reprèn exactament el contingut del concordat i queda clar que és una qüestió optativa, en cap cas és obligatòria, i per tant jo crec que això s'ha de mantenir i una cosa no treu l'altra. En tot cas, aquest caràcter d'obligatorietat que vostè sembla insinuar no és així. És una qüestió purament opcional i jo crec que s'ha de mantenir tal com està.

Per tant el meu vot serà negatiu a la reserva d'esmena.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pels consellers d'Unió Laurediana-Independents de La Massana, Sra. Carine Montaner.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies Sr. síndic.

Considerem que el text, tal com va sortir de la comissió legislativa està molt encertat i assenta les bases de l'ordenament educatiu andorrà, a nivell de la filosofia que s'ha plantejat la compartim i a nivell de l'estructura també.

Cal dir que des del ministeri ja s'havia preparat un molt bon text legislatiu, és per això que nosaltres no vam presentar esmenes a aquest nivell, i que després en el treball en comissió s'ha millorat via matisos.

Ara bé, crec que, -el Sr. López em rectificarà potser si m'equivoco-, si no és el cas, va expressar un neguit en el si de la comissió pels nens que no havien optat per fer aquesta signatura. És clar, què proposem a aquests nens? I això és tota la qüestió.

Jo, com a servidora de la població andorrana, creients i no creients, el meu deure és proposar també accions concretes de millores a l'Executiu sempre des d'un punt de vista positiu. Jo penso que aquí no s'havia de posar una assignatura en concret, però ara us faré una proposta. És veritat que la religió catòlica, com altres religions, comparteixen valors, valors com el respecte, amor a l'altre, diàleg amb molta moralitat, valors que han ensenyat als creients que els ajuda a afrontar la vida amb unes eines determinades per les diferents religions i per la religió catòlica, i és veritat que quan mirem una miqueta els països en via de desenvolupament, la religió serveix per justament que la població aguantí les condicions de vida difícils que tenen.

Però, Sr. ministre, crec que en paral·lel de l'assignatura de religió s'hauria de proposar una alternativa als altres nens, una opció per exemple, i una assignatura de desenvolupament personal.

Sabeu que als Estats Units, per exemple, s'ha treballat moltíssim el tema perquè les neurociències han donat una resposta concreta per desenvolupar l'ésser humà... Això si hi ha optatiu. La idea és ensenyar als nens i als adolescents com ser feliç i a gestionar el seu estat físic i emocional, això al llarg de la vida.

El nostre rol polític és impulsar accions concretes per tenir una societat sana, i aquí tothom comparteix el fet de tenir... l'objectiu de tots és tenir una societat sana justament resolent els problemes.

Sr. ministre, la societat actual pateix. Si parlem de joventut parlem d'assetjament escolar: quants nens tornen a casa destrossats: addiccions, sucre, alcohol, droga... al Consell dels Joves, quan van venir aquí havien dit els joves que no hi havia res a fer per parar el consum de droga... Doncs, a mi això em preocupa moltíssim i jo crec que els meus companys també de la comissió estaven molt preocupats. Jo em nego, no em rendiré, i penso que hem de lluitar sobre aquests temes.

Quan parlem de l'edat adulta parlem de *bornout*, parlem de depressió. Quan mirem les estadístiques d'Andorra, un 10% de la població andorrana té problemes de salut mental, cosa molt preocupant; quan mirem les estadístiques europees, el 30%, -és a

dir, una persona sobre deu a grosso modo-, pateix de *bornout*, de lluny o de prop! Doncs, ara les neurociències proposen unes eines concretes. És veritat, això ja ho dic, que arrel de les meves preguntes parlamentàries als senyors ministres: al Sr. Espot, al Sr. Àlvarez i al Sr. Jover van reaccionar i van reforçar la lluita contra aquests mals, i és veritat que l'Escola Andorrana també treballa molt alguns valors.

Però bé, els problemes ja hi són, són preocupants i van creixent. Quan parlem amb els col·lectius, amb les associacions dins d'Andorra, pares que tenen fills drogoaddictes, quan parlem amb joventut, quan parlem amb l'Associació de salut mental, etc., doncs ja veiem que hi ha problemes i llavors hem de fer alguna cosa com a polítics per reforçar això, per reforçar la lluita.

Senyors ministres, cal anar molt més enllà. Penso que proposar aquesta assignatura als adolescents i als infants doncs, seria una bona cosa, per armar als nens, afrontar la vida i ser feliç i prevenir aquests mals.

Tot s'aprèn, ningú neix ensenyat. Les neurociències tenen moltes respostes per afrontar aquests reptes. És una medicina que ha evolucionat moltíssim en l'espai de quatre o cinc anys i per tant jo crec que hem d'aprofitar això en el nostre país ja que jo crec que l'Escola Andorrana és molt innovadora però podria innovar encara més, i als Estats Units ho estan fent. I, una cosa, als Estats Units sabeu que no és un sistema paternalista, eh? És un sistema que cadascú s'ha d'espavilar. No tenen tantes estructures socials com nosaltres i, per tant, ells treballen des de la infància aquests aspectes.

Doncs, la neurociència ens ensenya a...

El Sr. síndic general:

Hauríeu d'anar acabant, si us plau.

La Sra. Carine Montaner:

Sí, acabo de seguida Sr. síndic. Gràcies.

La dimensió bioquímica del nostre cos amb petits exercicis com gestionar l'estrès, les emocions, els conflictes, les pors, com tenir cura d'una bona salut, com equilibrar el sistema bioquímic, com produir les hormones de la felicitat, -que en això hi ha la dopamina, l'oxitocina, serotonina, endorfina-, que tenen un impacte directe sobre l'estat d'ànim, com reduir l'hormona de l'estrès que és el cortisol que és desastrosa pel cos humà, que provoca moltes malalties cròniques i això ja està demostrat científicament parlant, i estic convençuda que proposar aquesta assignatura en paral·lel de la religió

i a nivell de la neurociència està demostrat que les persones religioses doncs, generen un desenvolupament dels camins neuronals doncs, pels no creients doncs transmetre aquests coneixements...

El Sr. síndic general:

Hauríeu d'anar acabant, si us plau.

La Sra. Carine Montaner:

Doncs, és tot Sr. síndic.

Només a nivell constructiu. Moltíssimes gràcies.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel Grup Demòcrata, té la paraula la consellera, Sra. Meritxell Palmitjavila.

La Sra. Meritxell Palmitjavila:

Sí, gràcies Sr. síndic.

En primer lloc, reprement una mica les paraules del Sr. López en què anunciava que aquest debat seria d'un gran component elevat perquè volia parlar de la laïcitat de l'Escola Andorrana, doncs me n'alegro, si més no, de veure que compartim si més no amb altres grups parlamentaris que aquest debat queda allunyat del tema d'avui que és del Projecte de Llei de l'ordenament del sistema educatiu andorrà. Per tant, em sembla que és un debat, si més no, desplaçat.

Tot i així Sr. López, m'afegiria a molts dels arguments també que han pogut dir doncs tant el Sr. Costa com el Sr. Naudi, en què l'ensenyament de la religió catòlica a l'Escola Andorrana contempla... està contemplada com una opció voluntària, per tant en cap cas és obligatòria i és de lliure elecció per a totes les famílies. I caldria diferenciar també el que és l'ensenyament de la religió catòlica amb el que podria ser la catequesi, no? L'ensenyament de la religió catòlica va més enllà i no només transmet la part més religiosa, però també una part de cultura, cultura nostra de la nostra identitat. Arquitectura, art, música, festes, vull dir que té un altre component que va més enllà i que, de fet, no va només més enllà, és que fins i tot, dins dels currículums de l'Escola Andorrana, aquests també són components en què realment es treballen i estan inclosos.

D'altra banda, hi ha tota una sèrie de valors, doncs, que també es fa des de l'ensenyament de la religió catòlica, per recollir-ne només alguns, l'amistat, la solidaritat, el respecte, la tolerància, doncs, per tant,

entendem que l'opció de la religió voluntària és factible i és possible, fa molts anys que s'hi fa.

I el que sí que no puc compartir de cap manera amb vostè, és quan diu i reprenc, "és un perjudici pels alumnes que no fan aquesta signatura". Doncs, realment no ho comparteixo de cap de les maneres. De perjudicis a l'escola penso que no n'hi ha cap, i en cap moment. Hi ha prou feina a les aules, doncs, perquè qualsevol cosa que es faci sigui un perjudici pels altres.

D'entrada penso que en el fons, seria totalment al contrari. A les aules tenim tota una sèrie de temes a tractar i, especialment, podríem parlar de les tutories individuals, de les tutories grupals, del suport a les necessitats educatives que puguin sorgir amb diferents alumnes que tenim a les aules.

Per tant, en aquests espais no és una franja horària desaprofitada. I si ho és, és que llavors no ens hem organitzat bé a nivell dels centres. En tot cas, és un espai en què realment es pot donar sortida a necessitats d'altres alumnes. Per tant, jo no comparteixo de cap de les maneres que és un espai desaprofitat o que doni perjudici a altres alumnes que estan a les aules.

I després, potser acabar que quan deia que la creació de l'Escola Andorrana era una escola laica. Jo recordo els inicis de l'Escola Andorrana. Hi va haver molt aquest debat i jo n'era present i, fins i tot li diré que jo sóc partidària d'una escola pública nacional en català i laica. Però jo penso que nosaltres no estem aquí per defensar les nostres conviccions i les nostres opinions personals. Estem aquí per defensar els interessos del país i d'Andorra. I aquí tenim un acord, com deia el Sr. Naudi, entre el Principat i la Santa Seu, en què realment ens diu, doncs, que hem d'oferir a l'educació bàsica l'ensenyament de la religió catòlica -i diu ben clarament catòlica- dins de l'horari escolar.

Per tant, jo penso que és un compliment del que realment se'ns marca a aquest acord. I com a responsables polítics ens deguem a complir amb aquest acord. I penso que el debat, doncs, aquí no pertocaria. La Llei de l'ordenament del sistema educatiu andorrà no fa res més que recollir un dels articles, aquest article que emana del mateix acord.

Per tant, nosaltres entenem que ara no és el moment i creiem que no seria oportú posar en qüestió o en perill el que podria ser un debat d'aquest tipus, perquè podria fer perillar no només això sinó, també, la pervivència del Coprincipat i pensem que ara no s'escau. No escau en cap moment posar damunt de la taula aquest tema. Tenim altres prioritats, i per tant, en aquest sentit, no ens posicionarem a favor de la seva reserva d'esmena. Votarem en contra. I no

sé, volen portar un debat avui al Consell, però encara vostès no s'han definit amb el tema del Coprincipat. No els hi hem sentit dir mai si defensen o no defensen el Coprincipat. En tot cas això és un tema que el podria fer perillar i el podria posar en qüestió. Cosa que nosaltres, en aquests moments, pensem que no, que el volem mantenir i, que per tant, no el posarem en perill.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Per part del Govern, té la paraula el ministre, Sr. Eric Jover.

El Sr. Eric Jover: (1.44'.17")

Gràcies Sr. síndic.

Pel que fa referència a la reserva d'esmena presentada pel Grup Socialdemòcrata a l'article 20 del Projecte de Llei de l'ordenament del sistema educatiu andorrà, intentaré ser sintètic.

L'esmena de supressió es basa en un fals debat conceptual, mal plantejat jurídicament, i que no respon en cap cas a una problemàtica ni real ni actual d'Escola Andorrana.

Durant aquestes darreres setmanes el Partit Socialista ha aprofitat aquesta reserva d'esmena per fer bullir l'olla i fer política i/o polèmica de la manera que ja ens tenen acostumats, amb exageracions i amb mitges veritats.

Sr. Pere López, aquesta reserva és un fals debat i lleigeixo textualment: "Durant tota l'educació bàsica els centres han d'oferir l'ensenyament de la religió catòlica. Aquest ensenyament és d'opció voluntària per als alumnes." Ara escolti bé. "Durant l'ensenyament obligatori els centres han d'oferir l'ensenyament de la religió catòlica. Aquest ensenyament és d'opció voluntària per als alumnes."

Gairebé idèntic, no? L'únic canvi és el d'educació bàsica per ensenyament obligatori. Estarà d'acord amb mi que aquest canvi és de forma i no de fons. Doncs, bé, el primer redactat que us he llegit correspon a la Llei d'ordenament del sistema educatiu del 1994, encara vigent avui en dia, i el segon correspon al del Projecte de Llei que avui votarem.

Vostès venen que volem canviar l'Escola Andorrana i que estem posant en perill la seva laïcitat. I no és el cas. En aquest punt el Govern se sent a gust amb el model que s'ha anat desenvolupant tots aquests anys, i queda mostrat la seva bonança durant més de 35 anys.

Creiem amb els valors que van impulsar la creació de l'Escola Andorrana el 1982, que es van plasmar legalment en la Llei del 1994, i que ens han portat, fins a dia d'avui, a un model consolidat.

També comentava a l'inici del meu exposat que el seu debat està mal plantejat jurídicament, ja que per la prelación legal del país, la seva esmena de supressió seria estèril. En aquest sentit, li voldria recordar l'article 11.3 de la Constitució -vostè també ha fet una referència a la Constitució, jo li'n faré una altra-, que garanteix amb l'església catòlica el manteniment de les relacions de col·laboració especial amb l'Estat d'acord amb la tradició andorrana.

I de fet, aquest article 20 del Projecte de Llei que tant li molesta, no deixa de ser una còpia del que estava previst en l'article 11 de l'acord internacional entre el Principat d'Andorra i la Santa Seu del 2008, que buscava justament a concretar els elements de col·laboració especial enunciat a la Constitució. Aquest article 11 de l'Acord internacional diu en el seu apartat 3.a.1 textualment: "Durant tota l'educació bàsica els centres han d'oferir l'ensenyament de la religió catòlica dins de l'horari escolar. Aquest ensenyament és d'opció voluntària per als alumnes". Així doncs, independentment del sentit de vot de la Cambra referent a la seva esmena de supressió, aquesta obligació continuaria sent vigent.

També li indicava que la seva reserva d'esmena no és correspon a un problema real i li argumentaré amb tres elements.

El primer, la motivació de l'esmena fa referència a la complicació que això suposa en l'organització i el funcionament dels diferents centres escolars. Escolti, fa com a mínim 24 anys que els centres tenen aquesta organització a punt. Estigui tranquil, ho tenen per la mà i estan perfectament rodats.

Com a segon punt, assenyalaré que amb els gairebé 4 anys que fa que encapçalo el ministeri encarregat de l'Educació, li he de dir que en les nombroses reunions que he mantingut no he rebut mai cap queixa relacionada amb aquesta temàtica, ja sigui provinent dels pares ni dels docents o dels equips directius.

I com a tercer punt i girant-li l'argumentació, el que sí que em semblaria problemàtic seria canviar les condicions d'una optativa que aproximadament del 40% de les famílies que fan confiança a l'Escola Andorrana, escullen.

Així, doncs, senyores i senyors consellers pels diferents motius exposats, demanaria que aquesta Cambra no prengué en consideració la present reserva d'esmena.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Un altre torn d'intervencions pels presentadors de l'esmena.

Teniu la paraula.

El Sr. Pere López:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Els hi agradi o no el debat d'avui és un debat sobre la laïcitat de l'Escola Andorrana. Si vostès ho volen limitar, doncs, limitin. Jo no he volgut dir que volia elevar el debat, sinó que aquest debat és aquest, que es vol concretar amb la signatura de la religió. Bé, és un debat sobre la laïcitat que vostè mateixa Sra. Palmitjavila m'ha semblat que defensa de l'Escola Andorrana. I si s'ha entès la meua intervenció, jo sé que vostès potser portaven la intervenció escrita i alguna part que potser no he acabat de prestar atenció, no estem dient religió catòlica sí o no, estem dient una assignatura de religions, una assignatura d'ètica, una assignatura oberta. I aquest ha de ser l'esperit d'una escola laica com ha de ser l'escola pública, d'una escola que ha de formar amb totes les religions i, evidentment, ja es compleix l'obligatorietat d'ensenyar religió catòlica. Quan només es vol ensenyar religió catòlica, obviant l'existència d'altres religions, involuntàriament, obviant l'existència de reflexions ètiques, filosòfiques o altres tipus, doncs, està saltant l'esperit laic de l'escola pública, de l'Escola Andorrana.

S'està ensenyant com si només hi hagués una religió al món i, per tant, això trenca absolutament amb l'esperit que crec que part de DA m'ha semblat entendre, doncs, ha de ser l'esperit regnant a l'Escola Andorrana.

Després, l'assignatura és optativa. És cert i és de lliure elecció. A mi m'expliquen que en algunes classes, vostè segur que té les dades que jo segur que no tinc de cap manera, però jo tinc alumnes, filles a l'Escola Andorrana i, per tant, sé que en alguns casos estem parlant de 2, 3 o en alguna classe concretament, fins i tot, 1 alumne que fa aquesta assignatura.

I vulguin o no, els altres alumnes també l'acaben fent, perquè quan n'hi ha, ni que sigui els que vostè diu que em sembla que les xifres no són aquestes o almenys no és el que m'arriba a mi, 3 o 4 alumnes fent religió catòlica, els altres indirectament també l'estan fent perquè estan parats. Estan fent tutories, estan fent treball a la classe, però una hora a la setmana estan que una part del grup no hi és i estan

fent altres activitats. Però és que quan aquesta part del grup torna, s'han de tornar a fer les tutories, s'han de fer els treballs. Per tant, és un perjudici, evidentment que és un perjudici, és una complicació. Fins i tot és una complicació logística.

Vostè Sr. ministre té un informe de la SEP que li diu que l'Escola Andorrana ha de ser laica en relació al Projecte de llei, que l'Escola Andorrana ha de ser laica i que a demés això ofereix una complicació com ofereix qualsevol divisió del grup. Quan els 20 o 20 i escaigs alumnes d'una classe no estan junts i s'han de separar, evidentment, hi ha una complicació logística, una complicació d'horaris i de complicació d'altres tipus.

Per tant, quan aquests opten per fer aquesta assignatura, els altres també, d'alguna manera la fan i també tenen el perjudici de fer-ho.

Després hi ha hagut algunes referències als valors de la religió catòlica, de la formació i de la formació amb ciutadans, insisteixo. Segurament la religió catòlica té molts d'aquests valors, també d'altres aproximacions a altres religions també les poden oferir, i no és una exclusió de la religió catòlica. Aquí el debat és que es força a una obligatorietat única com si només existís una única religió al món. I a demés no es pot obviar que hi ha tres centres escolars d'ordre religioses, els quals finança l'Estat el 100% i, que per tant, doncs, les famílies que lliurement vulguin optar per una formació que tingui més contingut en caràcter religiós, tenen al país més que varies opcions possibles per poder-ho fer de manera lliure i això no aplica, per molt que vulguin, en l'entorn que ha de ser una...

El Sr. síndic general:

Hauríeu d'anar acabant, si us plau.

El Sr. Pere López:

... una escola pública i laica.

I finalment, només, ara ens han explicat el tema del concordat, fins i tot hi ha hagut algun partit que m'ha sobtat una mica que hi fes alguna referència, però tot evoluciona en aquest món. Però no podem acceptar que sigui una imposició del concordat oferir exclusivament religió catòlica. Ningú està traient la religió catòlica i complir amb aquest acord. Sinó el que estem parlant és d'una formació àmplia, que obri les ments dels nostres alumnes, com deia abans, que els hi doni més eines per aproximar-se a la realitat, i si això no es vol, llavors s'està trencant l'esperit laic de l'escola pública.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pels altres grups parlamentaris, el Grup Liberal, no desitja intervenir...

Pel Grup Mixt, no hi ha intervencions tampoc...

Per Unió Laureadiana-Independents de la Massana, no hi ha intervencions...

Pel Grup Demòcrata...

Sra. Meritxell Palmitjavila.

La Sra. Meritxell Palmitjavila:

Sí, jo voldria continuar fent un èmfasi especialment quan vostè es dirigeix a altres activitats, és a dir, que durant aquest horari de religió els alumnes fan altres activitats, semblaria ser que aquestes activitats, no sé, si és que ens les haguem inventat o tret de la butxaca.

Doncs, jo li voldria recordar que l'Escola Andorrana el que fa és una formació integral de la persona, per tant, aquestes altres activitats que vostè està dient, com tutoria individual o grupal, o acompanyament a necessitats educatives ix de l'alumnat, doncs, són tant importants com el contingut de totes les altres àrees, o més fins i tot. Perquè aquí és on realment es treballen també valors, actituds, i doncs, entenem que són temes de cabdal importància avui dia quan parlem d'educació. Perquè avui dia l'educació ja no és una transmissió de coneixements, sinó que va molt més enllà i que hi ha d'haver tot aquest treball amb valors. I aquests moments són moments en què també es treballen valors a nivell de les aules.

Per tant, jo no ho deixaria com altres activitats com si això tingués un menyspreu en relació a allò altre, sinó que al contrari, potser són aquelles activitats que són primordials i de cabdal importància.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Per part del Govern, Sr. ministre.

El Sr. Eric Jover:

Sí, gràcies Sr. síndic.

M'he deixat alguns punts en aquesta segona intervenció, Sr. Pere López, per anar-li responant a alguns dels seus dubtes, que de fet trobo plenament lícits.

Jo crec que és important entendre que la formació amb valors no es fa a través d'aquesta optativa, sinó que l'Escola Andorrana dins de les seves finalitats, i

vostè em sembla que n'ha citat algunes d'elles justament en aquest sentit, té l'obligació i el compromís de desenvolupar els valors de les persones que tenim la sort o que ens han fet confiança perquè els eduquem.

I això inclou d'entendre, doncs, la diversitat religiosa que existeix en aquest món. Inclou de fer un especial esment a la nostra tradició judeo-cristiana, evidentment, i a les arrels de les nostres institucions que ens han portat fins on som ara.

El fet de tenir una optativa de religió no compromet aquesta educació que estem fent que és la que estem garantint que els valors de les persones que estem formant, doncs, siguin els que considerem que són adequats amb aquesta orientació, doncs, laica però respectuosa amb el seu passat, amb les institucions que tenim, i amb tota una sèrie de valors que al final el que hem de fer. I estic plenament d'acord amb el que ha comentat la consellera demòcrata, estem formant ciutadans amb una sèrie de valors. I això és el compromís que tenim des de l'Escola Andorrana.

Jo crec que la consellera ja li ha respost clarament en què els estudiants que no van amb aquesta optativa, doncs, no estan perdent el seu temps.

Pel que fa a les dades, tinc una mitjana pels centres escolars i és aproximadament d'un 40% associat als centres de primera ensenyança, que és on es desenvolupa majoritàriament aquesta activitat.

I després, el comentari que vostè ha fet sobre el concordat. De fet, aquest acord va està sobiranament ratificat per aquesta Cambra. Llavors, no és una obligació que ens vingui d'algun lloc, sinó que és un element que aquesta Cambra, els representants dels ciutadans andorrans, doncs, hem assumit com a nostra i ens hi sentim a gust.

I aquí potser tornem a un dels elements que em sembla que el conseller Víctor Naudi ha tocat. És que potser la seva reserva d'esmena va bastant més enllà d'una optativa, sinó vostè el que no se sent a gust és amb el model d'Estat que tenim.

I la comparativa que ha fet entre la posició de la religió catòlica a les congregacionals i a l'Escola Andorrana, també vostè sap que és completament diferent en presència i amb impacte. Diria fins i tot amb impacte sobre la filosofia del centre. És a dir, evidentment, és molt respectable i, doncs, l'Estat és veritat que l'Estat assumeix les despeses associades amb aquests tres centres. Però la filosofia, els conceptes bàsics d'Escola Andorrana són els que són des del 82 i que hem anat continuant, i no estem fent cap revolució en aquest sentit, sinó que ens hi sentim a gust de la manera que estem formant els nostres ciutadans, i l'únic que fem és anar renovant la LOSEA, que ja ens marcava des del 1994.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

Sr. Pere López.

El Sr. Pere López:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Bé, com que s'hi ha referit la Sra. Palmitjavila i també s'hi ha referit el Sr. Jover, acabem amb aquest debat, és a dir, el Partit Socialdemòcrata no ha posat mai en qüestió el tema del copríncipat. Per tant, que quedi molt clar, no hi ha cap resolució, cap acord pres en congressos. Nosaltres fem els programes electorals en congressos i no inventant-nos les coses a darrera hora i, per tant, no hi ha cap motiu per alimentar aquesta idea sobre els dubtes sobre el model d'Estat. Per tant, acabem ja amb aquest debat, perquè no existeix.

Ara d'aquí a interpretacions limitatives i interpretacions abusives del que és el model d'Estat, tampoc no hi estem d'acord. Per tant, entenem que dins d'aquest model d'Estat, els ciutadans han de poder opinar, s'han de defensar determinats criteris, i no s'ha d'entendre que tenim una espasa de Damocles al damunt dels nostres caps cada vegada que es planteja una proposta per fer avançar la nostra societat.

Per tant, copríncipat sí, però no en les interpretacions en alguns termes excessives que en fan vostès. Per tant, acabem amb aquest debat perquè aquest no és el tema.

Però el tema d'avui i que vostès mica en mica m'estan donant raó una mica amb aquest tema que plantegen és, vostès estan fent una interpretació limitativa, no només del copríncipat, sinó que també del tema del concordat amb el Vaticà. És que jo no estic dient que no faci religió catòlica. Nosaltres no estem defensant que no es faci religió catòlica. El que no compartim amb vostès és que això sigui de forma exclusiva. És que això no és propi d'una escola laica. Si l'escola, com diu la Sra. Palmitjavila, ha de ser laica, ha d'oferir en els mateixos termes i al mateix moment que ofereix religió catòlica, les altres religions i els altres principis que defensen, que també seran religions que tindrà encarregada valors i elements que poden ajudar a contribuir a la formació de les persones. També és un tema de cultura, d'història. Tan bo és conèixer la nostra història judeo-cristiana com conèixer que al món hi ha altres realitats.

Però és que no només és el món, és que Andorra és una societat plural i diversa, no estem parlant d'allò que succeeix a milers de quilòmetres com si fos un tema de cultura general. És que la nostra societat és diversa i els alumnes que van a l'Escola Andorrana no tots són catòlics. Vostè em parla d'aquest percentatge, insisteixo, vostè té dades que jo no tinc, però jo crec que és bastant menys que això. Però i els altres? I els altres? Per què hi ha d'haver una formació exclusiva en religió catòlica i no una assignatura per a tothom, d'ètica, de religions, àmplia, perquè si no es pot deduir -bé, jo ho dedueixo- un component adoctrinador. A més és una assignatura oferta habitualment per persones properes o persones que fan part de l'església catòlica.

Per tant, l'esperit laic d'obertura de ments i de formació propi d'una escola laica queda absolutament alterat. I nosaltres ni volem eliminar la religió catòlica de l'Escola Andorrana, ni volem suprimir el model d'Estat, ni fer cap canvi al model d'Estat, però no acceptem tampoc imposicions que van més enllà del que entenem que ens obliga.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció per part dels grups...

Per part del Govern, Sr. ministre.

El Sr. Eric Jover:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Potser li estranya, però en alguns elements sí que li dono raó Sr. Pere López. És a dir, aquesta importància dels valors, aquesta importància d'entendre que estem en un món plural i el tranquil·litzo, dins de l'ensenyament dels cursos d'escola andorrana el tenim en consideració, i formem ciutadans respectuosos d'aquesta diversitat, que entenen aquesta diversitat i que assumeixen la seva pròpia diversitat i en fan una riquesa.

No puc està d'acord amb la visió que té adoctrinadora. Ho diu generalment segons com del sistema educatiu andorrà i encara més d'aquesta assignatura. Jo diria que fins i tot, l'enfocament que té aquesta assignatura es desmarca d'un posicionament adoctrinador. Un dels elements que per exemple justament treballa, són les altres religions dins d'aquesta pròpia assignatura i fan, doncs, aproximacions, al cristianisme, evidentment, però també al judaisme, a l'islam, al budisme, al hinduisme, a les religions antigues. Nosaltres gràcies a les assignatures obligatòries, al currículum

obligatori de l'Escola Andorrana, garantim aquesta diversitat cultural, garantim la formació integral de les persones que escullen l'Escola Andorrana. A més a més tenim una optativa. No crec que això hagi de fer tant de debat, perquè la incidència que té real sobre la formació dels nostres joves, en cap cas no és discriminatòria, no és adoctrinadora, sinó que és una riquesa més que tenim al país.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Bé, si no hi ha més intervencions, procediríem a la votació de la reserva d'esmena votant sí a la reserva d'esmena o no, i deixant aleshores el text tal com ha sortit de la Comissió.

Recordo que és la reserva d'esmena número 1 que es correspon a l'esmena número 23 de l'informe de ponent proposant suprimir l'article 20 del Projecte de llei.

Obrim un breu termini de temps per votar.

(Votacions)

Sra. secretària, si voleu procedir a donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. Maria Martisella:

Sí

4 vots a favor, 23 en contra i cap abstenció.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Bé, a la vista del resultat de la votació queda desestimada la reserva d'esmena i es manté el text tal com ha sortit de la Comissió.

Passem ara a procedir a debatre les altres parts del text.

Té la paraula el Govern, Sr. ministre d'Educació.

(El Sr. síndic general deixa la sala)

El Sr. Eric Jover: (2.02'.40")

Gràcies Sr. síndic.

Senyores i senyors consellers, avui proposem a aquesta Cambra la votació de la Llei d'ordenament del sistema educatiu andorrà que ve a substituir l'anterior del 1994. És a dir, la de fa ja 24 anys.

I vull fer un esment explícit a aquesta longevitat per dos motius. Primer, perquè demostra el valor de l'antiga legislació que ha sabut perviure sense problemàtiques majors tots aquests anys, i segon,

perquè després de tants anys, no tocava fer una revisió puntual d'alguns dels seus articles, sinó que era recomanable reprendre tot el seu articulat per actualitzar-lo.

Si mirem el nostre entorn, l'educació ha evolucionat de manera considerable aquests darrers 20 anys, i ha estat necessària una re definició del seu rol i la implementació de canvis profunds per ajustar-la a les exigències d'una societat en canvi constant.

Pel que fa al sistema educatiu andorrà els canvis han estat especialment importants. En aquests anys s'han anat consolidant els nivells educatius de l'ensenyament obligatori, assumint un augment d'efectiu constant i s'han desenvolupat els nivells d'ensenyament post obligatoris, tant en el batxillerat general com en la formació professional, l'ensenyament universitari i la formació permanent al llarg de la vida. A aquesta evolució natural portant el sistema a la seva maduresa, s'hi ha sumat el Pla estratègic per la renovació i millora del sistema educatiu. El famós PERMSEA que neix de la voluntat de passats pràcticament 30 anys de la creació de l'Escola Andorrana, revisar i actualitzar els fonaments i els principis bàsics del sistema educatiu andorrà.

Abans d'entrar en els detalls del Projecte de llei m'agradaria agrair la implicació de tots els professionals que han participat en la creació i el desenvolupament del sistema educatiu andorrà. Sense el seu esforç i la seva vocació de ben segur que no hauríem arribat on som ara. I també m'agradaria agrair a totes les famílies que ens han fet confiança tots aquests anys per educar i formar els seus infants.

Senyores i senyors consellers, sense la voluntat de ser exhaustiu sí que m'agradaria repassar algun dels elements principals que introdueix o reforça el present Projecte de llei.

En primer lloc, s'han re formulat les finalitats del sistema educatiu actualitzant els conceptes de convivència democràtica, d'inclusió, introduint els conceptes d'emprenedoria i sostenibilitat. De manera molt significativa, la proposta de la llei també posa una atenció especial en el model d'escolarització dels alumnes amb discapacitats, eliminant el capítol de l'antiga Llei associat a l'educació especial i especificant al llarg dels diferents articles el principi d'inclusió, donant així compliment a les recomanacions establertes en el Conveni de Nova York del 2006 per a la garantia dels drets a les persones amb discapacitats. Aquests canvis obliguen el sistema educatiu andorrà a fer tots aquells ajustaments raonables que siguin necessaris per garantir l'escolarització dels infants i joves amb discapacitats en un entorn normalitzat.

Estic convençut que és un pas més en la bona direcció.

També m'agradaria destacar que el Projecte de Llei que avui portem a votació mostra una clara voluntat d'equiparar en el nivell post obligatori la formació general i la formació professional. Aquest esforç d'alineament del batxillerat general i del batxillerat professional facilitant l'accés a l'ensenyament superior, ens ha de permetre ampliar progressivament el nivell de formació de la població, aspecte essencial per al bon desenvolupament de qualsevol economia.

En relació al personal del cos d'educació, s'han modernitzat els requeriments i titulació exigits per aquests professionals, ajustant-los a les noves estructures del procés de Bolonya i de l'espai europeu d'ensenyament superior del qual formem part.

D'altra banda, i potser un dels punts més destacables del Projecte de Llei, és la introducció del concepte de qualitat del sistema educatiu, considerada actualment com una condició *sine qua non* per la continuïtat dels sistema educatiu andorrà.

En el seu capítol sisè la Llei responsabilitza el ministeri encarregat de l'educació del desenvolupament periòdic d'avaluacions internes i externes, tenint en consideració tant les seves finalitats pròpies com indicadors internacionals. Igualment, com no podia ser d'altra manera, aquests mecanismes de control de la qualitat del sistema educatiu andorrà es vinculen sistemàticament al desenvolupament de plans de millora contínua.

Per anar acabant, m'agradaria agrair a tots els participants del procés participatiu i al propi sindicat d'ensenyament públic per les aportacions que han realitzat i que de ben segur han enriquit el Projecte de Llei, i als membres dels diferents grups parlamentaris per les esmenes acordades i que afinaran encara més el text.

Senyores i senyors consellers, avui portem a votació un Projecte de Llei que, 24 anys després de l'anterior, regula, des de la maduresa, un sistema educatiu plenament desenvolupat en tots els seus nivells, consolidat, basat en l'excel·lència i el servei de la nostra ciutadania.

Fa anys que Andorra aposta per la qualitat en l'educació i avui, amb aquest text legal, demano que renovem aquesta aposta dotant els nostres professionals d'un marc legal modern per a continuar desenvolupant el sistema educatiu andorrà.

Gràcies Sr. síndic.

La Sra. subsíndica general:

Gràcies Sr. ministre.

Continuem amb els grups parlamentaris, és el torn del Grup Parlamentari Liberal. Té la paraula el Sr. Ferran Costa.

El Sr. Ferren Costa:

Gràcies Sra. subsíndica.

Avui sotmetem a votació el Projecte de Llei d'ordenament del sistema educatiu andorrà. Com bé recordava ara mateix el Sr. ministre en la seva presentació, la Llei en vigor data del 9 de juny de l'any 1994. Per tant, queda més que justificat que 24 anys més tard una nova Llei reguli les necessitats educatives del nostre sistema d'ensenyament.

És una realitat que el nostre sistema d'ensenyament andorrà ha anat evolucionant al llarg d'aquestes dècades, donant resposta a les necessitats de la societat andorrana i s'ha convertit en un sistema de referència, no només aquí a casa nostra sinó més enllà de les nostres fronteres. A més, cal remarcar també l'evolució constant dels sistemes d'ensenyament i l'andorrà no n'és pas una excepció.

Per tant, les finalitats del sistema educatiu que van establir-se fa 24 anys enrere, han sofert uns profunds processos de canvi dels quals, el més destacat, és que avui en dia el rol de l'alumne suposa el centre de tot procés d'aprenentatge sempre acompanyat de la mà dels docents.

Aquesta Llei té en compte aquesta evolució que han sofert els processos d'aprenentatge i inclou aspectes avui dia del tot necessaris com són la ciutadania democràtica, el treball en equip, l'acceptació de les emocions, la creació d'aprenentatge, etc.

Mesos enrere ratificàvem aquí al Consell el Conveni de Nova York per afavorir la inclusió sense distincions de totes les persones. Aquest concepte de la inclusió, ens ho recordava ara el ministre, es troba també reflectit al llarg de l'articulat d'aquest Projecte de Llei que sotmetem avui a votació, ja que posa un especial èmfasi i una especial atenció al model d'escolarització d'alumnes amb necessitats especials. Model que ha passat al llarg d'aquests anys d'una visió basada en el principi d'integració a una plena inclusió al nostre sistema d'ensenyament.

Celebrem, doncs, que aquest aspecte fonamental s'hagi tingut també en compte.

D'altra banda inclou, a banda de moltes de les aportacions que ja en recordava el ministre, dues aportacions al nostre parer molt importants. Per una banda, aquesta Llei també revisa els requisits d'accés a la professió docent en les diferents etapes de

l'ensenyament, i per altra, aquesta llei obre la porta a l'avaluació del sistema mitjançant indicadors objectius que han de facilitar encara més la millora contínua del nostre sistema educatiu.

Un cop més volem agrair amb tota sinceritat la predisposició del ministre d'Educació i Ensenyament Superior i també de tots els membres integrants de la comissió legislativa pel seu diàleg franc i obert i el tarannà dialogant que han permès fer aportacions i millores encara en aquest text legal.

La quantitat d'esmenes presentades, així ho testimonia, i per bé que totes no han pogut prosperar, sí que ho han fet en gran part.

En aquest sentit també volem posar un èmfasi especial a l'acceptació d'una de les nostres esmenes que serveix per poder continuar garantint l'edat d'accés al nostre sistema educatiu que el Projecte de llei presentava, a partir dels 3 anys, i que el Grup Parlamentari Liberal ha volgut continuar que fos com és en l'actualitat.

Per tots aquests aspectes, ja els avancem que el Grup Parlamentari Liberal donarà suport a aquest Projecte de llei.

Gràcies Sr. síndic.

(El Sr. síndic general s'ha reincorporat a la sala)

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Obrim el torn del Grup Mixt. Sra. Sílvia Eloïsa Bonet, teniu la paraula.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Gràcies Sr. síndic.

L'educació representa un dels pilars bàsics de l'Estat del benestar i, a més, al nostre país l'educació a l'Escola Andorrana representa una fita aconseguida durant anys que ens situa en l'avantguarda mundial.

El sistema educatiu andorrà ens ha caracteritzat per complir amb els següents objectius: desenvolupar l'alumne en el marc de la cultura i la identitat andorrana, promocionar i enriquir els elements culturals propis, configurar-se com una escola oberta, proporcionar una educació universal que permeti als alumnes adquirir nous coneixements, definir-se com una escola activa que integra harmònicament els elements específics i diferencials amb els elements compartits, coordinar el sistema amb altres sistemes educatius del país per poder fer possible la seva permeabilitat, aconseguir el domini oral i escrit del català i un domini suficient de tres llengües més (francès, castellà i anglès), individualitzar l'ensenyament i definir-se com una escola

integradora que rebutja la dicotomia, educació ordinària, educació especial.

Aquests objectius tot i ser vigents, ha calgut fer una adaptació a la realitat actual en vista de la millor constant que ha de conuiu en qualsevol sistema educatiu. La incorporació del PERMSEA suposa una renovació dels programes i l'adaptació de la metodologia a la societat actual. La filosofia del nou mètode consisteix en reforçar l'objectiu constructivista que els alumnes aprenguin a aprendre, centrant el procés en l'educació per competències.

Les esmenes que vaig presentar anaven amb l'objectiu d'incloure certs aspectes indicats segons les recomanacions que l'informe del Consell d'Europa fa a través del ponent Denis Farrington com a resposta a la demanda feta pel ministre d'Educació sobre aquest text legislatiu.

Tot i que un dels aspectes que finalment no s'ha pogut incloure és la modificació del terme "discapacitat" pel terme "necessitats educatives especials", ja que entenc que encara que la diversitat i la inclusió escolar, no totes les diferències existents es deuen a discapacitats, i en canvi totes es poden englobar dintre del concepte "necessitat educativa especial", com per exemple el cas dels nens amb altes capacitats o els nens amb TDH, però a pesar d'això no ens vàrem posar d'acord però sí que comparteixo el text final pel qual el meu vot serà favorable.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Per SDP, dins del Grup Mixt, Sr. Víctor Naudi, teniu la paraula.

El Sr. Víctor Naudi:

Gràcies Sr. síndic.

El meu vot serà favorable al Projecte de llei d'ordenament del sistema educatiu andorrà.

Esdevé necessari actualitzar la Llei de l'any 1994, adaptant-la a les necessitats i els conceptes d'avui dia, que estan directament relacionats amb l'educació.

En el seu dia no vaig presentar esmenes al projecte de llei, compartint l'articulat del Projecte de llei presentat, que finalment amb el debat de les esmenes en el si de la Comissió Legislativa d'Educació, ha estat millorat, la qual cosa em confirma en el vot favorable al text.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pels consellers socialdemòcrates Sr. Pere López.

El Sr. Pere López:

Gràcies Sr. síndic.

Deixi'm dir-li Sr. ministre abans de començar que abans de començar els treballs en comissió teníem un bon text per treballar, potser amb un parell d'excepcions, evidentment allà comentava el de la religió catòlica i després el de la formació professional a la que em referiré al final de la meua intervenció.

Com que vostè ha explicat abastament el Projecte de llei, deixi'm que jo expliqui una mica les aportacions que des del PS, o les aportacions més rellevants, que des del PS que hem fet un grup important d'esmenes en aquest Projecte de llei.

Em referiré òbviament al tema del català, un tema també àmpliament debatut en aquesta Sala amb motiu de la reducció d'una hora de català a Batxillerat, i de la preocupació que tenim des del PS per les dificultats que estan havent-hi, les dificultats públiques i notòries, amb un ús cada vegada més adequat de la nostra llengua. És evident que les noves tecnologies i segurament moltes evolucions ho estan complicant però vostè ja sap que varies vegades hem mostrat la nostra preocupació per la pèrdua de vocabulari, per les faltes d'ortografia i altres qüestions que penso que han de ser molt importants i que de ben segur a vostè li preocupa.

En aquest sentit vam fer una esmena en relació a algun dels objectius de l'Escola Andorrana en què es demanava o que establia que un d'aquests objectius havia de ser el coneixement de la llengua catalana, un redactat que em semblava clarament insuficient vist primer, que és la nostra llengua oficial i després vista la situació real que vostè coneix i que penso que tots som coneixedors del que està succeint amb l'ús de la nostra llengua.

Per tant, vam reforçar aquest compromís amb el terme acurat, una proposta que també cal dir va ser aprovada per la gran majoria -no recordo exactament- dels grups que van participar a la comissió.

Després deixi'm que faci també esment a les millores fetes en relació al redactat de l'ensenyament preobligatori, en algunes esmenes hi havia alguna coincidència amb la que havia formulat el Sr. Costa, però ens sembla que el redactat final proposat per nosaltres recollia doncs les circumstàncies d'edat d'entrada i les diferents circumstàncies que poden

esdevenir als alumnes que en fan part d'aquest tipus d'ensenyament.

I també deixi'm que recordi el reconeixement als mestres eventuais i als mestres llargament eventuais en el camp de l'educació per tal de poder-se inscriure a futurs edictes en els termes establerts de nou ara per la nova llei en el cas que no es compleixin, doncs reconèixer la seva antiguitat i que el fet de no complir alguns requisits no sigui una qüestió excloent.

Deia abans, i hem debatut abastament sobre la obligatorietat de la religió catòlica en exclusiva, i hi havia una segona qüestió que era la qüestió de la formació professional. Un ensenyament del qual no podem també amargar-nos, que cada vegada pateix un desprestigi més important al nostre país, per la qual cosa penso que és una llàstima perquè és un escenari, és un espai d'accés al mercat de treball que cada vegada serà més important i en el que la llei finalment no hi aporta cap element nou per una circumstància que em sembla que no convé amagar. És obvi que una part dels alumnes que surten de l'ensenyament obligatori haurien de derivar-se cap a la formació professional, i pels motius que sigui això s'està produint en uns termes molt inferiors del que finalment el mercat de treball està demandant. No és que la llei hagi de solucionar tots aquests problemes perquè segurament hi ha coses a fer des del ministeri, però en tot cas la llei no aporta cap element nou per revertir ni que sigui en part aquesta tendència que s'està produint en els darrers anys.

Tot i el comentat, el nostre vot serà favorable al conjunt de la llei, amb l'excepció del vot particular que proposarem en relació a l'obligatorietat de la religió catòlica.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Per part dels consellers d'Unió Laurediana-Independents de La Massana, Sra. Carine Montaner.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies Sr. síndic.

Vist el meu exposat anterior sobre la reserva d'esmena no hi haurà cap sorpresa si el Grup Parlamentari Mixt, UL + Independents de La Massana, vota a favor d'aquest Projecte de llei.

A part de fixar els grans principis de base, de qualsevol tipus de sistema educatiu, el text legislatiu proposat sotmès a votació introdueix nous conceptes, tal com ha dit el ministre, que donen resposta a les realitats actuals i això s'agraeix,

conceptes com: la sostenibilitat, la qualitat en el sistema educatiu, l'atenció a la discapacitat i en l'emprenedoria, entre altres.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Per part del Grup Demòcrata, té la paraula la consellera, Sra. Meritxell Palmitjavila.

La Sra. Meritxell Palmitjavila:

Gràcies Sr. síndic.

La Llei del sistema educatiu andorrà vigent, data del 9 de juny del 1994. Una llei que ha perdurat durant 24 anys i que ha donat una molt bona resposta a la realitat del sistema educatiu andorrà fins a l'actualitat.

D'ençà el 2010, el ministeri encarregat de l'Educació ha anat treballant en un pla estratègic per a la renovació i millora del sistema educatiu andorrà, una renovació, especialment, en el nivells de 2a ensenyança, batxillerat i 3r cicle de primera ensenyança, amb una implementació del pla també en el segon cicle de primera ensenyança que s'iniciarà el proper curs 2018-2019.

Una reforma que preveu abraçar tots els nivells d'Escola andorrana i Formació professional, i que amb el projecte de llei que aprovarem avui hauria de finalitzar d'aquí a dos anys des de l'aprovació de la mateixa desplegant la reforma al batxillerat professional i als nivells més baixos, és a dir a maternal i a primer cicle de primera ensenyança.

L'aplicació d'aquesta reforma durant 5 anys, de forma gradual als nivells més alts, justifica que avui puguem presentar una nova llei del sistema educatiu andorrà donant resposta a les realitats i necessitats del sistema.

La Llei que presentem avui d'ordenament del projecte educatiu andorrà, és una llei que ha estat consensuada entre el ministeri i el sindicat de l'ensenyament públic. Dir també que en el si de la Comissió Legislativa d'Educació s'han aprovat 24 esmenes per unanimitat que han permès una millora del text i aconseguir un consens important en la major part dels articles de la llei.

Una vegada més, dona gust, veure com en termes d'educació l'esperit de diàleg i de consens continua sent real. Una visió de l'educació consensuada de ben segur permetrà consolidar un sistema educatiu de qualitat, i perdurable en el temps. I agraeixo el tarannà constructiu dels membres de la Comissió.

Deia a l'inici que la llei vigent ha estat una molt bona llei i de fet 10 de les finalitats del sistema sobre 12 es continuen mantenint en aquest projecte de llei, dues d'elles es modernitzen i s'actualitzen els conceptes en la direcció d'insistir en la implicació de les persones en el desenvolupament d'una societat sostenible i en garantir la igualtat d'oportunitats i la no discriminació fomentant la inclusió dels alumnes i atenent la diversitat, avançant així d'una escola integradora cap a una escola inclusiva.

El projecte de llei recull un article de principis bàsics, vàlids per a tots els nivells educatius, orientant les pràctiques cap a aspectes de ciutadania democràtica, de treball cooperatiu entre iguals, d'expressió i d'acceptació de les emocions, de creació d'entorns d'aprenentatges diversificats, reals i globals situant l'alumne al centre de l'aprenentatge i atenent les necessitats educatives a través de la diferenciació pedagògica. Uns principis que segueixen insistint en l'avaluació formativa i continuada com a element de regulació i millora de l'aprenentatge i modernitzen el rol del docent atorgant-li el paper d'orientador educatiu. Un paper que multiplica les capacitats del docent ja que va molt més enllà del paper típic d'instructor. Unes capacitats complexes que seran difícils d'obtenir només des de les titulacions universitàries i hauran de venir assistides per grans dosis de formació als docents, com ha estat fins ara.

El projecte de llei s'estructura en 4 capítols que concreten l'ensenyament pre obligatori (maternal), l'ensenyament obligatori (1a i 2a ensenyança), l'ensenyament post obligatori (batxillerat general, batxillerat professional, ensenyament superior, formació permanent al llarg de la vida) i la formació andorrana que estableix referents d'identitat (com la llengua, la cultura, el medi, les ciències humanes i socials d'Andorra) als altres sistemes educatius. En cada un d'aquests nivells es fixen les condicions d'accés dels alumnes, les finalitats i l'estructura del nivell, el nombre d'alumnes per aula, els requisits d'accés dels docents, la certificació i l'avaluació.

El projecte de llei, més enllà de les disposicions, conclou amb un capítol sisè destinat a la qualitat. Comporta 4 articles que estableixen els mecanismes d'avaluació de la qualitat, els tipus d'avaluació, els indicadors de qualitat i els processos interns i externs de l'avaluació.

Un sistema educatiu que ha de garantir la igualtat d'oportunitats i la qualitat de l'aprenentatge. Aquesta llei dona fermesa legal perquè així sigui, ara bé, no n'hi ha prou en assentar les bases legals, cal igualment eines i instruments, recursos humans i materials que ho permetin, i especialment incentius que mantinguin un cos docent actiu, motivat, que s'identifiqui i s'impliqui amb el projecte per

aconseguir-ne l'èxit i la qualitat esperats. Uns requeriments que entenc que la Llei del cos especial d'educació hauria de contemplar i així sembla que serà.

Un sistema educatiu andorrà exigent, com ha de ser, i només faltaria, i que el Grup Parlamentari Demòcrata hi donem ple suport.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

Per part del Govern, Sr. ministre.

El Sr. Eric Jover: (2.24'.05")

Sí, gràcies Sr. síndic.

Primer jo crec que és de rebut fer un agraïment a totes les forces polítiques de l'arc parlamentari per donar suport a aquest Projecte de Llei, perquè és des del consens i estic convençut que és des del consens a les polítiques educatives que preparem millor els nostres joves i que també apostem millor pel futur d'aquest país I en aquest sentit, doncs, un agraïment sincer cap a tots vosaltres.

Després aprofitaré la intervenció per poder, potser, puntualitzar alguns dubtes que té el conseller Sr. Pere López referent a la formació professional.

Francaament no comparteixo la seva opinió i espero tenir l'ocasió de debatre amb vostè o de parlar-ne més tranquil·lament per demostrar-li que és tot el contrari del que vostè ha dit. És a dir, vostè creu que la formació professional al país està en un desprestigi, em sembla que ha dit, o en un creixent desprestigi. És al revés. El prestigi de la formació professional andorrana, doncs, s'està incrementant i així ho demostren els efectius. No tinc les dades aquí, però li diria que en els darrers anys hem augmentat un 50% els efectius del centre de formació professional d'Aixovall.

I també amb les dades relacionades amb inserció laboral. Es va fer un propi estudi de fa em sembla que 4 anys, des del propi centre de com esdevenien els estudiants, i la inserció laboral era altíssima. Però a més a més hem reprès aquestes dades perquè vull objectivar la inserció laboral que és tan important per la formació professional, i tinc ja uns resultats preliminars que espero que aquesta tardor els podré presentar. I assenyalen que la inserció laboral de les diferents branques de formació professional és elevadíssima i demostra la qualitat de la formació i també la confiança que fan els empresaris andorrans amb la gent que formem.

Així doncs, no puc compartir aquest desprestigi.

Després, jo crec que al final, a nivell de la llei, el que hem de fer és el paraigües legal perquè es puguin desenvolupar les polítiques educatives en el bon sentit. I una de les coses que hem fet a nivell de la formació professional és intentar estirar la gent. Vostè sap que tenim dos titulacions, el diploma d'ensenyament professional i el batxillerat professional, estirar el màxim possible la gent cap al batxillerat professional, és a dir, augmentar el seu nivell de formació, i al mateix temps, reforçar l'equivalència entre el batxillerat general i el batxillerat professional, que crec que tots hi estarem d'acord i és un element important per afavorir que aquests estudiants de formació professional, si ho desitgen, puguin continuar els seus estudis cap a l'ensenyament superior.

I després, jo crec que hem demostrat en diferents accions concretes durant els darrers anys, que fem una aposta clara cap a una formació professional i a més a més una formació professional ancorada cap al futur. I en aquest sentit, doncs, fer referència, per exemple, al Projecte tàndem que desenvolupem en conjunció amb diferents empreses per afavorir la capacitat d'innovació, la capacitat de creació, la capacitat d'emprenedoria, justament en parlàvem abans en aquesta Cambra, dels joves que van a formació professional.

Apostem clarament per la formació professional. Les dades ens corroboren que aquesta aposta porta els seus resultats i hem de continuar en aquesta línia.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Alguna altra intervenció per part dels consellers...

Sr. Pere López.

El Sr. Pere López:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Molt breument, perquè jo crec que una part del que deia el Sr. ministre estarem encantats de parlar-ne quan vostè cregui, dóna una mica d'arguments al que estava dient. Nosaltres el que estem defensant o el que ens sembla que està succeint i que és així, és que aquesta opció de formació professional no acaba d'arribar en el moment en què s'acaba l'ensenyament obligatori, perquè quan arriba aquest moment de triar, doncs, sembla que té més pes l'ensenyament general. Després segurament en altres etapes de la vida es retorna cap a la formació professional com una opció per accedir al mercat de treball. Evidentment hi ha molta demanda al mercat de

treball, però s'ha d'arribar a un punt en què el moment que finalitza l'ensenyament obligatori, no sembli que hi hagi un ensenyament bo i un ensenyament de segona fila, sinó que hi ha dos opcions absolutament diferenciades i que, segurament, en segons quins casos o en molts casos, l'ensenyament professional té molta més sortida i el mercat està demanant més que no pas l'altre.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

Sr. ministre.

El Sr. Eric Jover:

Gràcies Sr. síndic.

Completament d'acord amb les apreciacions del conseller. Però de fet, més del 90% dels alumnes que entren a formació professional entren just després del graduat escolar. És a dir, just en el moment d'aquesta diferenciació de les dos branques.

És veritat que després tenim un romanent d'alumnes que vénen d'altres llocs o amb altres edats, però la gran majoria vénen a través del graduat escolar.

I aquest increment molt important de la matriculació, el que demostra és que cada cop hi ha una proporció creixent dels alumnes que decideixen triar en comptes de continuar la branca general, doncs, la branca professional que evidentment desenvolupa unes competències diferenciades, però que com vostè diu i estic completament d'acord, doncs, té una adequació molt gran a les necessitats del mercat laboral.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Bé, si no hi ha més intervencions i d'acord amb el manifestat pels consellers socialdemòcrates, procediríem primer a una votació de l'article 20 i després votaríem la resta de les parts del text.

Obrim un breu termini de temps per votar l'article 20

(Votacions)

Sra. secretària, si voleu donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. Maria Martisella:

Sí.

24 vots a favor, 3 en contra i cap abstenció.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Doncs, l'article 20 quedaria aprovat.

Perdó Sra. Bonet.

La Sra. Sílvia Eloisa Bonet:

Sí, Sr. síndic, només una explicació de vot.

En la reserva d'esmena he votat a favor de la reserva d'esmena perquè em semblava interessant la proposta que feia el PS, però també em sembla bé el redactat final de la llei tal com he expressat en la meua intervenció general.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies per l'explicació de vot i anem a procedir tot seguit a la votació de la resta del text.

Obrim un breu termini de temps per votar.

(Votacions)

Sra. secretària, si voleu procedir a donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. Maria Martisella:

27 vots a favor, cap en contra i cap abstenció.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Bé, a la vista del resultat, declaro aprovat el Projecte de llei.

Passem a continuació al tercer punt de l'ordre del dia.

3- Examen i votació del Projecte de llei de la producció ecològica i dels règims de qualitat dels productes agraris i alimentaris.

L'informe de la Comissió Legislativa d'Economia ha estat publicat en el Butlletí número 69/2018, del 10 de juliol.

Intervé per exposar l'informe de la Comissió la M. I. Sra. Maria Martisella González nomenada ponent per part de la Comissió.

Teniu la paraula.

La Sra. Maria Martisella:

Gràcies Sr. síndic.

El passat 5 de juny, el Projecte de llei de la producció ecològica i dels règims de qualitat dels productes agraris i alimentaris va ser tramès a la Comissió Legislativa d'Economia, juntament amb les esmenes a l'articulat que s'havien presentat.

En concret, a aquest Projecte de llei s'hi van presentar 19 esmenes: 4 per part de la Sra. Sílvia Bonet, 6 esmenes per part del Grup Parlamentari Demòcrata, 5 esmenes per part del Grup Mixt-UL Independents de la Massana, 4 esmenes per part del Grup Parlamentari Liberal.

La Comissió Legislativa d'Economia va reunir-se els dies 22 i 29 de juny, per analitzar, debatre i votar les esmenes presentades. Del total d'esmenes presentades: 6 van ser aprovades per unanimitat, 1 aprovada per majoria, 9 van ser transaccionades i aprovades per unanimitat, i 3 van ser rebutjades.

Fruit del resultat d'aquests treballs, se'n desprèn l'informe de la Comissió que avui se sotmet a consideració d'aquesta Cambra.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pel Govern, té la paraula la ministra, Sra. Sílvia Calvo.

La Sra. Sílvia Calvo:

Gràcies Sr. síndic.

Avui se sotmet a aprovació d'aquesta Cambra, si escau, el Projecte de llei de la producció ecològica i dels règims de qualitat dels productes agraris i alimentaris. Un Projecte de llei que es debat en un context favorable a la promoció de productes alimentaris certificats. Aquest text és l'eina que necessita Andorra per poder fer el pas cap a la producció ecològica i de qualitat que demanen els consumidors i, alhora, és un instrument més per afavorir la diversificació que requereix el nostre sector agrari.

Una mirada ràpida a les estadístiques que es publiquen en el nostre entorn més proper, ens permet veure que des de fa un cert temps el consum de productes alimentaris certificats, ja siguin de producció ecològica o sota règim de qualitat diferenciada, segueix una tendència a l'alça.

A Espanya, segons les dades del Ministeri d'Agricultura, Pesca, Alimentació i Medi Ambient, els consumidors van incrementar la despesa per

càpita en productes ecològics en un 56,6% del 2011 al 2017.

A França, el valor de les compres de productes alimentaris procedents de l'agricultura ecològica s'estima en prop de 8,4 milers de milions d'euros al 2017. Una quantitat que ha crescut en un 17% respecte al 2016.

A nivell mundial, Europa és la zona geogràfica on es consumeixen més productes certificats ecològics. I malgrat no disposem de dades precises de la nostra pròpia realitat, sembla, doncs, coherent pensar que Andorra es troba en el millor entorn geogràfic per obrir noves oportunitats als sectors propers a la producció i a la distribució de productes ecològics.

D'altra banda, pel que fa als productes sota règims de qualitat en informes recents, la Comissió Europea avançava dades força interessants. Els productes registrats com a indicació geogràfica protegida, denominació d'origen protegida o especialitat tradicional garantida, es vénen de mitjana 2,23 cops més cars que els productes no registrats. I en els darrers anys, els productes sota règim de qualitat de la Unió Europea, han representat de mitjana 54 bilions d'euros en transaccions. Un import que segueix una tendència creixent d'any en any.

Això vol dir que el consumidor valora cada vegada més les produccions ecològiques o certificades, però també és cada vegada més exigent pel que fa a la seva qualitat. Per aquest motiu, darrera dels territoris que han aconseguit posicionar-se com a referents en la producció ecològica o en els règims de qualitat, hi trobem grans esforços per garantir un concepte clau en l'èxit dels projectes, la credibilitat. En efecte, la credibilitat ha de ser, també a Andorra, un dels puntals per garantir una bona acollida dels productes certificats en els diferents mercats. I la credibilitat només s'aconsegueix certificant el que es fa bé i identificant i sancionant allò que no és conforme. I per fer-ho, es requereix una norma que ho reguli.

La normativa andorrana actual, mitjançant l'article 13 de la Llei d'agricultura i ramaderia del 22 de juny del 2000, permet únicament l'atorgament de segells de qualitat nacional en l'àmbit agrari. I aquesta possibilitat lligada als ajuts a la producció s'ha traduït en la creació de diverses línies de qualitat controlada des de l'any 2000 per la carn de boví, de cavall, de corder, de cabrit i, més recentment, pels vins d'Andorra. Però la norma actual no permet encabir sota els règims de qualitat nacionals aquells productes que no provenen de l'àmbit agrari. Això vol dir que una cervesa artesana, un arròs de muntanya o una bringuera elaborada amb carn importada, no poden optar amb un règim de qualitat controlada. D'alguna manera existeix, doncs, un

greuge pels emprenedors que han decidit tirar endavant microempreses dedicades a la transformació dels aliments. I aquest greuge s'observa quan els productes que no provenen directament de les explotacions agràries són els que tenen més demanda pels residents i pels visitants.

Així doncs, amb aquest Projecte de Llei permetem ampliar l'àmbit cobert pels règims nacionals de qualitat i que tant els productes agraris com els alimentaris puguin beneficiar-se dels avantatges de poder ser certificats a nivell nacional.

El fet d'ampliar els règims de qualitat als productes alimentaris, a més, posa fi a la problemàtica que es troba en la marca col·lectiva Productes Agrícoles i Artesans d'Andorra. Aquesta marca que es va crear l'any 2014 per unir els esforços dels productors agraris i dels productors alimentaris que havien engegat a iniciatives de microempreses, que sense cap mena de dubte aporten un valor afegit a Andorra.

La marca acull a data d'avui 22 productors i permet comunicar, difondre i gestionar els esforços i els missatges de tot el col·lectiu. Però el fet que el marc legal no encabeixi totes les produccions, en dificulta la gestió i les accions que se'n desprenen. A partir d'ara, també serà més fàcil unir esforços sota el mateix paraigües.

A més, el text que s'examina avui també serà una eina de foment de la diversificació del sector agrari. La dependència actual del cultiu del tabac així com les dificultats pròpies de la nostra orografia i de la climatologia que patim fan difícil encarar un camí cap a la diversificació de les activitats agràries si no és mitjançant el camí de la qualitat dels productes procedents d'aquestes explotacions. Les sinergies entre productors primaris i transformadors d'aliments constituïrien, sense cap mena de dubte, una font d'activitat per les nostres explotacions agràries.

I en citaré un exemple. Una empresa andorrana dedicada a l'elaboració de trinxat certificat ecològic s'ha de proveir de cols i de trufes ecològiques procedents de fora d'Andorra. Els nostres pagesos saben produir cols i trufes i ho han fet des de temps immemorials, només els hi manca poder certificar els seus productes. Amb la nova regulació, l'empresa transformadora podrà treballar amb un producte 100% andorrà. Fet que farà créixer, segurament, el seu valor afegit.

El Projecte de Llei respon també, doncs, a la demanda dels productors per poder obtenir una certificació en producte ecològic sense haver de recórrer a certificacions privades que per alguns productors tenen costos inassolibles. A més, el marc normatiu que es crea alinea la producció ecològica

amb les normes vigents per la Unió Europea, amb la finalitat d'aconseguir el seu reconeixement per part de la Comissió i així assegurar l'intercanvi de productes ecològics entre els dos territoris.

Destacaré ara alguns aspectes de l'articulat del text que són especialment rellevants per les novetats que introdueixen. El ministeri encarregat de l'Agricultura i la Ramaderia serà qui exercirà el rol d'autoritat competent en les matèries cobertes per la Llei i s'estableix la possibilitat de crear un sistema d'ajuts públics agroalimentaris del país per donar suport a la producció ecològica i als règims de qualitat. Aquests ajuts han de fomentar la conversió de les produccions convencionals cap a produccions certificades, alhora que han de permetre als consumidors adquirir productes certificats a preus competitiu.

El capítol segon està íntegrament dirigit a crear el marc regulador de la producció ecològica, reprenent de manera precisa els preceptes vigents en aquesta matèria en la Unió Europea per assegurar el futur reconeixement de la norma andorrana per part de les instàncies comunitàries.

El capítol tercer se centra en la regulació dels règims de qualitat dels productes alimentaris i agraris. Més concretament es defineixen els diferents règims de qualitat existents a Andorra així com les qualificacions atorgades per la Unió Europea. Uns règims que permetran aportar valor afegit als productes produïts a les explotacions o als obradors andorrans, com ara Producte d'Andorra, Producte elaborat a Andorra o Producte de Muntanya.

El capítol quart defineix el règim i les estructures d'inspecció i control, tant per la producció ecològica com pels productes sotmesos al règim de qualitat. Cal remarcar que el text no preveu la creació de noves estructures administratives de control, sinó la coordinació de diferents serveis existents per donar cobertura a l'àmbit global de la Llei i fer el control de la producció agrària de la seguretat alimentària, de les pràctiques comercials i, quan s'escaigui, de l'ús de la propietat intel·lectual.

El Projecte de Llei, així com el desplegament reglamentari previst, han de permetre incorporar a l'ordenament jurídic andorrà la pràctica totalitat de deu normes del cabal de la Unió Europea, permetent així aconseguir una alineació completa amb les normes tècniques que regeixen en aquest àmbit en tot el mercat de la UE. Aquestes normes es troben compreses en l'annex 24 del cabal que Andorra haurà d'adoptar en el marc del futur acord d'associació amb la Unió Europea, fet que permet també avançar de forma sectorial en els treballs de represa del cabal.

És també significativa la contribució que aquest Projecte fa per atansar Andorra al compliment dels objectius fixats per l'objectiu de desenvolupament sostenible 2 de l'agenda 2030 de les Nacions Unides que, entre altres, vol promocionar l'agricultura ecològica.

Aprofito la meua intervenció per agrair el treball i les aportacions fetes pels operadors nacionals adscrits a la marca "Productes agrícoles i artesans d'Andorra", també per l'Associació de pagesos i ramaders d'Andorra i pels diferents serveis del Govern com l'Àrea de Seguretat Alimentària, el Departament de Comerç i l'Oficina de Marques. I vull també agrair el treball en el si de la Comissió Legislativa d'Economia. Les esmenes proposades i la seva resolució ha permès sense cap mena de dubtes aportar millores al text.

Des del Govern estem convençuts del caràcter estratègic d'aquest text. Estem convençuts que es tracta d'un primer pas en una nova direcció sense renunciar en cap moment al recorregut del nostre sector primari, ni comprometre l'horitzó que dibuixa el període transitori de trenta anys obtingut pel tabac.

És l'obertura d'un camí possibilista, integrador i transversal. És la posada a disposició dels nostres pagesos i empresaris d'un nou nínxol d'activitat que ha permès en molts territoris la creació d'iniciatives d'alt valor afegit. És una opció suplementària per aquells que vulguin demostrar que com diu l'eslògan de la marca "Productes agrícoles i artesans d'Andorra, l'esforç ens fa autèntics" fer productes de qualitat, siguin ecològics o sota segells nacionals o europeus, sempre suposa un esforç, un esforç necessari per fer visible l'autenticitat del nostre singular territori, i un esforç que comptarà amb l'acompanyament que sempre han prestat, i continuaran prestant, els serveis administratius oficials que es troben sota la responsabilitat.

Per tots aquests motius, senyores conselleres i senyors consellers, us demano que doneu suport al Projecte de llei de la producció ecològica i dels règims de qualitat dels productes agraris i alimentaris.

Gràcies Sr. síndic.

(El M. I. Sr. Pere López Agràs deixa la sala)

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Parlamentari Liberal, Sra. Judith Pallarés, teniu la paraula.

La Sra. Judith Pallarés:

Gràcies Sr. síndic.

Poc podem afegir ja a tot el que ens ha explicat la ministra d'aquest Projecte de llei de producció ecològica i de règims de qualitat dels productes agraris i alimentaris. Ara prenem en consideració aquest text legislatiu que pretén regular per primer cop la producció ecològica i els diferents règims de qualitat de productes agraris i alimentaris al Principat.

Ser competitiu a nivell empresarial en aquest àmbit de la producció ecològica és difícil i per poder avançar en el sector era necessari... és necessari aquest marc normatiu que vagi més enllà de la Llei d'agricultura i ramaderia de l'any 2000.

Donar eines per diversificar la producció agrícola és sense cap dubte positiu i necessari tot i que tal i com ja he explicat, el consum, com comentava la Sra. ministra, el consum dels productes ecològics certificats i també dels productes de proximitat, o també anomenats de quilòmetre zero, cada cop estan a l'alça i pot ser una oportunitat de nous negocis i també de molt valor afegit poder-ho fer a Andorra. De totes formes val la pena considerar que difícilment serà aquest nou mercat un substitut equiparable als ingressos econòmics que durant generacions hem pogut produir per les plantacions de tabac, però que evidentment és una porta que s'ha d'obrir.

Estem doncs, parlant de la possibilitat de nous mercats de molt petita escala que ajudin a protegir el poc terreny cultivable que tenim de formà útil i beneficiosa per tots.

Per tant, considerem que amb aquesta Llei es fa un pas endavant en la creació de distintius de qualitat i la certificació de producció ecològica sempre amb informació precisa i clara de cara a tots els usuaris. Pensem que la llei està inspirada, i ben inspirada, en la normativa europea per tal de permetre l'ús adequat dels productes que s'hagin d'utilitzar que siguin provinents de països membres de la Unió Europea, també per facilitar l'accés i la visibilitat dels nostres productes andorrans en els mercats dels països veïns regits per aquesta mateixa norma.

Per tant, la llei respon a una necessitat del sector i aposta de forma clara per poder incentivar la comercialització dels productes andorrans impulsant-los també amb ajuts específics que puguin permetre als productors considerar positivament iniciar aquestes noves vies de negoci.

Per tot l'exposat, el Grup Liberal votarà a favor d'aquest text.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Ara és el torn del Grup Mixt, Sra. Sílvia Eloïsa Bonet, teniu la paraula.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Gràcies Sr. síndic.

Els consumidors cada cop són més exigents i cada cop reclamen consumir productes de qualitat i si pot ser de proximitat.

Andorra té un sector primari important el qual es caracteritza per la seva qualitat i ara li cal el reconeixement necessari per afavorir la seva internacionalització i competitivitat als mercats europeus.

Aquest marc normatiu que avui es sotmet a consideració regularà la producció ecològica i els diferents règims de qualitat, és a dir, garantirà la qualitat dels aliments, la protecció del medi ambient i el benestar dels animals al llarg de tota la cadena de subministrament i també alhora donarà l'oportunitat de desenvolupar nous productes agraris originaris del nostre país i incrementar el nostre atractiu com també ajudar la conversió del nostre sector primari per aconseguir la seva viabilitat futura.

Tant les esmenes presentades que anaven amb l'objectiu d'incorporar certs aspectes de millora recollits al reglament de la comissió europea, 998/2008 com el treball en comissió han aconseguit un text que desitjo doni un impuls per afavorir unes produccions ecològiques competitives i que arribin als consumidors productes més saludables.

En vista que la ministra ja ha explicat el contingut de la llei i comparteixo els fonaments, el meu vot serà favorable.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

També dins del Grup Mixt, per SDP, Sr. Víctor Naudi, teniu la paraula.

El Sr. Víctor Naudi:

Gràcies Sr. síndic.

El meu vot serà favorable al Projecte de llei de la producció ecològica i dels règims de qualitat dels productes agraris i alimentaris.

Malgrat el Projecte de llei hi fa un breu esment i exclou, òbviament al no ser considerat producció ecològica, l'ús d'organismes modificats genèticament

m'hauria agradat més que el Projecte de llei tingués des d'un bon principi una línia més compromesa i més ferma pronunciant l'exclusió total de l'ús d'organismes modificats genèticament.

Entenc per altra banda, que aquesta exclusió de l'ús d'OMG, s'ha de fer en una altra llei, però reitero que un compromís més fort hauria reforçat l'esperit de la llei.

Tot i així comparteixo bona part de l'articulat establert. El Projecte de llei obre la porta a reforçar el nostre sector primari potenciant el cultiu i la producció de productes naturals, i per altra banda amplia i obre millors perspectives per a la producció de nous productes i la seva comercialització, tot garantint uns règims de qualitat d'aquests tipus de productes, en acord i respecte a les directives europees.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pels consellers socialdemòcrates del Grup Mixt, Sra. Rosa Gili, teniu la paraula.

La Sra. Rosa Gili:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Bé, jo seré molt breu. Nosaltres sempre donem suport a aquest tipus d'iniciatives i, per tant, el vot dels tres consellers socialdemòcrates serà positiu.

Moltes gràcies.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Per part dels consellers d'Unió Laurediana-Independents de La Massana, Sr. Josep Majoral des del Grup Mixt.

El Sr. Josep Majoral:

Gràcies Sr. síndic.

Avui sotmetem a aquest Ple l'aprovació del Projecte de llei de la producció ecològica i dels règims de qualitat dels productes agraris i alimentaris.

Aquesta llei defineix per primera vegada, el marc normatiu que regula la producció ecològica i els diferents règims de qualitat, i que participa de la protecció del medi ambient alhora que potencia el patrimoni cultural i gastronòmic. I ho fa majoritàriament seguint les pautes del nostre futur legislador que no és altre que la Unió Europea.

Aquesta llei aspira a proporcionar un reconeixement i una regulació jurídica a la producció ecològica i a la sotmesa a règims de qualitat, però també vol impulsar-les mitjançant la creació d'ajuts específics que permetin als productors dur a terme una conversió, o transició, que estic convençut serà costosa i que, tanmateix, resulta indispensable per garantir la viabilitat futura del sector agroalimentari.

Tot i així val a dir que és una llei que només obliga a aquells que vulguin emprendre el camí de la producció ecològica i dels règims de qualitat. En tot cas, al nostre entendre, dóna una minsa oportunitat a aquells que vulguin emprendre el camí que, com ja he dit, malauradament tan necessari com és la conversió del sector agrari.

Pe anar acabant i per resumir.

Una llei que dóna minses oportunitats a aquells que vulguin emprendre el camí de la producció ecològica i dels règims de qualitat

Una llei que preveu ajudar a la transició que requereix el sector.

En fi, al nostre entendre és una llei que suma, suma poc però suma, i aquest és el motiu per al qual donarem suport a aquest text legislatiu.

No voldria acabar sense donar les gràcies, a la Sra. ministra per la compareixença que va realitzar en el si de la Comissió d'Economia per explicar el text en qüestió.

I també agrair al personal de la casa que han treballat perquè sigui possible poder avui sotmetre a votació aquest Projecte de llei.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Demòcrata, Sra. Patrícia Riberaigua, teniu la paraula.

La Sra. Patrícia Riberaigua:

Gràcies Sr. síndic.

Avui, debatem la llei de la producció ecològica i dels règims de qualitat dels productes agraris i alimentaris.

Com bé han dit els que m'han precedit a la paraula, la ministra Calvó i les conselleres i consellers generals, és una llei que obra la possibilitat al sector alimentari andorrà, és a dir el sector de la producció agrària i el sector de la transformació dels aliments, a tenir el reconeixement de producció ecològica o règims de qualitat segons la normativa de la Unió Europea.

Aquests reconeixements ajudaran als nostres productors locals d'ésser reconeguts sota els paràmetres de la Unió Europea com a producció ecològica o règim de qualitat i així poder exportar els seus productes al mercat internacional. També aquests productes reconeguts de manera inequívoca estaran al mercat andorrà pels consumidors locals com pels turistes.

De fet aquesta llei dóna un valor afegit als nostres productors no només agraris i dóna la possibilitat d'una diversificació de les explotacions agràries andorranes.

El text regula els fonaments de la producció ecològica i els seus principis. També, es defineix la importació de productes ecològics que presentin garanties equivalents.

A nivell dels règims de qualitat, la llei en regula, també, els seus fonaments.

Finalment es defineix un règim d'inspecció i control i un règim sancionador.

Com podem veure és una llei que serà votada unànimement per tots els grups parlamentaris. Es pot dir que estem tots d'acord en el principi de la llei. La majoria d'esmenes presentades pels diferents grups parlamentaris han sigut votades per unanimitat o transacionades per ser votades per unanimitat. Aquest ha sigut el treball en comissió. Treball molt constructiu de part de tots els grups. Tots hem pogut fer aportacions positives que han millorat el text.

Voldria acabar donant les gràcies a la ministra de Medi Ambient, Agricultura i Sostenibilitat, la Sra. Calvó i al director del Departament d'Agricultura, el Sr. Landry Riba per la seva compareixença davant de la Comissió Legislativa d'Economia el passat novembre.

Compareixença que ens va ajudar a tots els consellers presents a entendre la llei fent les preguntes que ens neguitejaven. També agrair-los la seva disponibilitat a respondre als diferents dubtes i propostes de transaccions que els hi hem suggerit durant els treballs en comissió.

Gràcies Sr. síndic.

(El M. I. Sr. Jordi Cinca Mateos s'incorpora a la sala)

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pel Govern desitja intervenir...

Sra. ministra, teniu la paraula.

La Sra. Sílvia Calvó:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Només molt ràpidament, doncs, agrair el suport de tots els grups parlamentaris en l'aprovació d'aquest Projecte de llei.

Després dir que estic d'acord amb el Sr. Víctor Naudi, que a la regulació dels organismes genèticament modificats hauria de fer part, doncs, d'un altre Projecte de llei. Que concretament aquí ens hem volgut cenyir a recollir els principis als estàndards europeus, perquè justament els nostres productors puguin accedir a aquestes certificacions ecològiques amb els mateixos nivells i els mateixos requisits i, per tant, puguin ser competitius en la matèria, i perquè nosaltres també puguem reconèixer aquests segells europeus. Recollir de manera diferent, doncs, la normativa europea hagués posat en entredit el reconeixement mutu d'aquests segells.

Sr. Majoral és veritat que això no és l'única eina per poder engegar aquesta diversificació al nostre sector agrícola. Ja ho he dit, és una eina més però el que sí que tinc clar, és que un dels principis que recull aquesta llei que és el de la qualitat, sí que serà un principi essencial que hauran de complir i respectar el nostre sector agrícola.

Vaig tenir ocasió, doncs, durant la meua estada a les Nacions Unides per poder parlar amb la ministra de Medi Ambient de Suïssa. Allà tenen un model d'èxit en matèria agrícola, i ella també em va confortar en el sentit que l'aposta forta és l'aposta per la qualitat, per la transparència i, per tant, per la certificació dels productes que puguin derivar de les nostres produccions.

És el principi essencial en territoris de muntanya com el nostre, que no poden pretendre, doncs, amb un sistema agrícola intensiu i que hem de pretendre a seguir mantenint un sistema agrícola respectuós del territori que porti uns serveis ambientals en el territori, en el paisatge i en el turisme que ens visiti, i que també pugui oferir als consumidors un producte de qualitat i amb la màxima credibilitat i transparència.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Alguna altra intervenció per part dels Srs. consellers...

Bé, si no hi ha cap intervenció i si no hi ha objeccions, vist el manifestat, proposo l'aprovació del Projecte de llei per assentiment.

Declaro aprovat el Projecte de llei.

Passem al quart punt de l'ordre del dia.

4- Examen i votació del Projecte de llei de modificació de la Llei 19/2016, del 30 de novembre, d'intercanvi automàtic d'informació en matèria fiscal.

L'informe de la Comissió Legislativa de Finances i Pressupost ha estat publicat en el Butlletí número 69/2018, del 10 de juliol.

Intervé per exposar l'informe de la Comissió el M. I. Sr. Antoni Missé Montserrat nomenat ponent per part de la Comissió.

Teniu la paraula.

El Sr. Antoni Missé:

Gràcies Sr. síndic.

En la reunió del dia 3 de juliol del 2018, la Comissió Legislativa de Finances i Pressupost, em va nomenar ponent del Projecte de llei de modificació de la Llei 19/2016, del 30 de novembre, d'intercanvi automàtic d'informació en matèria fiscal. Em correspon avui presentar una síntesi de l'informe de la Comissió.

La Sindicatura, amb data de dia 2 de juliol del 2018, i als efectes determinats per l'article 18.1.d) del Reglament del Consell General, va constatar que l'esmena formulada pel Grup Parlamentari Demòcrata no era contrària a les disposicions de l'article 112 del Reglament del Consell General, i la va admetre a tràmit.

D'acord amb el que preveu l'article 45 del Reglament del Consell General, l'esmentat Projecte de llei, així com l'esmena a l'articulat que ha estat presentada, foren tramesos a la Comissió Legislativa de Finances i Pressupost el dia 2 de juliol del 2018.

La Comissió Legislativa de Finances i Pressupost en el decurs de la reunió celebrada el dia 3 de juliol del 2018 ha analitzat el Projecte de llei i l'única esmena que ha estat presentada per part del Grup Parlamentari Demòcrata, la qual ha estat aprovada per unanimitat.

Del resultat de la votació de l'esmena se'n desprèn l'informe de la Comissió, el text del qual se sotmet avui a consideració d'aquesta Cambra.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pel Govern, té la paraula el ministre, Sr. Jordi Cinca.

El Sr. Jordi Cinca:

Gràcies Sr. síndic.

El Consell General, en la sessió del 30 de novembre del 2016, va aprovar la Llei 19/2016 d'intercanvi automàtic d'informació en matèria fiscal, la qual va entrar en vigor l'1 de gener del 2017.

Aquest any 2018 per primer cop aquesta llei agafa plena vigència, i així el proper mes de setembre Andorra procedirà a fer el primer intercanvi automàtic d'informació en matèria fiscal. És a dir, rebrà informació dels residents fiscals a Andorra que tinguin actius financers en algun dels països amb els quals s'intercanviarà, i alhora, Andorra enviarà informació als països de residència fiscal de persones que tinguin actius financers a Andorra. Entrarem, doncs, plenament en l'àmbit de la cooperació en matèria fiscal, i ho farem plenament homologats i dins de l'absoluta normalitat.

Aquest primer intercanvi es farà amb 40 jurisdiccions, de les 41 inicialment previstes, i es farà en base als comptes financers de l'any 2017. La mateixa Llei 19/2016 en la seva disposició final primera preveia el mecanisme i les condicions per anar afegint nous països amb els quals intercanviar informació fiscal de manera automàtica. Alhora establia que amb independència que els països proposats pel Govern compleixin els requisits fixats en la pròpia Llei i el conveni multilateral entre autoritats competents, per incorporar-los definitivament a la llista d'estats amb els quals intercanviar automàticament informació cal l'aprovació per part del Consell General.

Així, seguint el patró fixat en l'esmentada disposició final primera, a finals de l'any 2017 es va aprovar una modificació de la Llei d'intercanvi automàtic per tal d'introduir 32 noves jurisdiccions amb les quals intercanviar informació en matèria fiscal, en aquest cas a partir de l'any 2019.

En la mateixa línia, l'element central de la modificació de la Llei d'intercanvi automàtic en matèria fiscal, que avui sotmetem a la Cambra, és la d'ampliar la llista de països amb els quals començar a col·laborar. En aquest cas s'afegeixen 22 noves jurisdiccions amb les quals es començarà a intercanviar informació l'any 2020 i es farà en base a la informació de l'any 2019.

Per tant, un cop Andorra intercanviï amb aquests països l'any 2020, estarà en disposició de fer-ho amb un total de 95 jurisdiccions. Entre aquestes hi ha tots els països amb els quals Andorra té més possibilitats de tenir relacions econòmiques com poden ser els països de la Unió Europea, alhora també els països amb més pes econòmic i polític al món, com poden ser tots els països del G20 i, finalment, aquells països que, tot i no formar part de la Unió Europea ni del

G20, són places financeres significatives en l'àmbit internacional.

Val a dir, que entre els 22 països que s'incorporen amb 17, a hores d'ara, no es preveu un intercanvi recíproc, és a dir, només Andorra rebrà informació i per contra Andorra no enviarà informació en relació a hipotètics residents fiscals en aquests països que podessin tenir actius financers al país. Aquesta situació, certament atípica, respon, o bé, a la voluntat del propi país de no rebre informació, -seria el cas de 6 d'aquestes 17 jurisdiccions-, o al fet que aquests països no han superat l'avaluació efectuada pel Global Fòrum relativa a la seguretat i la protecció de dades per a l'intercanvi automàtic, o al fet que encara no han conclòs el procés d'implementació de la seva legislació nacional referent a l'intercanvi automàtic. En aquests casos, i mentre no compleixin aquests requisits, no se'ls hi enviaran dades.

A banda d'aquest element central que recull l'article 1 del Projecte de Llei de modificació de la Llei d'intercanvi automàtic en matèria fiscal, el Projecte també cobreix la necessitat d'introduir certs ajustos a la normativa existent, ja sigui per aclarir aspectes tècnics de la norma o bé per adaptar-la a l'estàndard comú de l'OCDE de les normes de comunicació i diligència deguda relatives a la informació sobre comptes financers. Aquests ajustos són fruit de l'avaluació contínua que el propi Global Fòrum exerceix sobre la legislació i la seva implementació, al conjunt de països signataris de l'Acord multilateral d'intercanvi automàtic d'informació en matèria tributària entre autoritats competents, que implementa l'estàndard per a l'intercanvi automàtic d'informació fiscal, i que acaben concretant-se en recomanacions des del Global Fòrum a cada un dels països signataris.

Senyores i senyors consellers, els hi deia al principi de la meua intervenció que aquest any 2018 Andorra iniciarà l'intercanvi automàtic en matèria fiscal amb informació de l'any 2017, ho farà tot just un any després que aquest intercanvi s'iniciés entre els països que van comprometre's a fer-ho en primer lloc. Per tant, estem a l'inici d'un procés complex i que, sens dubte, anirà evolucionant i perfeccionant-se els propers anys, i que implicarà noves modificacions tècniques de la Llei a mesura que l'experiència permeti concretar millores, nous requisits i recomanacions.

Em permetran que aprofiti aquesta intervenció per donar una breu visió del treball que s'ha dut a terme durant els darrers 18 mesos per assegurar una correcta implementació de la Llei que avui proposem modificar. Un complex esforç tècnic que ha requerit, i encara requereix, de moltes hores de feina i col·laboració entre el sector públic i privat. Així, han

estat plenament implicats d'una banda la Secretaria d'Estat d'Afers Financers Internacionals del Ministeri de Finances, el Departament de Tributs i Fronteres, i el Departament de Sistemes d'Informació del Govern, i d'una altra, les entitats dipositàries de la informació -és a dir, els subjectes obligats-: els bancs, les financeres i les companyies d'assegurances. A tots ells els hi he d'agrair l'esforç dut a terme, sense el qual Andorra no hauria pogut complir amb els terminis establerts.

S'han definit els processos d'intercanvi, dissenyat la documentació i desenvolupat els sistemes informàtics que permeten la tramesa i recepció automàtica d'informació de manera segura. La implementació del sistema d'intercanvi d'informació està basat en la transmissió de fitxers XML a través d'un canal de transmissió segur seguint els requisits de seguretat suggerit per la pròpia OCDE. El sistema conté un mòdul de validació funcional i estructural de fitxers enviats per cada subjecte obligat; gestió i control de missatgeria de recepció i resposta també basats en els estàndards suggerit per l'OCDE; i consolidació, preparació, enviament i recepció de paquets amb destí i origen a altres autoritats competents integrats en la plataforma CTS.

Els darrers mesos s'han fet proves per validar els sistemes, i aquest mes de juliol els subjectes obligats ja han fet la primera tramesa real d'informació. Ara des del Ministeri de Finances s'estan fent les comprovacions necessàries i el proper mes de setembre es farà la primera tramesa d'informació als països amb els quals aquesta Cambra va autoritzar començar els intercanvis l'any 2018 amb informació de l'any 2017.

Una fita, senyores i senyors consellers, important que situa Andorra en el grup dels països cooperadors en matèria fiscal i ens identifica com un país complidor amb els seus compromisos. Una consideració que va quedar palesa el passat mes de juliol de l'any 2017 quan, en el transcurs de la reunió del Global Forum celebrada a Panamà, vam passar a ser considerats provisionalment, per primera vegada, i a la vista dels canvis legislatius dels darrers anys i del nivell d'implementació efectiva d'aquests, un país llargament complidor. Una consideració que ha de ser plenament confirmada amb la visita *in situ* de l'equip avaluador el proper mes de novembre i la posterior avaluació d'Andorra el juny de l'any 2019. Una avaluació a la que avui aportarem un nou element positiu amb l'aprovació del present Projecte de llei.

I en aquest sentit, vull agrair la predisposició des de la Comissió de Finances per tramitar el Projecte de llei amb caràcter d'urgència, tal com se li va demanar en aquest cas a la Sindicatura, i per tant, haver

permès que ja aquest mes de juliol es pugui aprovar aquest Projecte de llei. Això ens permetrà un cop feta la seva publicació, i notificar-ho a l'OCDE, al Global Forum, i per tant, aquest Projecte de llei ja formarà part dels elements que seran avaluats en la visita *in situ*, que els deia que tindrà lloc la propera tardor. I per tant, accelera aquesta voluntat que aquella consideració de país llargament complidor amb què se'ns va considerar el mes de juliol de l'any passat a Panamà, es pugui confirmar ja de manera definitiva i, per tant, qualsevol ombra en aquest àmbit quedi absolutament esvaïda.

Moltes gràcies Sr. Síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies Sr. síndic.

Obrim un torn d'intervencions pels grups parlamentaris.

Sr. Ferran Costa, pel Grup Parlamentari Liberal.

El Sr. Ferran Costa:

Gràcies Sr. síndic.

Aquest Projecte de llei té com a objectiu modificar la Llei 19/2016, del 30 de novembre, d'intercanvi automàtic d'informació en matèria fiscal, la qual té per objecte implementar Andorra a l'estàndard comú de l'OCDE d'informació sobre comptes financers amb el propòsit de millorar el complement fiscal internacional i que va entrar en vigor l'1 de gener de l'any 2017.

Aquesta llei, ja ho esmentava el ministre, va ser modificada per primera vegada l'any passat per la Llei del 29/2017, també del 30 de novembre, incorporant la llista de les 41 jurisdiccions amb les quals, a partir de l'any 2018, s'intercanviaria automàticament informació relativa a comptes financers, referent a l'any 2017, en el marc de l'acord multilateral d'intercanvi automàtic d'informació en matèria tributària entre autoritats competents, el *Multilateral Competent Authority Agreement* i la llista de les 32 jurisdiccions amb les quals s'intercanviarà automàticament l'any 2019 informació relativa a comptes financers referents a aquest any.

El Projecte de modificació de la llei que ara es presenta, incorpora certs ajustos a la llei inicial que en general són de caràcter merament tècnic o, també, per adaptar-la a l'estàndard comú de l'OCDE de les normes de comunicació i diligència deguda relatives a la informació sobre comptes financers, l'anomenada *Common Reporting Standard* i, també, per incorporar la llista de les 22 noves jurisdiccions amb les quals s'intercanviarà automàticament informació l'any 2020 relativa a la de l'any 2019,

això sí, amb les apreciacions que ens feia el ministre Cinca.

Atès, doncs, que el que fa aquest Projecte de Llei és, d'una banda, introduir una sèrie de modificacions de caràcter tècnic i, en alguns casos, merament formals en el redactat de la Llei originària i, per altra banda, presentar la relació de jurisdiccions amb les quals es començarà a fer intercanvi automàtic l'any 2020 amb informació de l'any 2019, el Grup Parlamentari Liberal donarà suport a aquest Projecte de Llei.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Mixt, Sra. Sílvia Eloïsa Bonet, teniu la paraula.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Gràcies Sr. síndic.

Avui es sotmet a consideració una modificació de la Llei d'intercanvi d'informació fiscal amb l'objectiu d'incorporar les jurisdiccions amb les quals s'intercanviarà automàticament informació relativa a comptes financers de l'any 2019 a l'any 2020 en virtut dels compromisos internacionals.

També inclou certs ajustos a la normativa anterior i una adaptació en definitiva a l'estàndard comú de l'OCDE de les normes de comunicació i diligència degudes relatives a la informació sobre comptes financers que ens adrecen a Andorra amb els seus informes quan revisen o avaluen la nostra legislació.

En vista que no vaig presentar esmenes i entenc que aquest text legislatiu representa la resposta que cal donar als compromisos internacionals, el meu vot serà favorable.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Per SDP, Sr. Víctor Naudi, teniu la paraula.

El Sr. Víctor Naudi:

Gràcies Sr. síndic.

El Projecte de Llei de modificació de la Llei d'intercanvi automàtic, dóna continuïtat a les lleis anteriors, ampliant la llista de països per intercanviar.

Tal com vaig manifestar en la meva intervenció en la votació anterior de la Llei 19/2016, del 30 de novembre, cal deixar en evidència la contradicció

que es genera entre el que estableix l'apartat 1 de la disposició final primera de la Llei 19/2016, que incorpora la previsió que es pot suspendre l'intercanvi automàtic d'informació amb els estats inclosos a les llistes aprovades pel Consell General quan, per qualsevol motiu, no es compleixin tots i cadascun dels requisits que requereix l'apartat 1 de la disposició final primera de la mateixa Llei, un dels quals és que: *"Es requereix igualment una valoració de les relacions bilaterals amb el Principat d'Andorra i de l'estabilitat política, del respecte pels drets humans i dels principis de l'Estat de Dret"*, i el fet d'incorporar a la llista d'estats amb els que es proposa l'intercanvi, diversos països de més que dubtosa reputació en aquest sentit, cosa que és fàcilment comprovable consultant qualsevol dels informes de referència internacional que tracten aquestes qüestions, com ara Amnistia Internacional.

D'altra banda, més enllà dels dubtes sobre el caràcter democràtic de molts d'aquests països des de l'òptica esmentada, també n'hi ha molts, que segons es recull en la mateixa memòria justificativa del Projecte de Llei, no estan en condicions de mantenir la reciprocitat en l'intercanvi d'informació i altres que no han superat l'avaluació del Global Fòrum respecte a la seguretat de la protecció de dades, -hi feia referència el ministre abans.

Quant al procediment del tràmit de la Llei, una vegada més el ministre al·legant necessitats imperioses i per la via del procediment d'urgència acaba provocant que el Consell General torni a legislar a corre cuita.

Sabent que cada any s'ha d'actualitzar la llista, no hauria costat res més enllà d'un enviament de correus, comparèixer davant de la Comissió Legislativa de Finances i Pressupost, per a expressar quins són els criteris del Govern a l'hora d'establir les noves llistes. Una vegada més no es dóna confiança als interlocutors internacionals ni seguretat al sector financer andorrà.

Tot i així el meu vot serà favorable al Projecte de Llei presentat.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pels consellers del PS, Sr. Gerard Alís.

El Sr. Gerard Alís:

Gràcies Sr. síndic.

En la línia de les dues darreres modificacions aprovades per aquesta Cambra, aquesta nova modificació de la Llei relativa a l'intercanvi

automàtic d'informació en matèria fiscal té per objecte incloure un nou annex, Annex 4, detallant els països amb els quals el Principat d'Andorra intercanviarà informació amb efectes a l'1 de gener de 2019, tot el que respecta a les premisses de la pròpia llei.

D'altra banda, el Projecte de Llei també incorpora modificacions de caràcter tècnic, en particular a l'annex I de Llei on es regula el procediment estàndard OCDE d'intercanvi d'informació.

No m'allargaré en els detalls tant dels països com tècnics que modifica la Llei ja que el ministre ja els ha exposat llargament, simplement diré que la present modificació permet continuar avançant en el desenvolupament de la Llei d'intercanvi i compleix així la seva finalitat i manté el compliment d'Andorra amb els compromisos internacionals contrets.

Per aquest motiu, els consellers socialdemòcrates votarem a favor de la Llei.

Moltes gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pels consellers d'Unió Laurediana-Independents de La Massana, Sr. Carles Naudi.

El Sr. Carles Naudi:

Moltes gràcies Sr. síndic.

Bé, com han dit els consellers que ens han precedit i també el Sr. ministre de Finances, el dia que vam votar el conveni multilateral, com no podia ser d'una altra forma, Andorra agafava la senda al camí de la credibilitat, de l'homologació, de la cooperació, de la transparència perquè avui en dia no podia ser d'una altra forma. Tal com estan les coses el que fa aquesta Llei és que si una persona no és resident a Andorra i té... -ho diem planament, abans el Sr. ministre s'hi ha referit d'una forma més tècnica-, i té un compte aquí, doncs a l'intercanvi aquesta Llei fa que hi hagi un creuament de dades.

Això, malgrat és el camí que s'havia d'agafar i no podia ser d'una altra forma, també tenen uns efectes col·laterals. En primer lloc, hi ha pisos que estan buits, perquè la Llei d'intercanvi fa que aquestes persones que no són andorranes ni residents i tenen un pis a Andorra tenen por de cobrar el lloguer i que això al final acabi en mans d'un fisc d'un altre país.

I per altre costat, juntament amb l'evolució de la normativa internacional poc a poc i paulatinament aniran caient llocs de treball i el PIB que genera el sector financer.

En el primer punt, els pisos buits, volíem fer l'esmena a l'article 3 de la present Llei per afegir que els propietaris d'aquests pisos buits i que per tant tenen un compte que el vam anomenar el "compte vivenda", no només aquest compte serveixi per pagar els rebuts del telèfon, de l'aigua o de la llum d'aquest pis, sinó que també serveixi per cobrar les rendes d'aquest pis.

Malgrat tot, aquesta esmena, donat com ha dit el Sr. ministre se'ns va demanar assiduitat a la comissió perquè aquesta llei que tenim avui aquí al Consell General té certa urgència, hem decidit de posar-la en el paquet de mesures de la Llei òmnibus de mesures per incentivar el lloguer.

En el segon punt del que deia, els sectors tradicionals econòmics del país avui malgrat s'ha votat ara fa uns moments una llei que ha d'ajudar a la pagesia, tots sabem que la pagesia té un horitzó bastant incert d'acord amb l'avenç de les negociacions amb Europa. Pel seu costat el comerç, si mantenen les franquícies que tenim des de fa vint-i-set anys, d'aquí deu anys amb 900 euros, els turistes poca cosa es podran emportar, per tant el comerç també té un horitzó bastant incert. I com ja se sap el sector financer també té un horitzó que no és ni de bon tros el que era i mostres són els beneficis que s'estan traient. Ens ho podem mirar o podem intentar fer coses perquè això canviï.

Abans el Joan Carles Camp explicava: "*Encara no hi ha Paypal, encara no hi ha Google Play, encara no tenim, no tenim manera de pagar Itunes*"... això sí, tenim molta fibra òptica a tot el país, podem enviar whatsapps, navegar per internet i veure el futbol. Però l'economia entorn a la tecnologia, Andorra no acaba d'aparèixer, i si hi fos potser tindria l'edifici *The Cloud* ple.

Per això i per intentar obrir el debat i fer que l'economia comenci a rutllar perquè tot pinta bastant negre, els anunciem que presentarem un paquet de mesures que potenciïn la tecnologia innovadora, la tecnologia distribuïda descentralitzada, compartida i replicada, -el que es coneix per la *blockchain*. Paquet de mesures per incentivar els serveis de tecnologia innovadora i al tomb dels actius financers virtuals, i com no pot ser d'una altra forma l'autoritat digital d'Andorra, el que seria l'equivalent a un INAF. Tot això regulant les autoritzacions, les llicències, els registres, els certificats, complint amb tots els *compliants*, amb totes les identificacions i amb totes les mesures anti blanqueig i evidentment amb un paper rellevant que ha de tenir l'ABA, que ha de tenir l'INAF -avui AFA- per a què el país pugui cobrar les taxes i que això ajudi a desenvolupar a Andorra les

criptomonedes, els *wallets*, els *exchanges* i, per què no, la primera borsa europea de *tokens*.

Podem ser els primers d'Europa si ho fem d'una forma seriosa. És un tema que espanta molt a moltes persones, però podem ser sense dubte no només els primers en fer-ho seriosament, i recordem que Andorra pot avançar-se degut a la seva mida, legislativament podem ser molt àgils, podem anar innovant cada any i no quedar-nos a l'expectativa com va passar als anys 90 i 2000 que van néixer les noves tecnologies i aquí, com he dit, la fibra només serveix per mirar el futbol.

Ara podem agafar el carro i ser la locomotora seriosa, capdavantera d'Europa, i per què no, del món creant llocs de treball, creant economia, fent d'Andorra un país triple A i que permeti també el Govern tenir més recaptació.

Per aquest motiu, aprofito, ara que tenim un mes de vacances, qui vulgui participar a la redacció ja iniciada d'aquestes proposicions de llei, ja siguin consellers o conselleres, ja sigui el Govern, ja sigui la Secretaria d'Estat, o ja sigui qualsevol entitat pública o privada, estenem la mà perquè durant el mes d'agost acabarem aquesta redacció, per a la tardor entrar-la a tràmit.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel Grup Demòcrata, té la paraula el conseller, Sr. Carles Enseñat.

El Sr. Carles Enseñat:

Gràcies Sr. síndic.

Tot avançant que votarem a favor del Projecte de llei, solament fer unes petites puntualitzacions envers els meus companys dels altres grups parlamentaris.

Sí que és cert que quan es veu la llista, doncs sembla el que diu el Sr. Naudi, que hi ha una sèrie de països que potser no acabem d'entendre el perquè els volem relacionar o volem intercanviar dades amb ells. Si més no, si llegint l'exposició de motius potser s'entén millor. En aquest cas, aquesta llista, o inicialment nosaltres vam fer el nostre entorn geogràfic immediat, després la Unió Europea, els països membres de la Unió, i ara anem avançant. I aquest avançant és amb els estats del G20, com Turquia, els països membres de l'OCDE, o els països membres del Global Forum on Tax Transparency, que pensem, des del nostre entendre, que és el següent pas i el pas oportú i, per tant, recolzem aquesta idea.

Quant si el Sr. ministre hagués hagut o no de comparèixer davant de la Comissió de Finances, crec que això ja va passar, i se'ns va explicar que cada any hi hauria una llista nova de països, el perquè d'aquesta llista i com s'aniria, en aquest cas, aconseguint la incorporació a nous països. Això va passar el mes de març de l'any passat... perdó, d'aquest any. I penso que en el nostre cas ja ens donem per satisfets amb aquesta compareixença. Doncs, aquest projecte de llei integra tot allò que el Sr. ministre ens va explicar.

Per una altra banda, el Sr. Carles Naudi ens adverteix de la baixada del comerç, del problema que tenim amb Paypal o del problema amb els pagesos.

Amb Paypal es pot pagar amb targeta andorrana, altra cosa és que no amb tots els bancs d'Andorra. Amb Paypal també es pot cobrar, però no amb tots els bancs d'Andorra. I iTunes es pot pagar amb Paypal. Això és una realitat. El problema és que no tots els bancs d'Andorra ho permeten així. Altra cosa és que nosaltres com a Consell o com a Govern puguem impulsar a què tots els bancs passin amb igual que amb uns quants del nostre país.

Entenem que és una prioritat que es pugui pagar i cobrar amb Paypal. Entenem la seva preocupació pel tema de iTunes. Però no deixa de ser que la realitat és que avui en dia es pot fer, altra cosa és que no amb tots els bancs, i després, no sé si el Consell General ha d'estimar o no el que un banc concret fa o deixa de fer.

Quant als pagesos, entenem la seva preocupació. Nosaltres en aquest cas estem més preocupats pels fabricants més que pels pagesos. I ara li explicaré el perquè. Perquè són els fabricants que paguen aquests 14 milions d'euros als pagesos i, per tant, el que s'havia de fer era defensar que la indústria del tabac continués viva a Andorra. Per això, el nostre cap de Govern i el nostre Govern va negociar, amb bon criteri, 30 anys de moratòria perquè això pogués ser efectiu.

Entenem que el major risc, en aquest cas dels pagesos, és la desintensivació de fumar el tabac, i això és una cosa que avui en dia anirà passant, i com més temps passi serà més evident. El fet és que els últims 15 anys hi ha hagut una baixada del 35% dels fumadors a França i a Espanya. A França hi continuarà sent. És més, si els plans del Govern actual francès continuen fins al 2020, la lògica, diria, que hi haurà menys fumadors, per tant, menys compradors de tabac, per tant, menys capacitat d'Andorra de vendre aquest tabac als nostres consumidors francesos.

Igual passarà amb Espanya. I és que la disminució any a any dels fumadors a França i a Espanya, és una realitat que nosaltres no hi podem fer res. I com no hi podem fer res, l'únic que podem fer és garantir que els pròxims 30 anys, els fabricants tindran prou capacitat per continuar fabricant a Andorra i, que per tant, els pagesos podran, en aquest cas, doncs, beneficiar d'aquesta ajuda que als fabricants li donen als pagesos.

Quant al comerç és real, és així. I és més la seva generació, la seva generació, però les generacions futures cada cop compraran menys presencialment i més per internet.

També és real que era molt complicat explicar a una persona com pot ser una gran marca francesa, espanyola o italiana, que vingués aquí a Andorra perquè li faríem un testaferró que seria un senyor d'aquí, que de veritat seria per contracte privat però que la llei no li permetia ser propietari. Això era molt complicat.

Per això nosaltres vam fer l'obertura econòmica. Altra cosa és que el sector de la indústria de la moda, per exemple, o la indústria del comerç, a Europa està de baixada, i com està de baixada les grans marques no inverteixen a Europa, sinó que estan invertint principalment a Àsia i a Rússia. Tornaran a invertir a Europa, de ben segur que tornaran a invertir a Europa. Igual que va passar als anys 2000. Jo em recordo una Barcelona que la primera botiga de moda que va obrir, més o menys cap a l'any 98, era una petita botiga al Passeig de Gràcia, i ara el Passeig de Gràcia tota sencera són marques de moda.

Què ha passat en els últims anys? Doncs, que la crisi més important en el sector consum d'Europa ens ha tocat de ple.

El Govern, el que no pot és transformar la voluntat de les empreses de moda o les empreses de comerç europees o mundials, per fer-les invertir a Andorra. Pot ajudar, i en aquest cas, des del nostre punt de vista, lògicament, ho ha fet així, perquè aquestes tinguin les oportunitats d'implantar-se a Andorra.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

Sr. ministre.

El Sr. Jordi Cinca:

Gràcies Sr. síndic.

En primer lloc, i no pot ser d'altra manera, agrair la voluntat expressada per tots els grups parlamentaris,

per tots els consellers de votar a favor del Projecte de llei.

He dit en moltes ocasions que tant pel que fa a la implementació de tots els textos legislatius que deriven de l'acord monetari com pel que fa a tota la legislació vinculada a la lluita contra el blanqueig de diner, com també tota la legislació vinculada a la transparència i la cooperació en matèria fiscal, aquest missatge sovint unànime i quan menys àmpliament majoritari, és un missatge que té molt valor a l'hora de comparèixer Andorra en els diferents foros internacionals amb els que participa. Dóna molta credibilitat a tot el procés i a tot el acostament en aquests processos que està fent Andorra, i sobretot dóna la tranquil·litat a aquests organismes internacionals que més enllà de qui governi, Andorra té un compromís ferm i inalterable amb independència de qui estigui governant.

Per tant, el meu agraïment en aquets sentit.

Anant a les dues intervencions, doncs, que han posat algun pro en el text o en el procés, començant pel Sr. Víctor Naudi.

Efectivament podria comparèixer moltes més vegades, però crec que vostè em sabrà reconèixer que l'esforç de compareixença que faig amb la Comissió de Finances és notori. El faig des del convenciment que és la manera en què s'ha d'actuar i tantes vegades com ha calgut. I a més a més, en aquestes compareixences freqüents que agraeixo, a més a més, hi hem d'afegir, com vostè sap, que sempre he tingut canals oberts perquè qualsevol informació que vostès poguessin menester en relació a qualsevol projecte, fins i tot he posat a disposició dels grups parlamentaris els propis assessors que té el Govern, perquè entenc com he dit en moltes ocasions, que no estem parlant de projectes de llei de contingut, de calat polític, en el sentit de discrepàncies ideològiques que podria haver-hi dins de la Cambra, sinó que estem parlant de projectes d'interès general i, que per tant, el que hem de fer és que avancin amb la màxima celeritat.

També em recriminava falta de certa anticipació. Miri, estem aquí aprovant la Llei dels països amb els qui intercanviarem l'any 2020, i estem al 2018. Intercanviarem a l'any 2020 en base a informació de l'any 2019, per tant, amb sis mesos d'antelació ja li estem dient a les entitats que tenen aquesta informació que han de començar-se a preparar, i que tota la informació del 2019 ja l'han de tractar de manera que al 2020 pugui ser intercanviada.

Per tant, penso que a nivell d'anticipació s'està actuant també correctament. I a més a més, no cal vincular aquesta anticipació, aquesta voluntat d'anticipació al procediment d'urgència. El

procediment d'urgència, com els hi vaig explicar, obeïa bàsicament a dues raons. D'una banda, hi ha cert col·lapse de textos legislatius a la Comissió de Finances, -tots ho sabem-, i, a més a més, en alguns casos aquests textos a criteri del Govern seria molt important que es poguessin aprovar d'aquí a final d'any. Per tant, hi havia una voluntat amb un text que no havia de generar cap mena de discrepància, a priori, que era molt pacífica quant a la seva tramitació, doncs, aprofitar aquest tràmit d'urgència, perquè precisament, en aquest mes de juliol ja poguéssim estar enllestit i ens el poguéssim treure de tots els projectes que tenim a tràmit.

I d'altra banda, també assegurar-nos que fruit d'aquest col·lapse no ens trobéssim alguna circumstància en què el mes de novembre, quan tenim la visita *in situ*, aquest Projecte estigués pendent d'aprovar.

Només es volia garantir això, i en aquest sentit insisteixo en agrair a la Comissió que ho hagi entès d'aquesta manera.

Anant a la intervenció del Sr. Carles Naudi. És bastant habitual en el seu cas que quan parlem d'un projecte de llei aprofiti, doncs, per fer-nos un exposat que va bastant més enllà del projecte de llei. És perfectament legítim i, per tant, no li critico pas això. Però sí que acaba introduint tants elements que acaba desvirtuant la raó que ens porta al debat d'avui.

Ens parla dels pisos buits, del canvi de model econòmic i especialment en el sector comercial, ens dibuixa un horitzó incert en el comerç i en el sector financer. Tot un seguit d'exposició gairebé macroeconòmica que poc té a veure pròpiament amb la Llei que avui estem aprovant.

Però en tot cas deixi'm que li digui, ja que vostè ha introduït aquests elements, un parell de qüestions. D'una banda, la perspectiva del futur es veu en més o menys optimisme, doncs, a criteri de cadascú i jo no li discutiré si vostè és més o menys pessimista. Però en tot cas, el que sí que li puc assegurar, i això sí que és fàcilment demostrable, és que aquest futur seria molt més incert si no haguéssim fet tots aquests passos que hem fet. Molt més incert! És més, li puc pràcticament garantir que avui no tindríem sistema financer si en el seu moment no s'hagués fet el que es va fer en matèria de blanqueig, en matèria de cooperació fiscal i adoptant tota la regulació que des de fa 5 anys estem adoptant per homologar el nostre sistema financer.

Per tant, pot ser incert encara, perquè efectivament el sector financer, globalment, en el conjunt del món i especialment d'Europa, doncs, encara ha de patir moltes transformacions. Però el que també és

absolutament segur, és que estem en molta millor predisposició per afrontar aquest futur que no pas estàvem fa uns anys. I per tant, el camí és inequívocament aquest.

Tant és així que no és gaire de rebut intentar qüestionar el contingut, l'essència del que són els convenis internacionals. I per tant, introduir segons quines qüestions en relació, per exemple, al tema dels pisos buits, ens sembla que és no entendre la mecànica dels convenis internacionals i no entendre la mecànica i la voluntat dels organismes internacionals que els estan impulsant. Per tant, el que hem de tenir és la capacitat de, a partir dels compromisos que hem adquirit, veure en què els podem, doncs, capitalitzar per fer d'Andorra un país més atractiu.

I en aquest sentit, deixi'm també que li digui, per anar acabant, que efectivament el canvi en el model de comerç, no Andorra, arreu, és realment espectacular i, a més a més, molt accelerat. La venda on-line està guanyant passes de manera molt evident, i els hàbits de consum especialment les generacions per sota dels 30-35 anys, doncs, són també molt evidents.

Efectivament calen eines com les que vostè diu vinculades a la tecnologia, però aquestes eines, algunes de les quals ja es poden fer servir, li estava dient fa un moment el Sr. Enseñat, aquestes eines no tindran cap aplicació a Andorra si no tenim una millor relació, un millor tracte amb la Unió Europea.

Andorra avui en dia no és un bon país per fer vendre on-line, no pas per falta de mitjans de pagament, no és un bon país perquè és un país tercer i això ens dificulta molt la relació en matèria duanera. I això allarga els procediments, i a l'allargar els procediments fa que moltes empreses de venda on-line no siguin prou competitives.

Aquesta és una de les moltes raons per les quals és imprescindible avançar en la idea de l'acord d'associació, en el sentit que acabem decidint entre tots, però avançar per tenir una relació amb la Unió Europea que ens permeti tenir els mateixos avantatges que tenen tots els països de la Unió Europea a l'hora de tenir aquests intercanvis amb aquests nous formats que han vingut per quedar-se i que ja no permetran tornar a fórmules de comerç, doncs, que tots vam viure fa 20 anys i amb els quals Andorra era realment una primera potència.

No hem de prescindir d'això, la venda presencial continuarà tenint molta importància, però és veritat, l'hem de complementar amb totes aquestes altres fórmules. Però per fer-ho, hem de tenir una nova relació amb la Unió Europea que no ens faci tenir

tots els elements negatius propis de ser un país tercer.

I per tant, en aquest sentit, cregui'm si li dic que els passos que anem fent van en la línia de l'objectiu final que vostè apunta, però hem d'encertar bé allà on hem de posar els esforços. I per tant, crec que sense en cap cas desestimar, doncs, aquesta iniciativa que ens ha anunciat, i sàpiga que amb independència que estiguem a l'estiu, des del Govern estarem en disposició de col·laborar amb vostè per avançar, doncs, no serà només per aquí que aconseguirem arreglar aquesta incertesa que vostè manifesta i li preocupa.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

Sr. Víctor Naudi.

I alguna intervenció Liberal...

Sr. Víctor Naudi.

El Sr. Víctor Naudi:

Gràcies Sr. síndic.

Simplement, doncs, és per precisar el meu pro, com deia el Sr. ministre. Doncs, primer de tot reiterar el meu suport al Projecte de Llei, com no pot ser d'una altra manera, per coherència amb l'anterior Llei, i tot el desplegament que estem portant. Comparteixo, doncs, el que deia el ministre en el sentit que ens cal llançar un missatge unànimе en aquesta qüestió.

Però bé, més enllà del meu pro o del meu retret, per dir-ho així, que és un matís, doncs, ve a ser el següent, doncs, no contradic el fet que el ministre ve les vegades que sigui necessari a la Comissió de pròpia voluntat o també de forma deguda, que també el Reglament ens ho permet, però el meu pro és el fet de dir, doncs, tal com diu la legislació, preveure en aquest cas, doncs, que s'ha de motivar els països amb els quals es farà aquest intercanvi.

I en l'anterior Llei, doncs, ja vaig fer l'esment i vaig fer fins i tot una demanda d'informació perquè el Govern ens expliqués quins eren els motius amb els quals s'intercanviaven països que no respectaven els drets humans. El nostre país està compromès, doncs, amb els drets humans, amb la seva Constitució, amb el Consell d'Europa i defensem tots plegats, jo ho entenc, hem de defensar uns valors i uns principis més enllà de qüestions econòmiques, no?

Fer l'equilibri és difícil i, en tot cas, la meva petició o el meu retret era el següent, doncs, que no hagués costat res en aquesta compareixença que el ministre

ens hagués explicat quins eren aquests motius - possiblement n'hi ha-, quines són les justificacions perquè s'intercanvien amb països que no respecten els drets humans, i no d'aquest llistat. Aquest llistat el Sr. Carles Enseñat també ens ho reiterava i ens ho ha explicat el Sr. ministre, doncs, amb aquest llistat que hem afegit s'intercanvien països dubtosos, però no es passa tota la informació i en canvi a la inversa sí que se'n passa.

No, jo em referia al llistat anterior i amb la resposta a la demanda d'informació que se'm va fer, doncs, més enllà d'explicar en varis fulls el que és la pròpia Llei i algun desplegament reglamentari, doncs, només hi havia un sol punt que deia i el llegeixo textualment: "Ara bé, les decisions emeses pel Comitè de Drets Humans de Nacions Unides no són vinculants i a més no publica una llista negra de països que no respecten els drets humans, com si això fos una justificació suficient". Jo el que demanava és que no hagués costat res en compareixença a la Comissió explicar els motius reals i, per tant, tindriem més informació.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pels consellers socialdemòcrates, no hi ha intervenció...

Sr. Carles Naudi.

El Sr. Carles Naudi:

Gràcies Sr. síndic.

Bé, Sr. ministre, escoltant-lo donava la sensació que nosaltres en algun moment haguéssim votat en contra de les lleis d'intercanvi, i és una de les primeres coses que hem dit avui i sempre, és que avui dia no hi ha cap altre camí que aquest. Tinguem-ho clar! I això no treu que vostè diu: "Ens té acostumats a fer l'anàlisi una mica més macroeconòmic o més global". És que al final tot això són vasos conductors. I he explicat per què! Perquè el detonant que hagin passat certes coses, és a partir del moment en què això entra en vigor. I no he dit que no es pugui fer d'una altra forma, però això té unes conseqüències.

I fet aquest diagnòstic de quin és l'horitzó de la pagesia, quin és l'horitzó del comerç i quin és l'horitzó del sector financer, ens agradi o no, però l'horitzó és el que és, no és per tirar coets, i s'han fet passos com el d'avui. La Llei que acabem d'aprovar ajudarà una mica més a la pagesia. Doncs, fantàstic! El que els hi estem dient és: tenim la responsabilitat que no torni a passar com va passar als anys 2000,

que hi va haver tota la creació d'una nova indústria i aquí només hem fet que veure-la passar.

Avui que s'està creant una nova indústria a Europa i al món podem fer dos coses: veure-la passar o agafar el cavall per les rendes, ser líders, seriosos, competents, col·laboradors, transparents i tot el que calgui per ser líders en això perquè tenim la dimensió legislativa i com a país, per adaptar-nos cada any a ser el millor país perquè això sigui possible i perquè això generi llocs de treball i que això a vostè li permeti recaptar més taxes, més tributs i més impostos i no perquè pugui la pressió fiscal sinó perquè hi haurà més persones i més empreses treballant al país, i crec que si tenim aquesta oportunitat no podem, com a mínim analitzar-la. I aquest anunci que fem avui crec que, si més no, amb una cosa tant incipient ha de servir per obrir el debat, i si aquest debat l'obrim ara, aquesta tardor, tot aquest temps que haurem guanyat.

No sé què passarà? Potser vostès fan un informe desfavorable, potser no s'aprova pel Consell General, ja veurem... però com a mínim començarem a madurar en un sector que està naixent i creiem que pot donar molta vida al país.

Moltes gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

Sr. ministre.

El Sr. Jordi Cinca:

Gràcies Sr. síndic.

Miri Sr. Naudi, deixi'm que faci una petita explicació... Sr. Víctor Naudi, perdó. Deixi'm que faci una petita explicació de com funciona això.

Efectivament nosaltres a la nostra llei vam establir una sèrie de criteris que podem esgrimir en el supòsit que en algun país considerem que no haguem d'intercanviar-hi. Però, el mecanisme a l'origen és, tots aquells països que han signat l'Acord multilateral entre autoritats competents i que han assumit la legislació que emana de la pròpia OCDE en matèria d'intercanvi, tenen el dret a demanar a qualsevol altre signatari del Conveni d'intercanvi, i si compleixen amb tots els requisits que estableix el Global Fòrum i l'OCDE, aquest país que és requerit per intercanviar ho ha de fer, és així.

Per tant, efectivament hi ha països, en aquest cas els vint-i-dos, -que incorporem en el Projecte de llei d'avui sis en concret-, que a iniciativa d'ells el que fan és vista la comunitat internacional m'està exigint

que intercanviï, que faci aflorar informació en relació a residents fiscals de diferents països que puguin tenir interessos en el meu país, per complir amb aquesta exigència jo faré un intercanvi no recíproc, enviaré informació a aquests països que me la demanen i a mi no em fa falta que me n'enviïn en el supòsit de què ells tinguin residents fiscals de casa meua amb interessos a casa seva. Aquest és el mecanisme i, per tant, en aquest cas concret doncs, hem introduït entre les dues jurisdiccions per l'any 2020 doncs: Anguila, Bahrain, Les Bahames, les Illes Marshall, Càtar que són països que enviaran informació no només a Andorra sinó a tot aquells que ho han demanat. Però ells no demanen de rebre'n, i aquest mecanisme no el pot limitar Andorra sota cap criteri que no tingui una justificació suficient. D'aquí ve l'explicació que se li donava en aquella resposta escrita a la que vostè ha fet referència que recordo perfectament en el sentit de dir que si la comunitat internacional assenyala un país en tant que no complidor dels drets humans i el posa en una llista en aquest sentit, evidentment, automàticament es desplegaran tota una sèrie de mecanismes que faran que un país com Andorra pugui dir: "*Amb aquest país jo no intercanvio*". Però mentre això no és així, si aquest país és signatari de l'Acord multilateral i compleix amb tots els preceptes que fixa l'OCDE, doncs si t'ho demana, tu l'única cosa que pots fer és avaluar si compleix amb els preceptes que diu l'OCDE, i això és el que fem. Tant és així que a alguns als que els hi he dit fa un moment, ens diuen: "*A mi no cal que m'enviïs informació*" i altres que sí que en volen, els hi hem dit: "*No, de moment no te n'enviaré perquè ho hem mirat, ho hem contrastat, n'hem parlat amb el Secretariat de l'OCDE i del Global Fòrum i ens diuen que encara no has acabat la implantació dins de la teva legislació de totes les exigències de l'OCDE per assegurar confidencialitat, tractament degut de tota la informació que nosaltres t'enviarem. I mentre no tinguis aquesta legislació i tots els mecanismes per assegurar aquesta confidencialitat, nosaltres no t'enviarem informació de persones que tenen actius financers a casa nostra*".

Aquest és el mecanisme, no l'ha inventat Andorra, és el mecanisme que assumeixes quan t'incorpores doncs, a aquests convenis subscriuint-los i comproment-nos a aplicar.

Sr. Carles... I efectivament, li torno a reiterar l'agraïment del seu vot que l'he dit d'entrada, i això em permet enllaçar amb el que deia el Sr. Carles Naudi. He començat la meua intervenció, Sr. Naudi, dient-li que agraiï a tots els grups, -i per tant també al seu que votessin a favor de la llei. No ho he posat mai en dubte i a més ho hem fet cada cop que hi ha hagut legislació en aquesta matèria. Jo el que li dic és

que vostè aprofitant que es parla d'això ens introdueix altres conceptes ben legítims que poc tenen a veure... -per més que vulgui vasos comunicants o conductors com ha dit-, posar-los-hi relació. Només li he dit això! Per tant, l'agraïment vagi per endavant i el reconeixement a la cooperació que sempre he tingut per part del seu grup en aquesta matèria també vagi per endavant.

I li reitero el que he dit abans, qualsevol millora en l'àmbit tecnològic, qualsevol capacitat d'anticipar-nos al que està passant al món, ens hi trobarà. I si vostè que, a més a més en el seu cas en particular té especial interès en aquest àmbit doncs la vol impulsar, no tingui cap dubte que tindrà la nostra cooperació. Jo l'única cosa que li dic és que això no serà suficient si no es té una mentalitat oberta en les nostres relacions internacionals i en les nostres relacions amb la Unió Europea. I cal que a tota la seva voluntat d'innovar tecnològicament hi afegeixi una voluntat d'obertura de país i de relacions obertes amb la Unió Europea perquè tots aquells trens que efectivament, -estic totalment d'acord amb vostè-, van deixar passar a finals dels 90 i a principis dels 2000 ara, si tornessin a passar, passarien en un escenari diferent que és l'escenari de la globalització. Sense unes relacions diferents amb la Unió Europea, per més tecnologia que tinguem, ens l'haurem d'empassar i utilitzar-la única i exclusivament per aquestes coses que veig que li fan gràcia com poden ser les plataformes del futbol o d'enviar-nos whatsapps. Però, si la volem utilitzar pel que vostè vol, i nosaltres ho voldríem fer, més val que avancem en les relacions per començar amb els nostres veïns i per tant amb la Unió Europea.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

Bé, si no hi ha més intervencions i vist el manifestat, si no hi hagués objeccions, proposo l'aprovació del Projecte de llei per assentiment.

Declaro aprovat el Projecte de llei.

No havent-hi més punts a l'ordre del dia, s'aixeca la sessió.

(Són les 13.20h)

Diari de Sessions del Consell General

Dipòsit legal: And. 275/94
ISSN 1024-9052

Preu de l'exemplar: 1,20 €
Subscripcions: Tel. 877877